

Godina XXIV
Utorak, 7. jula/srpnja 2020. godine

Broj/Број
40

Година XXIV
Уторак, 7. јула 2020. године

ISSN 1512-7486 - bosanski jezik
ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

446

Na osnovu člana 13. i člana 30. stav 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 6. sjednici održanoj 28.05.2020. godine, donijelo je

**ODLUKU
O STICANJU DRŽAVLJANSTVA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom u državljanstvo Bosne i Hercegovine prima se lice:

Ime: Bojan *Prezime:* Jovanović spol: muški, rođen 05.08.1989. godine u Loznici, Republika Srbija, državljanin Republike Srbije, ime oca: Miladin Jovanović, ime majke: Vesna Jovanović r. Bojić, bračno stanje: sklopio brak 02.09.2018. godine sa Majom Zeljić, u Malom Zvorniku.

Član 2.
(Upis u matične knjige)

Na osnovu ove odluke nadležni matični ured izvršiti će upis u matične knjige rođenih, odnosno knjige državljana Bosne i Hercegovine.

Član 3.
(Realizacija)

Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine za realizaciju ove odluke.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 112/20
28. maja 2020. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

Temeljem članka 13. i članka 30. stavak 3. Zakona o državljanstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 6. sjednici, održanoj 28.5.2020. godine, donijelo je

**ODLUKU
O STJECANJU DRŽAVLJANSTVA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom u državljanstvo Bosne i Hercegovine prima se lice:

Ime: Bojan *Prezime:* Jovanović spol: muški, rođen 5.8.1989. godine u Loznici, Republika Srbija, državljanin Republike Srbije, ime oca: Miladin Jovanović, ime majke: Vesna Jovanović r. Bojić, bračno stanje: sklopio brak 2.9.2018. godine sa Majom Zeljić, u Malom Zvorniku.

Чланак 2.

(Упис у матичне књиге)

Темелјем ове одлуке надлежни матични уред извршит ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Чланак 3.

(Реализирање)

Задуже се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализирање ове одлуке.

Чланак 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 112/20
28. свибња 2020. године
Сарајево

Предсједатељ
Вјешта министара БиХ
Др. **Зоран Тегелтија**, в. г.

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници одржаној 28.05.2020. године, донио је

**ОДЛУКУ
О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Бојан *Презиме:* Јовановић пол: мушки, рођен 05.08.1989. године у Лозници, Република Србија, држављанин Републике Србије, име оца: Миладин Јовановић, име мајке: Весна Јовановић р. Бојић, брачно стање: склопио брак 02.09.2018. године са Мајом Зељић, у Малом Зворнику.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични уред извршит ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Реализација)

Задуже се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

CM број 112/20
28. маја 2020. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др **Зоран Тегелтија**, с. г.

447

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и

члана 17. Закона о Вјешћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вјешће министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници одржаној 28.05.2020. године, донијело је

**ОДЛУКУ
О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Ајман *Презиме:* Насиф пол: мушки, рођен 06.03.1971. године у мјесту Дамаск, Арапска Република Сирија, држављанин Сирије, име оца: Омар Насиф, име мајке: Трких Насиф, брачно стање: склопио брак 11.07.1994. године са Моменом Алхави.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични уред извршит ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Реализација)

Задуже се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 113/20
28. маја 2020. године
Сарајево

Предсједавајући
Вјешта министара БиХ
Др. **Зоран Тегелтија**, с. г.

Темелјем чланка 13. и чланка 30. ставак 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и чланка 17. Закона о Вјешћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вјешће министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници, одржаној 28.5.2020. године, донијело је

**ОДЛУКУ
О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Ајман *Презиме:* Насиф пол: мушки, рођен 06.3.1971. године у мјесту Дамаск, Арапска Република Сирија, држављанин Сирије, име оца: Омар Насиф, име мајке: Трких Насиф, брачно стање: склопио брак 11.7.1994. године са Моменом Алхави.

Чланак 2.

(Упис у матичне књиге)

Темелјем ове одлуке надлежни матични уред извршит ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Чланак 3.

(Реализирање)

Задуже се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализирање ове одлуке.

Zadužuje se Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine za realiziranje ove odluke.

БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници одржаној 28.05.2020. године, донио је

ОДЛУКУ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Тијана *Презиме:* Ичановић пол: женски, рођена 16.03.2004. године у мјесту Виллацх, Република Аустрија, држављанка Аустрије, име оца: Амир Ичановић, име мајке: Адиса Ичановић рођено Омерацић.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични уред извршити ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Реализација)

Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

CM број 115/20
28. маја 2020. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Савјета министара БиХ
Др **Зоран Тегелтија**, с. р.

450

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници одржаној 28.05.2020. године, донijело је

ОДЛУКУ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Yamen *Презиме:* Hrekes пол: мушки, рођен 15.10.1989. године у мјесту Al Talleh, Arapska Republika Sirija, држављанин Сирије, име оца: Samir Hrekes, име мајке: Eyлина Mourad.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични уред извршити ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Realizacija)

Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Члан 4.

(Stupanje na snagu)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 116/20
28. маја 2020. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Вijeћа министара БиХ
Др **Зоран Тегелтија**, с. р.

Темелјем члана 13. и члана 30. ставак 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/2, 6/3, 14/3, 82/5, 43/9, 76/9 и 87/13) и члана 17. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/3, 42/3, 81/6, 76/07, 81/7, 94/7 и 24/8), Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници, одржаној 28.5.2020. године, донijело је

ОДЛУКУ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине прима се лице:

Име: Yamen *Презиме:* Hrekes пол: мушки, рођен 15.10.1989. године у мјесту Al Talleh, Arapska Republika Sirija, држављанин Сирије, име оца: Samir Hrekes, име мајке: Eyлина Mourad.

Чланак 2.

(Упис у матичне књиге)

Темелјем ове одлуке надлежни матични уред извршити ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Чланак 3.

(Realiziranje)

Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализирање ове одлуке.

Чланак 4.

(Stupanje na snagu)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 116/20
28. свибња 2020. године
Сарајево

Предсједatelj
Вijeћа министара БиХ
Др **Зоран Тегелтија**, в. р.

На основу члана 13. и члана 30. став 3. Закона о држављанству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 и 87/13) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 6. сједници одржаној 28.05.2020. године, донио је

ОДЛУКУ О СТИЦАЊУ ДРЖАВЉАНСТВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом Одлуком у држављанство Босне и Херцеговине
прима се лице:

Име: Хилда *Презиме:* Хрекес *пол:* женски, рођена 06.01.1992. године у мјесту Аллепо, Арапска Република Сирија, држављанка Сирије, *име оца:* Самир Хрекес, *име мајке:* Eyliа Моурад.

Члан 2.

(Упис у матичне књиге)

На основу ове одлуке надлежни матични уред извршити ће упис у матичне књиге рођених, односно књиге држављана Босне и Херцеговине.

Члан 3.

(Реализација)

Задужује се Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине за реализацију ове одлуке.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 117/20
28. маја 2020. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др Зоран Тегелтија, с. р.

452

Na osnovu člana 20. i člana 21. stav (1) Zakona o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 88/15) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 8. sjednici, održanoj 11.6.2020. godine, donijelo je

ODLUKU

O DOPUNAMA ODLUKE O VIZAMA

Član 1.

U Odluci o vizama ("Službeni glasnik BiH", br. 3/15, 47/17 i 73/17) iza člana 25. dodaju se novi čl. 25a. i 25b. koji glase:

"Član 25a.

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine može, iz razloga zaštite javnog poretka, javnog reda, javnog zdravlja i bezbjednosti Bosne i Hercegovine donijeti odluku kojom se privremeno, u cjelini ili djelimično obustavlja primjena odredbi ove Odluke.
- (2) O odluci iz stava (1) ovog člana svaka država na koju se ta odluka odnosi obavještava se diplomatskim putem, u pisanoj formi, najmanje četrdeset i osam (48) časova prije njenog stupanja na snagu."

"Član 25b.

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine može donijeti odluku da se trajno obustavi primjena odredbi ove Odluke, o čemu se diplomatskim putem, u pisanoj formi, obavještava svaka država obuhvaćena tom odlukom.
- (2) O odluci iz stava (1) ovog člana svaka država na koju se ta odluka odnosi obavještava se diplomatskim putem, u pisanoj formi, najmanje trideset (30) dana prije njenog stupanja na snagu."

Član 2.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 118/20
11. juna 2020. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

Na temelju članka 20. i članka 21. stavka (1) Zakona o strancima ("Službeni glasnik BiH", broj 88/15) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 8. sjednici, održanoj 11.6.2020. godine, donijelo je

ODLUKU

O DOPUNAMA ODLUKE O VIZAMA

Članak 1.

U Odluci o vizama ("Službeni glasnik BiH", br. 3/15, 47/17 i 73/17) iza članka 25. dodaju se novi čl. 25a. i 25b. koji glase:

"Članak 25a.

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine može, iz razloga zaštite javnog poretka, javnog reda, javnog zdravlja i sigurnosti Bosne i Hercegovine donijeti odluku kojom se privremeno, u cjelini ili djelomično obustavlja primjena odredbi ove Odluke.
- (2) O odluci iz stavka (1) ovog članka svaka država na koju se ta odluka odnosi obavještava se diplomatskim putem, u pisanoj formi, najmanje četrdeset i osam (48) časova prije njenog stupanja na snagu."

"Članak 25b.

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine može donijeti odluku da se trajno obustavi primjena odredbi ove Odluke, o čemu se diplomatskim putem, u pisanoj formi, obavještava svaka država obuhvaćena tom odlukom.
- (2) O odluci iz stavka (1) ovog članka svaka država na koju se ta odluka odnosi obavještava se diplomatskim putem, u pisanoj formi, najmanje trideset (30) dana prije njenog stupanja na snagu."

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 118/20
11. lipnja 2020. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, v. r.

На основу члана 20. и члана 21. став (1) Закона о странцима ("Службени гласник БиХ", број 88/15) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства иностраних послова Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 8. сједници, одржаној 11.6.2020. године, донио је

2. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 111/20
02. juna 2020. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

Temeljem članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i članka 9. stavak (3) točka a) Zakona o Agenciji za promidžbu inozemnih investicija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 56/04), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 7. sjednici, održanoj 02.06.2020. godine, donijelo je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA AGENCIJE ZA PROMIDŽBU INOZEMNIH INVESTICIJA U BOSNI I HERCEGOVINI ISPRED VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Za članove Upravnog odbora Agencije za promidžbu inozemnih investicija u Bosni i Hercegovini ispred Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, na mandatno razdoblje od dvije godine, počevši od 01.06.2020. godine, imenuju se:
a) **Aleksandra Živković**, i
b) **Robert Vidović**.
2. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 111/20
02. lipnja 2020. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, v. r.

Na osnovu člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i člana 9. stavak (3) tačka a) Zakona o Agenciji za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 56/04), Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 7. sjednici, održanoj 02.06.2020. godine, donio je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU ČLANOVA UPRAVNOG ODBORA AGENCIJE ZA UNAPREĐEĆE STRANIH INVESTICIJA U BOSNI I HERCEGOVINI ISPRED SAVJETA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Za članove Upravnog odbora Agencije za unapređenje inostranih investicija u Bosni i Hercegovini ispred Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, na mandatni period od dvije godine, počevši od 01.06.2020. godine, imenuju se:
a) **Aleksandra Živković** i
b) **Robert Vidović**.
2. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

CM broj 111/20
02. juna 2020. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Savjeta ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

455

Na osnovu člana 22. stav (4) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 8. sjednici, održanoj 11.6.2020. godine, donijelo je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU PREDSEDNIKA KONKURENCIJSKOG VIJEĆA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Dr. Stjepo Pranjić, član Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, imenuje se za predsjednika Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine na mandatni period od jedne godine, počev od 1. juna 2020. godine.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 119/20
11. juna 2020. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, s. r.

Na temelju članka 22. stavak (4) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 8. sjednici, održanoj 11.6.2020. godine, donijelo je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU PREDSEDNIKA KONKURENCIJSKOG VIJEĆA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Dr. Stjepo Pranjić, član Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine, imenuje se za predsjednika Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine na mandatno razdoblje od jedne godine, počev od 1. lipnja 2020. godine.
2. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 119/20
11. lipnja 2020. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Zoran Tegeltija**, v. r.

Na osnovu člana 22. stav (4) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člana 17. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 8. sjednici, održanoj 11.6.2020. godine, donio je

RJEŠENJE

O IMENOVANJU PREDSEDNIKA KONKURENCIJSKOG SAVJETA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Dr. Stjepo Pranjić, član Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine, imenuje se za predsjednika

- Конкуренијског савјета Босне и Херцеговине на мандатни период од једне године, почев од 1. јуна 2020. године.
2. Ово рјешење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

CM број 119/20
11. јуна 2020. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др **Зоран Тегелтија**, с. р.

BOSNA I HERCEGOVINA

UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE

456

Na osnovu člana 14. stav (3) Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 32/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, na 45. sjednici, održanoj dana 29.06.2020. godine, donio je

ODLUKU

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O

CARINSKOM TERMINALU

Član 1.

U Odluci o carinskom terminalu ("Službeni glasnik BiH", broj 11/16) u članu 3. u stavu (3) riječi "Upravni odbor UIO" zamjenjuju se riječima "direktor UIO".

Stav (4) mijenja se i glasi:

- "(4) Upravljanje i održavanje carinskog terminala čiji je držalac UIO može se dati trećem licu koje ispunjava sljedeće uvjete:

- a) da je registrirano u Bosni i Hercegovini po osnovu obavljanja poslovne djelatnosti koja obuhvata upravljanje nekretninom uzetom u zakup ili održavanje objekata i parking prostora, o čemu prilaže dokaz o registraciji u Bosni i Hercegovini;
- b) da u vrijeme podnošenja ponude nema neizmirenog dospelog duga prema UIO po bilo kom osnovu;
- c) da u vrijeme podnošenja ponude nema neizmirenog dospelog duga prema nadležnoj poreznoj upravi;
- d) da u posljednje tri godine prije podnošenja ponude nije osuđivano za krivična djela iz oblasti indirektnih poreza, pranja novca i korupcije o čemu dostavlja uvjerenje izdato od nadležnog organa u BiH;
- e) da se u vrijeme podnošenja ponude ne vodi krivični postupak;
- f) da u vrijeme dostavljanja ponude nije u postupku stečaja ili u postupku likvidacije o čemu se uz ponudu podnosi uvjerenje izdato od nadležnog suda;
- g) da u posljednje tri godine prije podnošenja ponude nije pravosnažno kažnjavano za prekršaje iz oblasti indirektnih poreza o čemu dostavlja uvjerenje izdato od nadležnog organa."

Iza stava (4) dodaje se novi stav (5) koji glasi:

- "(5) Za učešće u postupku dobijanja na upravljanje i održavanje carinskog terminala čiji je držalac UIO, lice koje dostavlja ponudu je dužno dostaviti sljedeće:
- a) dokaze o ispunjenosti uvjeta iz stava (4) ovog člana;
 - b) pisanu izjavu kojom se obavezuje da će ispuniti uvjete propisane članom 5. stav (2) tačka e) Odluke o carinskom terminalu;
 - c) pisanu izjavu kojom se obavezuje da će ispuniti uslove propisane članom 11. Odluke o carinskom terminalu;
 - d) pisanu izjavu kojom se obavezuje da će carinskim terminalom upravljati sa pažnjom dobrog domaćina i

da će sve eventualne nedostatke koji nastanu tokom korištenja carinskog terminala otkloniti o vlastitom trošku;

- e) pisanu izjavu kojom preuzima obavezu tekućeg investicionog održavanja kompleksa carinskog terminala kao i sve troškove koji nastanu po osnovu istog i to: redovno čišćenje i održavanje higijene, košenje i održavanje travnatih površina, sakupljanje i odvoz smeća, čišćenje snijega, vršenje usluge redovne deratizacije, deviperizacije i dezinfekcije, održavanje sistema za grijanje i hlađenje, održavanje električnih instalacija (zamjena sijalica i drugih rasvjetnih tijela) kao i rezervnog sistema napajanja-agregata, obezbjeđenje svih energenata potrebnih za nesmeteno funkcioniranje grijanja i hlađenja kao što su lož ulje i sl., redovno krećenje, održavanje i servisiranje kolskih vaga, vršenje usluge fizičkog obezbjeđenja objekta, obezbjeđenje i održavanje horizontalne i vertikalne signalizacije, održavanje i servisiranje zaustavnih rampi, održavanje i sanacija vodovodnih i kanalizacionih instalacija, održavanje asfaltnih površina, održavanje zaštitnih ograda i nadstrešnica, vršenje svih zanatskih popravki i druge troškove koji nastanu u vezi sa upravljanjem carinskim terminalom;
- f) pisanu izjavu kojom se obavezuje da će postupak naplate naknade za korištenje carinskog terminala putem inkasanaata vršiti u skladu sa članom 6. i članom 7. Odluke o carinskom terminalu i Instrukcijom o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrola poštivanja ugovora ("Službeni glasnik BiH", broj 42/16)."

Član 2.

U članu 9. iza stava (2) dodaje se novi stav (3) koji glasi:

- "(3) Treće lice kojem je UIO na osnovu zaključenog ugovora dala na održavanje i upravljanje carinski terminal čiji držalac je UIO, dužno je po osnovu ostvarene naknade iz člana 6. Odluke o carinskom terminalu, na jedinstveni račun za prikupljanje indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksi, uplaćivati 50% od ukupnog prihoda od naknade za korištenje carinskog terminala i to do desetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec."

Član 3.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-08-2/20
29. juna 2020. godine

Predsjedavajući
Upravnog odbora
Vjekoslav Bevanda, s. r.

Temeljem članka 14. stavak (3) Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 44/03, 52/04, 32/07, 4/08, 49/09, 32/13 i 91/17), Upravni odbor Uprave za neizravno oporezivanje, na 45. sjednici, održanoj dana 29.06.2020. godine, donio je

ODLUKU

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O

CARINSKOM TERMINALU

Članak 1.

U Odluci o carinskom terminalu ("Službeni glasnik BiH", broj 11/16) u članku 3. u stavku (3) riječi "Upravni odbor UNO" zamjenjuju se riječima "ravnatelj UNO".

Stavak (4) mijenja se i glasi:

"(4) Upravljanje i održavanje carinskog terminala čiji je držatelj UNO može se dati trećoj osobi koja ispunjava sljedeće uvjete:

- a) da je registrirana u Bosni i Hercegovini po osnovi obavljanja poslovne djelatnosti koja obuhvaća upravljanje nekretninom uzetom u zakup ili održavanje objekata i parking prostora, o čemu prilaže dokaz o registraciji u Bosni i Hercegovini;
- b) da u vrijeme podnošenja ponude nema neizmirenog dospjelog duga prema UNO po bilo kojoj osnovi;
- c) da u vrijeme podnošenja ponude nema neizmirenog dospjelog duga prema nadležnoj poreznoj upravi;
- d) da u posljednje tri godine prije podnošenja ponude nije osuđivana za kaznena djela iz oblasti neizravnih poreza, pranja novca i korupcije o čemu dostavlja uvjerenje izdato od nadležnog organa u BiH;
- e) da se u vrijeme podnošenja ponude ne vodi kazneni postupak;
- f) da u vrijeme dostavljanja ponude nije u postupku stečaja ili u postupku likvidacije o čemu se uz ponudu podnosi uvjerenje izdato od nadležnog suda;
- g) da u posljednje tri godine prije podnošenja ponude nije pravomoćno kažnjavana za prekršaje iz oblasti neizravnih poreza o čemu dostavlja uvjerenje izdato od nadležnog organa."

Iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji glasi:

"(5) Za sudjelovanje u postupku dobivanja na upravljanje i održavanje carinskog terminala čiji je držatelj UNO, osoba koja dostavlja ponudu je dužna dostaviti sljedeće:

- a) dokaze o ispunjenosti uvjeta iz stavka (4) ovoga članka;
- b) pisanu izjavu kojom se obvezuje da će ispuniti uvjete propisane člankom 5. stavak (2) točka e) Odluke o carinskom terminalu;
- c) pisanu izjavu kojom se obvezuje da će ispuniti uvjete propisane člankom 11. Odluke o carinskom terminalu;
- d) pisanu izjavu kojom se obvezuje da će carinskim terminalom upravljati s pažnjom dobrog domaćina i da će sve eventualne nedostatke koji nastanu tijekom korištenja carinskog terminala otkloniti o vlastitom trošku;
- e) pisanu izjavu kojom preuzima obvezu tekućeg investicijskog održavanja kompleksa carinskog terminala kao i sve troškove koji nastanu po osnovi istoga i to: redovito čišćenje i održavanje higijene, košenje i održavanje travnatih površina, sakupljanje i odvoz smeća, čišćenje snijega, vršenje usluge redovite deratizacije, deviperizacije i dezinfekcije, održavanje sustava za grijanje i hlađenje, održavanje električnih instalacija (zamjena sijalica i drugih rasvjetnih tijela) kao i rezervnog sustava napajanja-agregata, osiguravanje svih energenata potrebnih za nesmeteno funkcioniranje grijanja i hlađenja kao što su lož ulje i sl., redovito krećenje, održavanje i servisiranje kolskih vaga, vršenje usluge fizičkog osiguravanja objekta, osiguranje i održavanje horizontalne i vertikalne signalizacije, održavanje i servisiranje zaustavnih rampi, održavanje i sanacija vodovodnih i kanalizacijskih instalacija, održavanje asfaltnih površina, održavanje zaštitnih ograda i nadstrešnica, vršenje svih zanatskih popravki i druge troškove koji nastanu u svezi s upravljanjem carinskim terminalom;

- f) pisanu izjavu kojom se obvezuje da će postupak naplate naknade za korištenje carinskog terminala putem inkasanta vršiti sukladno članku 6. i članku 7. Odluke o carinskom terminalu i Instrukciji o postupku naplate naknade za korištenje carinskog terminala i kontrola poštivanja ugovora ("Službeni glasnik BiH", broj 42/16)."

Članak 2.

U članku 9. iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3) koji glasi:

"(3) Treća osoba kojoj je UNO temeljem zaključenog ugovora dala na održavanje i upravljanje carinski terminal čiji držatelj je UNO, dužna je po osnovi ostvarene naknade iz članka 6. Odluke o carinskom terminalu, na jedinstveni račun za prikupljanje neizravnih poreza, ostalih prihoda i pristojbi, uplaćivati 50% od ukupnog prihoda od naknade za korištenje carinskog terminala i to do desetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec."

Članak 3.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-02-08-2/20
29. lipnja 2020. godine

Predsjedatelj
Upravnog odbora
Vjekoslav Bevanda, v. r.

На основу члана 14. став (3) Закона о систему индиректног опорезивања у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 44/03, 52/04, 32/07, 4/08, 49/09, 32/13 и 91/17), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 45. сједници, одржаној дана 29.06.2020. године, донио је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ЦАРИНСКОМ ТЕРМИНАЛУ

Члан 1.

У Одлуци о царинском терминалу ("Службени гласник БиХ", број 11/16) у члану 3. у ставу (3) ријечи "Управни одбор УИО" замјењују се ријечима "директор УИО".

Став (4) мијења се и гласи:

"(4) Управљање и одржавање царинског терминала чији је држалац УИО може се дати трећем лицу које испуњава слиједеће услове:

- a) да је регистровано у Босни и Херцеговини по основу обављања пословне дјелатности која обухвата управљање некретнином узетом у закуп или одржавање објеката и паркинг простора, о чему прилаже доказ о регистрацији у Босни и Херцеговини;
- b) да у вријеме подношења понуде нема неизмиреног доспјелог дуга према УИО по било ком основу;
- c) да у вријеме подношења понуде нема неизмиреног доспјелог дуга према надлежној пореској управи;
- d) да у посљедње три године прије подношења понуде није осуђивано за кривична дјела из области индиректних пореза, прања новца и корупције о чему доставља увјерење издато од надлежног органа у БиХ;
- e) да се у вријеме подношења понуде не води кривични поступак;

Управе за неizrавно опорезивање, на 45. сједници, одржаној дана 29.06.2020. године донио је

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU PRIVREMENIH KOEFICIJENATA
ZA RASPODJELU SREDSTAVA SA JEDINSTVENOG
RAČUNA ZA RAZDOBLJE SRPANJ - RUJAN
2020. GODINE**

Чланак 1.

Привремени коефицијенти расподеле

Утврђују се привремени коефицијенти расподеле средстава са Јединственог рачуна за ентитете и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине за квартал К3 који обухвата мјесеце: српњан, колонвоз и рујан 2020. године:

- a) Федерација БиХ 61,90%
- b) Република Српска 34,55%
- c) Брчко Дистрикт БиХ 3,55%

Чланак 2.

Прерачун

Задужује се Управа за неizrавно опорезивање да, сукладно одредбама чланка 5. (4) Правилника о израчуна коефицијената дозначавања ентитетима, изврши прерачун већ дозначених прихода ентитетима у текућем тромјесељу према привременим коефицијентима расподеле из чланка 1. ове одлуке.

Чланак 3.

Ступање на снагу

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-17-03-3-2/2020
29. јуна 2020. године
Сарајево

Предсједатељ УО УНО
Вјекослав Беванда, в. р.

На основу члана 14. Закона о систему индиректног опорезивања БиХ ("Службени гласник БиХ", бр/44/03, 52/04, 32/07, 34/07, 4/08, 49/09, 32/13 и 91/17), а у вези са члановима 12., 13. и 13 б. Закона о уплатама на јединствени рачун и расподелу прихода ("Службени гласник БиХ", бр. 55/04 и 34/07) и члана 5. Правилника о израчуна коефицијената дозначавања ентитетима ("Службени гласник БиХ", број 62/08), Управни одбор Управе за индиректно опорезивање, на 45. сједници, одржаној дана 29.06.2020. године, донио је

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU PRIVREMENIH
KOEFICIJENATA ZA RASPODJELU SREDSTAVA
SA JEDINSTVENOG RAČUNA ZA PERIOD JULI -
SEPTEMBAR 2020. GODINE**

Члан 1.

Привремени коефицијенти расподеле

Утврђују се привремени коефицијенти расподеле средстава са Јединственог рачуна за ентитете и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине за квартал К3 који обухвата мјесеце: јули, август и септембар 2020. године:

- a) Федерација БиХ 61,90%
- b) Република Српска 34,55%
- c) Брчко Дистрикт БиХ 3,55%

Члан 2.

Прерачун

Задужује се Управа за индиректно опорезивање да, у складу с одредбама члана 5. (4) Правилника о израчуна коефицијената дозначавања ентитетима, изврши прерачун већ дозначених прихода ентитетима у текућем кварталу

према привременим коефицијентима расподеле из члана 1. ове одлуке.

Члан 3.

Ступање на снагу

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-17-03-3-2/2020
29. јуна 2020. године
Сарајево

Предсједavajuћи УО УИО
Вјекослав Беванда, с. р.

**DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA
ELEKTRIČNU ENERGIJU - DERK**

458

На основу члана 4.6. Закона о приеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 11. Статута Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", бр. 41/03, 59/04, 2/10 и 93/17), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 30. јуна 2020. године, донјета је

ODLUKA

**O IZBORU PREDSEDAVAJUĆEG DRŽAVNE
REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRIČNU
ENERGIJU**

I

NIKOLA PEJIĆ бира се за предсједavajuћег Државне регулаторне комисије за електричну енергију, у једногодишњем мандату почев од 1. јула 2020. године.

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Одлукaма Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине број 01,02-50-3-1117/10 од 28. јула 2011. године и број 01,02-34-1-1362-а/16 од 27. маја 2016. године, у Државну регулаторну комисију за електричну енергију, у саставу од три члана, именовани су: Милорад Тушевљак, Суад Зелковић и Никола Пејић.

У складу са чланом 4.6. Закона о приеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини, чланови Комисије се на равноправној основи измjenjuју на дужности предсједavajuћег Комисије сваке године.

Након протека једногодишњег мандата Суада Зелковића са даном 30. јуна 2020. године, сlijедом принципа ротације чланова Комисије на овој функцији, за предсједavajuћег Комисије у новом мандатном периоду бира се Никола Пејић, члан Комисије.

Број 01-02-2-218-1/20
30. јуна 2020. године
Тузла

Предсједavajuћи Комисије
Suad Zeljković, с. р.

На temelju чланка 4.6. Закона о приеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и чланка 11. Статута Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", бр. 41/03, 59/04, 2/10 и 93/17), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 30. јуна 2020. године, донјета је

**ODLUKA
O IZBORU PREDSEDATELJA DRŽAVNE
REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRIČNU
ENERGIJU**

I

NIKOLA PEJIĆ бира се за председатеља Државне регулаторне комисије за електричну енергију, у једногодишњем мандату почев од 1. септима 2020. године.

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Одлукима Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине број 01,02-50-3-1117/10 од 28. септима 2011. године и број 01,02-34-1-1362-а/16 од 27. септима 2016. године, у Државну регулаторну комисију за електричну енергију, у саставу од три члана, именовани су: Милорад Тушевљак, Суад Зелjkовић и Никола Пејић.

У складу са чланком 4.6. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини, чланови Комисије се на једнакоправној основи измјењују на дужности председатеља Комисије сваке године.

Након протека једногодишњег мандата Суада Зелjkовића са даном 30. септима 2020. године, слиједом начела ротације чланова Комисије на овој функцији, за председатеља Комисије у новом мандатном раздобљу бира се Никола Пејић, члан Комисије.

Број 01-02-2-218-1/20
30. септима 2020. године
Тузла

Председатељ Комисије
Суад Зелjkовић, в. р.

На основу члана 4.6. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и члана 11. Статута Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", бр. 41/03, 59/04, 2/10 и 93/17), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију, одржаној 30. јуна 2020. године, донијета је

**ODLUKA
O IZBORU PREDSEDATELJA DRŽAVNE
REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRIČNU
ENERGIJU**

I

НИКОЛА ПЕЈИЋ бира се за председатеља Државне регулаторне комисије за електричну енергију, у једногодишњем мандату почев од 1. јула 2020. године.

II

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Одлукима Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине број 01,02-50-3-1117/10 од 28. јула 2011. године и број 01,02-34-1-1362-а/16 од 27. маја 2016. године, у Државну регулаторну комисију за електричну енергију, у саставу од три члана, именовани су: Милорад Тушевљак, Суад Зелjkовић и Никола Пејић.

У складу са чланом 4.6. Закона о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини, чланови Комисије се на једнакоправној основи измјењују на дужности председатеља Комисије сваке године.

Након протека једногодишњег мандата Суада Зелjkовића са даном 30. јуна 2020. године, слиједом принципа ротације чланова Комисије на овој функцији, за председатеља Комисије у новом мандатном периоду бира се Никола Пејић, члан Комисије.

Број 01-02-2-218-1/20
30. јуна 2020. године
Тузла

Председатеља Комисије
Суад Зелjkовић, с. р.

**AGENCIJA ZA POŠTANSKI PROMET
BOSNE I HERCEGOVINE**

459

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 193. и 254. став (2) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16) и члана 24. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19), рјешавајући по захтеву друштва "AKS" д.о.о. Зворник за укидање лиценце за обављање поштанских услуга, Вјеће Агенције за поштански промет Босне и Херцеговине је, на 169. сједници одржаној дана 17.06.2020. године, донијело

RJEŠENJE

1. Укида се рјешење овог органа број 01-03-2-29-1-UP-2-9/18 од 22.05.2018. године и престaje важити лиценца за обављање курирских услуга поштанском оператору "AKS" д.о.о. Зворник, Каракај 54Б - 75400 Зворник (ID: 4404267950006) с даном 11.07.2020. године.
2. Ово рјешење је коначно у управном поступку и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Агенција за поштански промет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) издала је друштву "AKS" д.о.о. Зворник, Каракај 54Б - 75400 Зворник лиценцу за обављање курирских услуга број 01-03-2-29-1-UP-2-9/18 од 22.05.2018. године на период од четири године.

Поштански оператор "AKS" д.о.о. Зворник је прије истека рока на који је лиценца издата, Агенцији 11.06.2020. поднио захтев за укидање лиценце и у захтеву навео да курирске услуге не обавља од 20.05.2020.

Разматрајући поднети захтев и доводећи га у везу са Правилником о издавању лиценци за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19) (у даљем тексту: Правилник), Агенција је одлучила на начин наведен у диспозитиву из слиједећих разлога.

Оснoв и поступак издавања лиценце регулисан је Правилником, донетим на основу члана 10. став (5) тачка б) Закона о поштама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05).

Чланом 24. Правилника прописани су случајеви престанка важења лиценце. Став (2) истог члана прописује да корисник лиценце може да престане обављати лиценцирану дјелатност и прије истека рока на који је лиценца издата, а став (3) истог члана прописује да је корисник у том случају дужан обавјестити Агенцију најмање 30 дана прије престанка рада те измити све преузете обавезе према корисницима поштанских услуга и другим лицима.

S obzirom da je poštanski operater zahtjev dostavio 11.06.2020. godine primjenom navedene odredbe, mjerodavne u konkretnom slučaju, Agencija je kao datum ukidanja licence utvrdila 11.07.2020., odnosno nije mogla uvažiti zahtjev poštanskog operatera u dijelu da je kurirske usluge prestao obavljati sa 20.05.2020., jer zbog interesa i zaštite korisnika poštanskih usluga, Pravilnik ne poznaje retroaktivnu odjavu licence za obavljanje poštanskih usluga.

Također, za rješavanje predmetnog zahtjeva od zanjaja je napomenuti da se prilikom izdavanja Rješenja - licence za obavljanje kurirskih usluga kao sastavni dio licence izdaju i Uvjeti za obavljanje kurirskih usluga kojim su bliže određeni uvjeti kojih se korisnik licence mora pridržavati, a koji su propisani Pravilnikom.

Nakon provedenog postupka i obrade samog zahtjeva Agencija je isti utvrdila osnovanim, s obzirom da vlasnik licence ima pravo, pod propisanim uvjetima, u bilo kojem trenutku odjaviti korištenje licence i odlučila na način naveden u dispozitivu rješenja.

U skladu sa članom 8. stav (1) Statuta Agencije za poštanski promet Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 92/07), rješenje će biti objavljeno u "Službenom glasniku BiH".

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor tužbom kod Suda Bosne i Hercegovine, u roku od 60 dana od dana prijema rješenja.

Broj 01-02-1-29-1-UP1-31-6/20
17. juna 2020. godine

Predsjedavajući
Vijeća Agencije
Dr. sc. **Nino Čorić**, s. r.

Na temelju članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 193. i 254. stavak (2) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16) i članka 24. Pravilnika o izdavanju licenci za obavljanje poštanskih usluga ("Službeni glasnik BiH", broj 84/19), rješavajući po zahtjevu društva "AKS" d.o.o. Zvornik za ukidanje licence za obavljanje poštanskih usluga, Vijeće Agencije za poštanski promet Bosne i Hercegovine je, na 169. sjednici održanoj dana 17.6.2020. donijelo

RJEŠENJE

1. Ukida se rješenje ovog organa broj 01-03-2-29-1-UP-2-9/18 od 22.5.2018. i prestaje važiti licenci za obavljanje kurirskih usluga poštanskom operateru "AKS" d.o.o. Zvornik, Karakaj 54B - 75400 Zvornik (ID: 4404267950006) danom 11.7. 2020.
2. Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH".

Obrazloženje

Agencija za poštanski promet Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) izdala je društvu "AKS" d.o.o. Zvornik, Karakaj 54B - 75400 Zvornik licenciju za obavljanje kurirskih usluga broj 01-03-2-29-1-UP-2-9/18 od 22.5 2018. na razdoblje od četiri godine.

Poštanski operater "AKS" d.o.o. Zvornik je prije isteka roka na koji je licenca izdata, Agenciji 11.6.2020. podnio zahtjev za ukidanje licence i u zahtjevu naveo da kurirske usluge ne obavlja od 20.5.2020.

Razmatrajući podnijeti zahtjev i dovodeći ga u vezu s Pravilnikom o izdavanju licenci za obavljanje poštanskih

usluga ("Službeni glasnik BiH", broj 84/19) (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Agencija je odlučila na način naveden u dispozitivu iz sljedećih razloga.

Osnova i postupak izdavanja licence reguliran je Pravilnikom, donijetim na temelju članka 10. stavak (5) točka b) Zakona o poštama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/05).

Člankom 24. Pravilnika propisani su slučajevi prestanka važenja licence. Stavak (2) istog članka propisuje da korisnik licence može prestati obavljati licenciranu djelatnost i prije isteka roka na koji je licenca izdata, a stavak (3) istog članka propisuje da je korisnik u tom slučaju dužan obavijestiti Agenciju najmanje 30 dana prije prestanka rada te izmiriti sve preuzete obveze prema korisnicima poštanskih usluga i drugim osobama.

Obzirom da je poštanski operater zahtjev dostavio 11.6.2020. primjenom navedene odredbe, mjerodavne u konkretnom slučaju, Agencija je kao datum ukidanja licence utvrdila 11.7.2020., odnosno nije mogla uvažiti zahtjev poštanskog operatera u dijelu da je kurirske usluge - prestao obavljati s 20.5.2020., jer zbog interesa i zaštite korisnika poštanskih usluga, Pravilnik ne poznaje retroaktivnu odjavu licence za obavljanje poštanskih usluga.

Također, za rješavanje predmetnog zahtjeva od zanjaja je napomenuti da se prilikom izdavanja Rješenja - licence za obavljanje kurirskih usluga kao sastavni dio licence izdaju i Uvjeti za obavljanje kurirskih usluga kojim su bliže određeni uvjeti kojih se korisnik licence mora pridržavati, a koji su propisani Pravilnikom.

Nakon provedenog postupka i obrade samog zahtjeva Agencija je isti utvrdila osnovanim, obzirom da vlasnik licence ima pravo, pod propisanim uvjetima, u bilo kojem trenutku odjaviti korištenje licence i odlučila na način naveden u dispozitivu rješenja.

Sukladno članku 8. stavak (1) Statuta Agencije za poštanski promet Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 92/07), rješenje će biti objavljeno u "Službenom glasniku BiH".

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga rješenja nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna tužbom kod Suda Bosne i Hercegovine, u roku od 60 dana od dana prijema rješenja.

Broj 01-02-1-29-1-UP1-31-6/20
17. lipnja 2020. godine

Predsjedatelj
Vijeća Agencije
Dr. sc. **Nino Čorić**, v. r.

На основу члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 193. и 254. став (2) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16) и члана 24. Правилника о издавању лиценци за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19), рјешавајући по захтјеву друштва "АКС" д.о.о. Зворник за укидање лиценце за обављање поштанских услуга, Савјет Агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине је, на 169. сједници одржаној дана 17. 06. 2020. године, донио

РЈЕШЕЊЕ

1. Укида се рјешење овог органа број 01-03-2-29-1-УП-2-9/18 од 22.05.2018. године и престаје важити лиценца за обављање курирских услуга поштанском оператеру "АКС" д.о.о. Зворник, Каракај 54Б - 75400 Зворник (ID: 4404267950006) с даном 11.07.2020. године.

2. Ово рјешење је коначно у управном поступку и биће објављено у "Службеном гласнику БиХ".

Образложење

Агенција за поштански саобраћај Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) издала је друштву "АКС" д.о.о. Зворник, Каракај 54Б - 75400 Зворник лиценцу за обављање курирских услуга број 01-03-2-29-1-УП-2-9/18 од 22.05.2018. године на период од четири године.

Поштански оператер "АКС" д.о.о. Зворник је прије истека рока на који је лиценца издата, Агенцији 11.06.2020. поднио захтјев за укидање лиценце и у захтјеву навео да курирске услуге не обавља од 20.05.2020.

Разматрајући поднијети захтјев и доводећи га у везу са Правилником о издавању лиценци за обављање поштанских услуга ("Службени гласник БиХ", број 84/19) (у даљем тексту: Правилник), Агенција је одлучила на начин наведен у диспозитиву из следећих разлога.

Основ и поступак издавања лиценце регулисан је Правилником, донијетим на основу члана 10. став (5) тачка б) Закона о поштама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 33/05).

Чланом 24. Правилника прописани су случајеви престанка важења лиценце. Став (2) истог члана прописује да корисник лиценце може да престане обављати лиценцирану дјелатност и прије истека рока на који је лиценца издата, а став (3) истог члана прописује да је корисник у том случају дужан обавјестити Агенцију најмање 30 дана прије престанка рада те измирити све преузете обавезе према корисницима поштанских услуга и другим лицима.

С обзиром да је поштански оператер захтјев доставио 11.06.2020. године примјеном наведене одредбе, мјеродавне у конкретном случају, Агенција је као датум укидања лиценце утврдила 11.07.2020., односно није могла уважити захтјев поштанског оператера у дијелу да је курирске услуге престао обављати са 20.05.2020., јер због интереса и заштите корисника поштанских услуга, Правилник не познаје ретроактивну одјаву лиценце за обављање поштанских услуга.

Такођер, за рјешавање предметног захтјева од занчаја је напоменути да се приликом издавања рјешења - лиценце за обављање курирских услуга као саставни дио лиценце издају и Услови за обављање курирских услуга којим су ближе одређени услови којих се корисник лиценце мора придржавати, а који су прописани Правилником.

Наконведеног поступка и обраде самог захтјева Агенција је исти утврдила основаним, с обзиром да власник лиценце има право, под прописаним условима, у било којем тренутку одјавити кориштење лиценце и одлучила на начин наведен у диспозитиву рјешења.

У складу са чланом 8. став (1) Статута Агенције за поштански саобраћај Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 92/07), рјешење ће бити објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине.

Поука о правном лијеку

Против овога рјешења није допуштена жалба, али незадовољна страна може покренути управни спор тужбом код Суда Босне и Херцеговине, у року од 60 дана од дана пријема рјешења.

Број 01-02-1-29-1-УП1-31-6/20
17. јуна 2020. године

Председавајући
Савјета Агенције
Др **сc Нино Ђорђић**, с. р.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

460

На основу члана 16. и члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), вршитељ дужности генералног директора Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

PRAVILNIK O USPOSTAVLJANJU OKVIRA ZA STVARANJE JEDINSTVENOG EVROPSKOG NEBA

Члан 1.

(Предмет и циљ)

- (1) Предмет овог правилника је успостављање усклађеног регулаторног оквира за стварање јединственог европског неба.
- (2) Циљ иницијативе за јединствено европско небо је да унаприједи постојеће стандарде сигурности зрачног промета, допринесе одрживом развоју система зрачног транспорта и побољша свеукупан učinak у управљању зрачним prometом (АТМ) и у услугама у зрачној пловидби (АНС) за опћи зрачни promet у Европи, у namjerи да се испуне захтјеви свих корисника зрачног простора. Јединствено европско небо обухвата јединствену пан-европску мрежу ruta, управљање мрежом и системе управљања зрачним prometом који се заснивају само на сигурности, ефикасности и техничким могућностима, у корист свих корисника зрачног простора. У postizanju овог циља, овим правилником успоставља се усклађен законодавни оквир за стварање јединственог европског неба.

Члан 2.

(Дефиниције и појмови)

- (1) За потребе овог правилника примјенјују се sljedeće дефиниције и појмови:
 - a) **Услуга контроле зрачног промета** (Air Traffic Control Service - АТC): означава услуге које се пружају у сврху:
 - a) спречавања судара:
 - 1) између зракоплова и
 - 2) на manevarским површинама између зракоплова и препрека; и
 - b) ubrzavanja и одржавања редовног протока зрачног помета;
 - b) **Аеродромска контрола зрачног промета** (Aerodrome Control Service): означава пружање услуга контроле зрачног промета за аеродромски promet;
 - c) **Услуга зракопловног информисања** (Aeronautical Information Service): означава службу успостављену unutar definisane области покривања одговорну за пружање информација у зрачној пловидби и података neophodних за сигурну, редовну и ефикасну зрачну пловидбу;
 - d) **Услуге у зрачној пловидби** (Air Navigation Services): означава услуге у зрачном prometу, услуге кумуникације, навигације и надзора, meteoroloшке услуге у зрачној пловидби и услуге зракопловног информисања;
 - e) **Пружатељи услуга у зрачној пловидби** (Air Navigation Service Providers): означава било које правно или физичко лице које пружа услуге у зрачној пловидби за опћи зрачни promet;

- f) **Blok zračnog prostora** (Airspace Block): označava zračni prostor definisanih dimenzija, u prostoru i vremenu, unutar kojeg se pružaju usluge u zračnoj plovidbi;
- g) **Upravljanje zračnim prostorom** (Airspace Management): označava funkciju planiranja sa primarnim ciljem maksimalnog korištenja raspoloživog zračnog prostora putem dinamičke podjele vremena, a povremeno, i segregaciju zračnog prostora između različitih kategorija korisnika zračnog prostora na osnovu kratkoročnih potreba;
- h) **Korisnici zračnog prostora** (Airspace Users): označava operatore zrakoplova koji lete u općem zračnom prometu;
- i) **Upravljanje protokom zračnog prometa** (Air Traffic Flow Management): označava funkciju uspostavljenju s ciljem da se doprinese sigurnom, urednom i ekspeditivnom protoku zračnog prometa, obezbjeđujući da je kapacitet usluga kontrole zračnog prometa maksimalno iskorišten i da je obim prometa kompatibilan sa kapacitetima koje su objavili odgovarajući pružatelji usluga u zračnom prometu;
- j) **Upravljanje zračnim prometom** (Air Traffic Management - ATM): označava skup funkcija u zraku i na zemlji (usluge u zračnom prometu, upravljanje zračnim prostorom i upravljanje protokom zračnog prometa) koje su potrebne kako bi se omogućilo sigurno i efikasno kretanje zrakoplova tokom svih faza leta;
- k) **Usluge u zračnom prometu** (Air Traffic Services - ATS): označava usluge informisanja u letu, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge i usluge kontrole zračnog prometa (oblasne kontrole zračnog prometa, prilazne kontrole zračnog prometa ili aerodromske kontrole zračnog prometa);
- l) **Oblasna kontrola zračnog prometa** (Area Control Service): označava uslugu kontrole zračnog prometa uspostavljenju za kontrolisane letove u kontrolisanoj oblasti;
- m) **Prilazna kontrola zračnog prometa** (Approach Control Service): označava uslugu kontrole zračnog prometa za dolazne i odlazne kontrolisane letove;
- n) **ATM glavni plan** (ATM Master Plan): označava polaznu tačku za uspostavljanje Zajedničkog preduzeća za razvijanje nove generacije evropskog sistema upravljanja zračnim prometom (SESAR);
- o) **Paket usluga** (bundle of services): označava dvije ili više usluga u zračnoj plovidbi;
- p) **Certifikat** (Certificate): označava dokument koji izdaje BHDCA u bilo kom obliku, usklađen sa pravnim sistemom Bosne i Hercegovine, kojim se potvrđuje da pružatelj usluga u zračnoj plovidbi ispunjava zahtjeve za pružanje određene usluge;
- r) **Usluge komunikacije** (Communication Services): označavaju zrakoplovne fiksne i mobilne usluge koje omogućavaju komunikaciju zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak za potrebe usluga kontrole zračnog prometa;
- s) **Evropska mreža za upravljanje zračnim prometom** (European ATM Network - EATMN): označava skup sistema kojima se omogućuje pružanje usluga u zračnoj plovidbi u evropskoj zajedničkoj zrakoplovnoj oblasti, uključujući interfejs na granicama sa trećim državama. Skup sistema čine:
- 1) Sistemi i procedure za upravljanje zračnim prostorom,
 - 2) Sistemi i procedure za upravljanje tokom zračnog prometa,
 - 3) Sistemi i procedure za usluge zračnog prometa, posebno sistemi za obradu podataka o letu, sistemi za obradu podataka nadzora i sistemi međusklopa čovjek-mašina,
 - 4) Komunikacioni sistemi i procedure za zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak komunikacije,
 - 5) Navigacioni sistemi i procedure,
 - 6) Sistemi i procedure nadzora,
 - 7) Sistemi i procedure za usluge zrakoplovnog informisanja,
 - 8) Sistemi i procedure za upotrebu meteoroloških informacija;
- t) **Koncept operacija** (Concept of Operation): označava kriterije za operativnu upotrebu EATMN-a ili nekog njegovog dijela;
- u) **Sastavni dijelovi** (constituents): označavaju materijalna sredstva za rad, kao što je hardver, i nematerijalna sredstva, kao što je softver, od kojih zavisi interoperabilnost EATMN-a;
- v) **Evropska organizacija za sigurnost zračne plovidbe** (EUROCONTROL): osnovana Međunarodnom konvencijom o saradnji u oblasti zračne plovidbe od 13. decembra 1960;
- z) **Fleksibilna upotreba zračnog prostora** (Flexible Use of Airspace): označava princip upravljanja zračnim prostorom koji se primjenjuje u oblasti Evropske konferencije civilnog zrakoplovstva na osnovu "Priručnika o upravljanju zračnim prostorom za primjenu principa fleksibilne upotrebe zračnog prostora" koji je izdao EUROCONTROL;
- aa) **Oblast informisanja u letu** (Flight Information Region - FIR): oni dijelovi zračnog prostora u kojima se pružaju usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja;
- bb) **Usluge informisanja u letu** (Flight Information Service): Usluge koje se pružaju u svrhu davanja savjeta i informacija korisnih za sigurno i efikasno odvijanje zračnog prometa;
- cc) **Usluge uzbunjivanja** (Alerting Service): Usluge koje se obavljaju u cilju izvještavanja nadležnih organizacija, a tiču se zrakoplova kome je potrebna pomoć traganja i spasavanja i pomoć takvim organizacijama u akcijama traganja i spasavanja;
- dd) **Nivo leta** (Flight Level): označava površinu stalnog atmosferskog pritiska određenu u odnosu na specifičnu vrijednost pritiska od 1013,2 hPa, koja je od drugih takvih površina razdvojena određenim intervalima pritiska;
- ee) **Funkcionalni blok zračnog prostora** (Functional Airspace Block): označava blok zračnog prostora zasnovan na operativnim zahtjevima i uspostavljen bez obzira na državne granice, u kojem je pružanje usluga u zračnoj plovidbi i funkcija u vezi sa njima zasnovano na efikasnosti i optimizaciji, s ciljem da se u svakom funkcionalnom bloku zračnog prostora uvede poboljšana saradnja između pružatelja usluga zračne plovidbe ili, prema potrebi, integrisani pružatelj usluga;
- ff) **Opći zračni promet** (General Air Traffic): označava sve operacije civilnih zrakoplova, kao i

- sve operacije državnih zrakoplova (uključujući zrakoplove vojske, carine i policije) kada se ovakve operacije izvršavaju u skladu sa postupcima koje je propisao ICAO;
- gg) **Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo** (International Civil Aviation Organisation - ICAO): uspostavljena Čikaškom konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine;
- hh) **Interoperabilnost** (Interoperability): označava skup funkcionalnih, tehničkih i operativnih karakteristika koje zahtijeva sistem i sastavni dijelovi EATMN-a i procedure za njegovo funkcionisanje, kako bi se omogućilo njihovo sigurno, cjelovito i efikasno funkcionisanje. Interoperabilnost se postiže usaglašavanjem sistema i sastavnih dijelova sa osnovnim zahtjevima;
- ii) **Meteorološke usluge u zračnoj plovidbi** (Meteorological Services - MET): Usluge davanja informacija zrakoplovima o meteorološkim prognozama, izvještajima i osmatranjima, kao i svih drugih meteoroloških informacija i podataka za potrebe zračne plovidbe;
- jj) **Usluge navigacije** (Navigation Services): označavaju sredstva i usluge kojima se zrakoplovu obezbjeđuju informacije o poziciji i trenutku u vremenu;
- kk) **Operativni podaci** (Operational Data): označavaju informacije u vezi svih faza leta koje su neophodne pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, korisnicima zračnog prostora, operatorima aerodroma i ostalim učesnicima za donošenje operativnih odluka;
- ll) **Postupak** (Procedure): označava standardnu metodu bilo za tehničku ili operativnu upotrebu sistema, u sklopu dogovorenih i odobrenih principa rada koji zahtijevaju jednoobrazno provođenje u cjelokupnom EATMN-u;
- mm) **Puštanje u rad** (putting into service): označava prvu operativnu upotrebu nakon početne instalacije ili nakon nadogradnje sistema;
- nn) **Mreža ruta** (Route Network): označava mrežu određenih ruta za usmjeravanje protoka općeg zračnog prometa potrebnih za pružanje usluga kontrole zračnog prometa;
- oo) **Ruta** (Routing): označava odabranu rutu kojom zrakoplov leti tokom svog leta;
- pp) **Nesmetane operacije** (Seamless Operation): označava rad EATMN-a na takav način da iz perspektive korisnika on funkcioniše kao jedna cjelina;
- rr) **Usluge nadzora** (Surveillance Services): označavaju sredstva i usluge koji se koriste za utvrđivanje položaja zrakoplova kako bi se omogućilo njihovo sigurno razdvajanje;
- ss) **Sistem** (System): označava skup sastavnih dijelova na zrakoplovu i na zemlji, kao i satelitsku opremu, koji obezbjeđuje podršku uslugama u zračnoj plovidbi za sve faze leta;
- tt) **Nadogradnja** (Upgrade): označava svaku modifikaciju koja mijenja operativne karakteristike sistema;
- uu) **Prekogranične usluge** (Cross-border Services): označavaju svaku situaciju kada usluge u zračnoj plovidbi u jednoj državi ECAA područja pruža pružatelj usluga certifikovan u drugoj državi ECAA područja;
- vv) **ECAA sporazum** (Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area - ECAA): Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (u skladu sa rezolucijom Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog evropskog zračnog prometa ("Službeni glasnik BiH", broj 2/07);
- zz) **Država ECAA područja**: država članica Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (u skladu sa rezolucijom Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog evropskog zračnog područja ("Službeni glasnik BiH", broj 2/07);
- aaa) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine (National Aviation Authority) / Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine (National Supervisory Authority);
- (2) Nezavisno od stava (1) ovog člana, određeni termini, za potrebe ovog pravilnika, tumače se u skladu sa tačkama 2. i 3. Aneksa II ECAA sporazuma:
- a) Zajednica znači evropska zajednička zrakoplovna oblast,
- b) Pravo Zajednice, pravni propisi Zajednice, dokumenti Zajednice i EZ ugovor znače ECAA sporazum,
- c) Aerodrom Zajednice znači aerodrome koji se nalazi u evropskoj zajedničkoj zrakoplovnoj oblasti,
- d) Službeni glasnik Evropskih zajednica ili Službeni glasnik Evropske unije znači službeni glasnik ugovornih strana,
- e) Zrakoplovni prijevoznik zajednice znači ECAA zrakoplovni prijevoznik,
- f) Država/e članice označava zemlje članice EZ i ECAA partnere.

Član 3.

(Područje primjene)

- (1) Primjena ovog pravilnika ne dovodi u pitanje suverenitet Bosne i Hercegovine nad njenim zračnim prostorom niti zahtjeve Bosne i Hercegovine u vezi sa javnim redom, javnom sigurnošću i pitanjima odbrane navedenih u članu 6. ovog pravilnika. Ovaj pravilnik ne odnosi se na vojne operacije i obuku.
- (2) Primjena ovog pravilnika ne dovodi u pitanje prava i obaveze Bosne i Hercegovine proistekle iz Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine (Čikaška konvencija). U tom smislu, dodatni cilj ovog pravilnika je da, u oblasti svoje primjene, pomogne Bosni i Hercegovini u ispunjavanju njenih obaveza prema Čikaškoj konvenciji, obezbjeđujući osnovu za zajedničko tumačenje i jednoobrazno provođenje njenih odredbi, obezbjeđujući da su ove odredbe na odgovarajući način

uzete u obzir u ovom pravilniku i u pravilima propisanim za njegovo provođenje.

Član 4.

(Nadležnosti BHDCA)

- (1) U smislu provođenja ovoga pravilnika nadležna je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) u okviru nadležnosti koje ima na osnovu Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine i propisima donesenim na osnovu tog zakona.
- (2) U skladu sa članom 5. Zakona o zrakoplovstvu, razdvojene su nadležnosti i funkcije između BHDCA i pružatelja usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine.
- (3) BHDCA izvršava obaveze iz svoje nadležnosti nepristrasno, nezavisno i transparentno. Ovo se postiže primjenom odgovarajućih upravnih i nadzornih mehanizama, uključujući takođe i njihovu primjenu u okviru organa uprave Bosne i Hercegovine. Međutim, ovime se BHDCA ne sprječava u izvršavanju svojih zadataka u okviru pravila organizacije BHDCA ili bilo kojeg drugog organa uprave Bosne i Hercegovine.
- (4) Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine definisani su organizacija i izvori finansiranja BHDCA s ciljem efikasnog i blagovremenog izvršavanja zadataka koji su dodijeljeni BHDCA ovim pravilnikom.
- (5) BHDCA obavještava Zajednički komitet o nazivu i adresi državnog nadležnog organa, kao i o izmjenama tih podataka, te o preduzetim mjerama kako bi se obezbijedila usklađenost sa stavovima (2), (3) i (4) ovog člana.

Član 5.

(Konsultacije sa zainteresiranim stranama)

U skladu sa članom 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, prije donošenja propisa, BHDCA provodi konsultacije sa zainteresiranim stranama s ciljem provođenja jedinstvenog evropskog neba.

Zainteresirane strane mogu da čine:

- a) pružatelji usluga u zračnoj plovidbi,
- b) operatori aerodroma,
- c) odgovarajući korisnici zračnog prostora ili odgovarajuće grupe koje predstavljaju korisnike zračnog prostora,
- d) vojni organi,
- e) proizvođači i
- f) predstavnička tijela stručnog osoblja.

Član 6.

(Zaštitne mjere)

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, BHDCA i drugi nadležni organi uprave u sistemu civilnog zrakoplovstva u Bosni i Hercegovini, bez obzira na odredbe ovog pravilnika, mogu primijeniti mjere, u onom obimu u kojem je to neophodno, da zaštite ključne sigurnosne interese ili interese odbrambene politike. Takve mjere su posebno one koje su neophodne:

- a) za nadzor zračnog prostora koji je u nadležnosti Bosne i Hercegovine u skladu sa sporazumima ICAO-a o regionalnoj zračnoj plovidbi, uključujući sposobnost otkrivanja, identifikacije i procjene svih zrakoplova koji koriste taj zračni prostor, kako bi se sačuvala sigurnost letova, te za preduzimanje radnji da se obezbijedi zrakoplovna sigurnost i odbrambene potrebe;
- b) u slučaju ozbiljnih unutrašnjih nereda koji utiču na očuvanje zakona i reda;

- c) u slučaju rata ili ozbiljnih međunarodnih tenzija koje predstavljaju prijetnju ratom;
- d) za ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine u vezi sa očuvanjem mira i međunarodne zrakoplovne sigurnosti;
- e) za provođenje vojnih operacija i obuke, uključujući neophodnost eventualnih vojnih vježbi.

Član 7.

(Saradnja sa Evropskom agencijom za sigurnost u zrakoplovstvu)

Pri provođenju ovog pravilnika, BHDCA u skladu sa svojim nadležnostima i zaključenim radnim aranžmanima u oblasti sigurnosti zračne plovidbe, sarađuje sa Evropskom agencijom za sigurnost u zrakoplovstvu (EASA) kako bi se obezbijedilo da svi sigurnosni aspekti budu pravilno zastupljeni.

Član 8.

(Usklađivanje)

Ovim pravilnikom preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 549/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog evropskog neba (Okvirna uredba) i odredbe Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivosti evropskog zrakoplovnog sistema.

Član 9.

(Neprimjenjive odredbe)

- (1) Neprimjenjive odredbe iz Uredbe (EZ) br. 549/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog evropskog neba (Okvirna uredba) i odredbe iz Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivost evropskog zrakoplovnog sistema i neprimjenjive odredbe iz Aneksa I ESAA sporazuma navedene su u Aneksu I ovog pravilnika.
- (2) Odredbe iz stava (1) ovog člana primjenjuju se nakon završetka prvog prijelaznog perioda dok Bosna i Hercegovina ne ispuni sve uvjete određene u članu 2. stav (1) Protokola II ECAA sporazuma.

Član 10.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog evropskog neba ("Službeni glasnik BiH", broj 45/10 od 01.06.2010. godine).

Član 11.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-371-5/20

24. juna 2020. godine
Banja Luka

V.d. generalnog direktora
Čedomir Šušnjar, s. r.

ANEKS I NEPRIMJENJIVE ODREDBE

Član 1.

(Cilj i područje primjene)

- (4) Smatra se da primjena ove uredbe na aerodrom Gibraltar ne dovodi u pitanje odgovarajuće pravne pozicije

Kraljevine Španije i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u pogledu spora oko suvereniteta nad teritorijom na kojoj se nalazi taj aerodrom.

Član 3.

(Područja djelovanja Zajednice)

- (1) Ovom uredbom uspostavlja se usklađen regulatorni okvir za stvaranje jedinstvenog evropskog neba, zajedno sa:
 - a) Uredbom (EZ) br. 551/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o organizaciji i upotrebi zračnog prostora u jedinstvenom evropskom nebu (Uredba o zračnom prostoru),
 - b) Uredbom (EZ) br. 550/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o pružanju usluga zračne plovidbe u jedinstvenom evropskom nebu (Uredba o pružanju usluga),
 - c) Uredbom (EZ) br. 552/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. marta 2004. godine o interoperabilnosti Evropske mreže za upravljanje zračnim prometom (Uredba o interoperabilnosti), i provedbenim pravilima koje je usvojila Komisija na osnovu ove uredbe i gore navedenih uredbi.
- (2) Mjere iz stava (1) primjenjuju se u skladu sa odredbama ove uredbe.

Član 5.

(Način rada Komiteta)

- (1) Komisiji pomaže Komitet za jedinstveno evropsko nebo (u daljem tekstu: Komitet), sastavljen od po dva predstavnika svake države članice i kojim predsjedava predstavnik Komisije. Komitet obezbjeđuje adekvatno razmatranje interesa svih kategorija korisnika.
- (2) Kod pozivanja na ovaj stav primjenjuju se članovi 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe člana 8. Odluke.
- (3) Kod pozivanja na ovaj stav primjenjuju se članovi 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe člana 8. Odluke.
Period iz člana 5. stav (6) Odluke 1999/468/EZ određuje se na jedan mjesec.
- (4) Kod pozivanja na ovaj stav primjenjuje se član 5a. stav (1) do (4) i član 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe člana 8. Odluke.
- (5) Kod pozivanja na ovaj stav, primjenjuju se član 5a. stavovi (1), (2), (4), (6) i član 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe člana 8. Odluke.

Član 6.

(Savjetodavno tijelo predstavnika industrije)

Ne dovodeći u pitanje ulogu Komiteta i EUROCONTROL-a, Komisija uspostavlja "Savjetodavno tijelo predstavnika industrije" koje obuhvata pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, udruženja korisnika zračnog prostora, operatore aerodroma, proizvođače i predstavnička tijela stručnog osoblja.

Uloga ovog tijela je da samo savjetuje Komisiju o provođenju jedinstvenog evropskog neba.

Član 7.

(Odnosi s evropskim trećim zemljama)

Zajednica i njene države članice streme ka i podržavaju proširenje jedinstvenog evropskog neba na države koje nisu članice Evropske unije. S tim ciljem, one nastoje proširiti primjenu ove uredbe i mjera iz člana 3. na te zemlje, bilo u okviru sporazuma sklopljenih sa susjednim trećim zemljama ili u okviru sporazuma o funkcionalnim blokovima zračnog prostora.

Član 8.

(Provedbena pravila)

- (1) Za izradu provedbenih pravila Komisija može ovlastiti EUROCONTROL ili, prema potrebi, neko drugo tijelo, utvrđujući zadatke koji treba da se obave i raspored aktivnosti, uzimajući u obzir vremenske rokove utvrđene u ovoj uredbi. Komisija postupa u skladu sa savjetodavnim postupkom iz člana 5. stav (2) ove uredbe.
- (2) Kada Komisija namjerava da izda ovlaštenje, u skladu sa stavom (1) ovog člana, nastojeće da na najbolji način iskoristi postojeće aranžmane za uključivanje i konsultaciju svih zainteresiranih strana, gdje takvi aranžmani odgovaraju praksi koju Komisija ima u pogledu transparentnosti i postupaka za konsultacije i koji nisu u suprotnosti sa njenim institucionalnim obavezama.

Član 9.

(Kaznene mjere)

Kaznene mjere koje utvrde države članice za kršenje ove uredbe i mjera iz člana 3, posebno od strane korisnika zračnog prostora i pružatelja usluga, djelotvorne su, srazmjerne i odvraćajućeg karaktera.

Član 10.

(Konsultacije sa zainteresiranim stranama)

- (2) Komisija uspostavlja mehanizam konsultacija na nivou Zajednice. Poseban Komitet sektorskog dijaloga, uspostavljen prema Odluci 98/500/EZ, uključuje se u konsultacije.
- (3) Konsultacije sa zainteresiranom javnošću naročito obuhvataju razvoj i uvođenje novih koncepata i tehnologija u Evropskoj mreži za upravljanje zračnim prometom (EATMN).

Član 11.

(Program učinka)

- (1) S ciljem poboljšanja učinka u pružanju usluga u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija u jedinstvenom evropskom nebu, uspostavlja se Program učinka za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije. Program obuhvata:
 - a) ciljeve učinka na nivou Zajednice za ključne oblasti učinka iz sigurnosti, životne sredine, kapaciteta i ekonomičnosti;
 - b) državne planove ili planove za funkcionalne blokove zračnog prostora, uključujući ciljeve učinka, koji su usklađeni sa ciljevima učinka na nivou Zajednice i
 - c) periodične preglede, monitoring i mjerenja napretka u pogledu učinka za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnim funkcijama.
- (2) U skladu sa regulatornim postupkom iz člana 5. stav (3), Komisija može da imenuje EUROCONTROL ili neko drugo nepristrasno i stručno tijelo da postupa kao "Tijelo za procjenu učinka". Uloga Tijela za procjenu učinka je da pomaže Komisiji, u saradnji sa državnim nadzornim organima, i državnim nadzornim organima, na zahtjev, prilikom provođenja Programa učinka iz stava (1) ovog člana. Komisija obezbjeđuje da Tijelo za procjenu učinka postupa nezavisno prilikom izvršavanja svojih poslova koje mu je povjerila Komisija.
- (3)a) Ciljeve učinka na nivou Zajednice za mrežu upravljanja zračnim prometom usvaja Komisija, u skladu sa regulatornim postupkom iz člana 5. stav (3), nakon što uzme u obzir odgovarajuće podatke koje dostavljaju državni nadzorni organi, na državnom nivou ili na nivou funkcionalnih blokova zračnog prostora.
- b) Državne planove ili planove funkcionalnog bloka zračnog prostora iz stava (1) tačka b) izrađuju

- državni nadzorni organi, a usvaja(ju) ih država članica(e). Ovi planovi obuhvataju obavezujuće državne ciljeve ili ciljeve na nivou funkcionalnih blokova zračnog prostora i odgovarajući program podsticaja koji je usvojila država članica(e). Izrada planova predmet je konsultacija sa pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, predstavnicima korisnika zračnog prostora i, ukoliko je to odgovarajuće, operatorima aerodroma i koordinatorima aerodroma.
- c) Usklađenost državnih ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora sa ciljevima učinka na nivou Zajednice procjenjuje Komisija koja koristi kriterije za procjenu iz stava (6) tačka d) ove uredbe.
- U slučaju da Komisija utvrdi da jedan ili više državnih ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora ne ispunjava kriterije za procjenu, ona može da odluči da, u skladu sa savjetodavnim postupkom iz člana 5. stav (2) ove uredbe, izda preporuku da predmetni državni nadzorni organi predlože revidirane cilj(eve) učinka. Predmetne države članice usvajaju revidirane ciljeve učinka i prikladne mjere o kojima se Komisija blagovremeno obavještava.
- Ukoliko Komisija utvrdi da revidirani ciljevi učinka i prikladne mjere nisu odgovarajući, može da odluči da, u skladu sa regulatornim postupkom iz člana 5. stav (3) ove uredbe, predmetne države članice preduzmu korektivne mjere.
- Druga mogućnost je da Komisija može da odluči da, uz odgovarajuće dodatne dokaze, revidira ciljeve učinka na nivou Zajednice u skladu sa regulatornim postupkom iz člana 5. stav (3) ove uredbe.
- d) Referentni period za program učinka je najmanje tri godine, a najviše pet godina. Tokom ovog perioda, u slučaju da državni ili ciljevi funkcionalnog bloka zračnog prostora nisu ispunjeni, države članice i/ili državni nadzorni organi primjenjuju odgovarajuće mjere koje su definisali. Prvi referentni period obuhvata prve tri godine od usvajanja pravila provođenja iz stava (6) ove uredbe.
- e) Komisija vrši redovne procjene ispunjenosti ciljeva učinka i dostavlja rezultate Komitetu jedinstvenog evropskog neba.
- (4) Sljedeći postupci primjenjuju se na program učinka iz stava (1) ovog člana:
- a) prikupljanje, provjera, razmatranje, evaluacija i distribucija odgovarajućih podataka koji se odnose na učinak u uslugama u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija, koje dostavljaju sve odgovarajuće strane, uključujući pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, korisnike zračnog prostora, operatore aerodroma, državne nadzorne organe, države članice i EUROCONTROL;
- b) izbor odgovarajućih ključnih oblasti učinka na osnovu ICAO dokumenta br. 9854 "Globalni operativni koncept upravljanja zračnim prometom", usklađenih sa onim oblastima učinka koje su navedene u Okviru učinka (Performance Framework) u ATM Master planu, uključujući oblasti sigurnosti, životne sredine, kapaciteta i ekonomičnosti, po potrebi prilagođenih kako bi se uzele u obzir posebne potrebe jedinstvenog evropskog neba, i odgovarajućih ciljeva za ove oblasti i utvrđivanje ograničenog skupa ključnih indikatora učinka za mjerenje učinka;
- c) utvrđivanje ciljeva učinka na nivou Zajednice koji se definišu uzimajući u obzir podatke utvrđene na državnom nivou ili na nivou funkcionalnih blokova zračnog prostora;
- d) procjena državnih ili ciljeva učinka u funkcionalnom bloku zračnog prostora na osnovu državnog plana ili plana funkcionalnog bloka zračnog prostora i
- e) monitoring državnih ili planova učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora, uključujući odgovarajuće mehanizme za upozorenje.
- Komisija može da dopuni listu postupaka iz ovog stava. Ovakve mjere, sačinjene u cilju izmjene i dopune elemenata ove uredbe koji nisu ključni, tako da je dopune, usvajaju se u skladu sa regulatornim postupkom za razmatranje propisa iz člana 5. stav (4) ove uredbe.
- (5) Pri uspostavljanju programa učinka uzima se u obzir da su rutne usluge, terminalne usluge i mrežne funkcije različite i da tako treba da se obrađuju, a po potrebi, i u svrhe mjerenja učinka.
- (6) Zbog detaljnog funkcionisanja programa učinka Komisija će do 4. decembra 2011. godine i u okviru odgovarajućeg vremenskog perioda, a s ciljem ispunjenja rokova propisanih ovom uredbom, usvojiti provedbena pravila u skladu sa regulatornim postupkom iz člana 5. stav (3) ove uredbe. Ova provedbena pravila obuhvataju sljedeće:
- a) sadržaj i raspored postupaka iz stava (4) ovog člana;
- b) referentni period i intervale za procjenu ispunjenosti ciljeva učinka i postavljanje novih ciljeva;
- c) kriterije koje uspostavljaju državni nadzorni organi pri izradi državnih planova učinka ili planova učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora, koji sadrže državne ili ciljeve učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora i program podsticaja. Planovi učinka:
- (i) se zasnivaju na planovima poslovanja pružatelja usluga u zračnoj plovidbi,
- (ii) odnose se na sve troškovne elemente u državnoj bazi troškova ili bazi troškova funkcionalnog bloka zračnog prostora,
- (iii) obuhvataju obavezujuće ciljeve učinka usklađene sa ciljevima učinka na nivou Zajednice.
- d) kriterije za procjenu usklađenosti državnih ciljeva ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora sa ciljevima učinka na nivou Zajednice tokom referentnog perioda i kriterije za podršku mehanizmima za upozoravanje;
- e) opće principe po kojima države članice utvrđuju programe podsticaja;
- f) principe za primjenu tranzicionih mehanizama potrebnih za prilagođavanje na režim programa učinka koji nisu duži od 12 mjeseci od usvajanja provedbenih pravila.
- Član 12.
- (Nadzor, monitoring i metode procjene uticaja)
- (1) Nadzor, monitoring i metode procjene uticaja zasnivaju se na dostavljanju godišnjih izvještaja, koje dostavljaju države članice, o primjeni akcija preduzetih u skladu sa ovom uredbom i mjera iz člana 3. ove uredbe.
- (2) Komisija periodično razmatra primjenu ove uredbe i mjera iz člana 3, prvo izvještava Evropski parlament i Vijeće do 4. juna 2011. godine, a nakon toga na kraju svakog referentnog perioda, iz člana 11. stav (3) tačka d). Kada opravdava ovu svrhu, Komisija može od država članica da traži dodatne informacije pored informacija

- koje su sadržane u izvještajima koje one dostavljaju u skladu sa stavom (1) ovog člana.
- (3) U svrhu izrade izvještaja iz stava (2), Komisija zahtijeva mišljenje Komiteta.
- (4) Izvještaji sadrže procjenu rezultata postignutih aktivnostima preduzetim u skladu sa ovom uredbom, uključujući odgovarajuće informacije o razvoju u sektoru, naročito u pogledu ekonomskih, socijalnih, aspekata životne sredine, zapošljavanja i tehnoloških aspekata, kao i kvalitet usluge u pogledu izvornih ciljeva i u pogledu budućih potreba.

Na temelju članka 16. i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), vršitelj dužnosti generalnog ravnatelja Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O USPOSTAVLJANJU OKVIRA ZA STVARANJE JEDINSTVENOG EUROPSKOG NEBA

Članak 1.

(Predmet i cilj)

- (1) Predmet ovoga pravilnika je uspostavljanje usklađenog regulatornog okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba.
- (2) Cilj inicijative za jedinstveno europsko nebo je da unaprijedi postojeće standarde sigurnosti zračnog prometa, doprinese održivom razvoju sustava zračnog transporta i poboljša sveukupan učinak u upravljanju zračnim prometom (ATM) i u uslugama u zračnoj plovodbi (ANS) za opći zračni promet u Europi, u namjeri da se ispune zahtjevi svih korisnika zračnog prostora. Jedinstveno europsko nebo obuhvata jedinstvenu pan-europsku mrežu ruta, upravljanje mrežom i sustave upravljanja zračnim prometom koji se zasnivaju samo na sigurnosti, efikasnosti i tehničkim mogućnostima, u korist svih korisnika zračnog prostora. U postizanju ovog cilja, ovim pravilnikom uspostavlja se usklađen zakonodavni okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba.

Članak 2.

(Definicije i pojmovi)

- (1) Za potrebe ovoga pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije i pojmovi:
- a) **Usluga kontrole zračnog prometa** (Air Traffic Control Service - ATC): označava usluge koje se pružaju u svrhu:
- a) sprječavanja sudara:
 - 1) između zrakoplova i
 - 2) na manevarskim površinama između zrakoplova i prepreka; i
 - b) ubrzavanja i održavanja redovitog protoka zračnog prometa;
- b) **Aerodromska kontrola zračnog prometa** (Aerodrome Control Service): označava pružanje usluga kontrole zračnog prometa za aerodromski promet;
- c) **Usluga zrakoplovnog informiranja** (Aeronautical Information Service): označava službu uspostavljenu unutar definirane oblasti pokrivanja odgovornu za pružanje informacija u zračnoj plovodbi i podataka neophodnih za sigurnu, redovnu i efikasnu zračnu plovodbu;

- d) **Usluge u zračnoj plovodbi** (Air Navigation Services): označava usluge u zračnom prometu, usluge komunikacije, navigacije i nadzora, meteorološke usluge u zračnoj plovodbi i usluge zrakoplovnog informiranja;
- e) **Pružatelji usluga u zračnoj plovodbi** (Air Navigation Service Providers): označava bilo koje pravno ili fizičko lice koje pruža usluge u zračnoj plovodbi za opći zračni promet;
- f) **Blok zračnog prostora** (Airspace Block): označava zračni prostor definiranih dimenzija, u prostoru i vremenu, unutar kojeg se pružaju usluge u zračnoj plovodbi;
- g) **Upravljanje zračnim prostorom** (Airspace Management): označava funkciju planiranja sa primarnim ciljem maksimalnog korištenja raspoloživog zračnog prostora putem dinamičke podjele vremena, a povremeno, i segregaciju zračnog prostora između različitih kategorija korisnika zračnog prostora na osnovu kratkoročnih potreba;
- h) **Korisnici zračnog prostora** (Airspace Users): označava operatore zrakoplova koji lete u općem zračnom prometu;
- i) **Upravljanje protokom zračnog prometa** (Air Traffic Flow Management): označava funkciju uspostavljenu s ciljem da se doprinese sigurnom, urednom i ekspeditivnom protoku zračnog prometa, obezbjeđujući da je kapacitet usluga kontrole zračnog prometa maksimalno iskorišten i da je obim prometa kompatibilan sa kapacitetima koje su objavili odgovarajući pružatelji usluga u zračnom prometu;
- j) **Upravljanje zračnim prometom** (Air Traffic Management - ATM): označava skup funkcija u zraku i na zemlji (usluge u zračnom prometu, upravljanje zračnim prostorom i upravljanje protokom zračnog prometa) koje su potrebne kako bi se omogućilo sigurno i efikasno kretanje zrakoplova tijekom svih faza leta;
- k) **Usluge u zračnom prometu** (Air Traffic Services - ATS): označava usluge informiranja u letu, usluge uzbunjivanja, savjetodavne usluge i usluge kontrole zračnog prometa (oblasne kontrole zračnog prometa, prilazne kontrole zračnog prometa ili aerodromske kontrole zračnog prometa);
- l) **Oblasna kontrola zračnog prometa** (Area Control Service): označava uslugu kontrole zračnog prometa uspostavljenu za kontrolirane letove u kontroliranoj oblasti;
- m) **Prilazna kontrola zračnog prometa** (Approach Control Service): označava uslugu kontrole zračnog prometa za dolazne i odlazne kontrolirane letove;
- n) **ATM glavni plan** (ATM Master Plan): označava polaznu točku za uspostavljanje Zajedničkog poduzeća za razvijanje nove generacije europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR);
- o) **Paket usluga** (bundle of services): označava dvije ili više usluga u zračnoj plovodbi;
- p) **Certifikat** (Certificate): označava dokument koji izdaje BHDCA u bilo kom obliku, usklađen sa pravnim sustavom Bosne i Hercegovine, kojim se potvrđuje da pružatelj usluga u zračnoj plovodbi ispunjava zahtjeve za pružanje određene usluge;
- r) **Usluge komunikacije** (Communication Services): označavaju zrakoplovne fiksne i mobilne usluge

- koje omogućavaju komunikaciju zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak za potrebe usluga kontrole zračnog prometa;
- s) **Europska mreža za upravljanje zračnim prometom** (European ATM Network - EATMN): označava skup sustava kojima se omogućuje pružanje usluga u zračnoj plovitbi u europskoj zajedničkoj zrakoplovnoj oblasti, uključujući interfejse na granicama sa trećim državama. Skup sustava čine:
- 1) Sustavi i procedure za upravljanje zračnim prostorom,
 - 2) Sustavi i procedure za upravljanje tokom zračnog prometa,
 - 3) Sustavi i procedure za usluge zračnog prometa, posebno sustavi za obradu podataka o letu, sustavi za obradu podataka nadzora i sustavi međusklopa čovjek-mašina,
 - 4) Komunikacijski sustavi i procedure za zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak komunikacije,
 - 5) Navigacijski sustavi i procedure,
 - 6) Sustavi i procedure nadzora,
 - 7) Sustavi i procedure za usluge zrakoplovnog informiranja,
 - 8) Sustavi i procedure za uporabu meteoroloških informacija;
- t) **Koncept operacija** (Concept of Operation): označava kriterije za operativnu uporabu EATMN-a ili nekog njegovog dijela;
- u) **Sastavni dijelovi** (constituents): označavaju materijalna sredstva za rad, kao što je hardver, i nematerijalna sredstva, kao što je softver, od kojih ovisi interoperabilnost EATMN-a;
- v) **Europska organizacija za sigurnost zračne plovitbe** (EUROCONTROL): osnovana Međunarodnom konvencijom o suradnji u oblasti zračne plovitbe od 13. prosinca 1960;
- z) **Fleksibilna uporaba zračnog prostora** (Flexible Use of Airspace): označava princip upravljanja zračnim prostorom koji se primjenjuje u oblasti Europske konferencije civilnog zrakoplovstva na osnovu "Priručnika o upravljanju zračnim prostorom za primjenu principa fleksibilne uporabe zračnog prostora" koji je izdao EUROCONTROL;
- aa) **Oblast informiranja u letu** (Flight Information Region - FIR): oni dijelovi zračnog prostora u kojima se pružaju usluge letnih informacija i usluge uzbunjivanja;
- bb) **Usluge informiranja u letu** (Flight Information Service): Usluge koje se pružaju u svrhu davanja savjeta i informacija korisnih za sigurno i efikasno odvijanje zračnog prometa;
- cc) **Usluge uzbunjivanja** (Alerting Service): Usluge koje se obavljaju u cilju izvješćivanja nadležnih organizacija, a tiču se zrakoplova kome je potrebna pomoć traganja i spasavanja i pomoć takvim organizacijama u akcijama traganja i spasavanja;
- dd) **Razina leta** (Flight Level): označava površinu stalnog atmosferskog tlaka određenu u odnosu na specifičnu vrijednost tlaka od 1013,2 hPa, koja je od drugih takvih površina razdvojena određenim intervalima tlaka;
- ee) **Funkcionalni blok zračnog prostora** (Functional Airspace Block): označava blok zračnog prostora zasnovan na operativnim zahtjevima i uspostavljen bez obzira na državne granice, u kojem je pružanje usluga u zračnoj plovitbi i funkcija u vezi sa njima zasnovano na efikasnosti i optimizaciji, s ciljem da se u svakom funkcionalnom bloku zračnog prostora uvede poboljšana suradnja između pružatelja usluga zračne plovitbe ili, prema potrebi, integrirani pružatelj usluga;
- ff) **Opći zračni promet** (General Air Traffic): označava sve operacije civilnih zrakoplova, kao i sve operacije državnih zrakoplova (uključujući zrakoplove vojske, carine i policije) kada se ovakve operacije izvršavaju sukladno postupcima koje je propisao ICAO;
- gg) **Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo** (International Civil Aviation Organisation - ICAO): uspostavljena Čikaškom konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine;
- hh) **Interoperabilnost** (Interoperability): označava skup funkcionalnih, tehničkih i operativnih karakteristika koje zahtijeva sustav i sastavni dijelovi EATMN-a i procedure za njegovo funkcioniranje, kako bi se omogućilo njihovo sigurno, cjelovito i efikasno funkcioniranje. Interoperabilnost se postiže usaglašavanjem sustava i sastavnih dijelova sa osnovnim zahtjevima;
- ii) **Meteorološke usluge u zračnoj plovitbi** (Meteorological Services - MET): Usluge davanja informacija zrakoplovima o meteorološkim prognozama, izvješćima i osmatranjima, kao i svih drugih meteoroloških informacija i podataka za potrebe zračne plovitbe;
- jj) **Usluge navigacije** (Navigation Services): označavaju sredstva i usluge kojima se zrakoplovu obezbjeđuju informacije o poziciji i trenutku u vremenu;
- kk) **Operativni podaci** (Operational Data): označavaju informacije u vezi svih faza leta koje su neophodne pružateljima usluga u zračnoj plovitbi, korisnicima zračnog prostora, operatorima aerodroma i ostalim učesnicima za donošenje operativnih odluka;
- ll) **Postupak** (Procedure): označava standardnu metodu bilo za tehničku ili operativnu uporabu sustava, u sklopu dogovorenih i odobrenih principa rada koji zahtijevaju jednoobrazno provođenje u cjelokupnom EATMN-u;
- mm) **Puštanje u rad** (putting into service): označava prvu operativnu uporabu nakon početne instalacije ili nakon nadogradnje sustava;
- nn) **Mreža ruta** (Route Network): označava mrežu određenih ruta za usmjeravanje protoka općeg zračnog prometa potrebnih za pružanje usluga kontrole zračnog prometa;
- oo) **Ruta** (Routing): označava odabranu rutu kojom zrakoplov leti tijekom svog leta;
- pp) **Neometane operacije** (Seamless Operation): označava rad EATMN-a na takav način da iz perspektive korisnika on funkcionira kao jedna cjelina;
- rr) **Usluge nadzora** (Surveillance Services): označavaju sredstva i usluge koji se koriste za utvrđivanje položaja zrakoplova kako bi se omogućilo njihovo sigurno razdvajanje;
- ss) **Sustav** (System): označava skup sastavnih dijelova na zrakoplovu i na zemlji, kao i satelitsku opremu, koji osigurava podršku uslugama u zračnoj plovitbi za sve faze leta;

- tt) **Nadogradnja** (Upgrade): označava svaku modifikaciju koja mijenja operativne karakteristike sustava;
- uu) **Prekogranične usluge** (Cross-border Services): označavaju svaku situaciju kada usluge u zračnoj plovidbi u jednoj državi ECAA područja pruža pružatelj usluga certificiran u drugoj državi ECAA područja;
- vv) **ECAA sporazum** (Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area - ECAA): Multilateralni sporazum između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog europskog zračnog prometa ("Službeni glasnik BiH", broj 2/07);
- zz) **Država ECAA područja**: država članica Multilateralnog sporazuma između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999. godine) o uspostavljanju zajedničkog europskog zračnog područja ("Službeni glasnik BiH", broj 2/07);
- aaa) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine (National Aviation Authority) / Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine (National Supervisory Authority);
- (2) Neovisno od stavka (1) ovoga članka, određeni termini, za potrebe ovog pravilnika, tumače se sukladno točkama 2. i 3. Aneksa II ECAA sporazuma:
- Zajednica znači europska zajednička zrakoplovna oblast,
 - Pravo Zajednice, pravni propisi Zajednice, dokumenti Zajednice i EZ ugovor znače ECAA sporazum,
 - Aerodrom Zajednice znači aerodrome koji se nalazi u europskoj zajedničkoj zrakoplovnoj oblasti,
 - Službeni glasnik Europskih zajednica ili Službeni glasnik Europske unije znači službeni glasnik ugovornih strana,
 - Zrakoplovni prijevoznik zajednice znači ECAA zrakoplovni prijevoznik,
 - Država/e članice označava zemlje članice EZ i ECAA partnere.

Članak 3.

(Područje primjene)

- (1) Primjena ovog pravilnika ne dovodi u pitanje suverenitet Bosne i Hercegovine nad njenim zračnim prostorom niti zahtjeve Bosne i Hercegovine u vezi sa javnim redom, javnom sigurnošću i pitanjima obrane navedenih u članku 6. ovoga pravilnika. Ovaj pravilnik ne odnosi se na vojne operacije i obuku.

- (2) Primjena ovog pravilnika ne dovodi u pitanje prava i obveze Bosne i Hercegovine proistekle iz Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine (Čikaška konvencija). U tom smislu, dodatni cilj ovog pravilnika je da, u oblasti svoje primjene, pomogne Bosni i Hercegovini u ispunjavanju njenih obaveza prema Čikaškoj konvenciji, osiguravajući osnovu za zajedničko tumačenje i jednoobrazno provođenje njenih odredbi, osiguravajući da su ove odredbe na odgovarajući način uzete u obzir u ovom pravilniku i u pravilima propisanim za njegovo provođenje.

Članak 4.

(Nadležnosti BHDCA)

- U smislu provođenja ovoga pravilnika nadležna je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) u okviru nadležnosti koje ima na temelju Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine i propisima donesenim na temelju tog zakona.
- Sukladno članku 5. Zakona o zrakoplovstvu, razdvojene su nadležnosti i funkcije između BHDCA i pružatelja usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine.
- BHDCA izvršava obaveze iz svoje nadležnosti nepristrasno, neovisno i transparentno. Ovo se postiže primjenom odgovarajućih upravnih i nadzornih mehanizama, uključujući također i njihovu primjenu u okviru organa uprave Bosne i Hercegovine. Međutim, ovime se BHDCA ne sprječava u izvršavanju svojih zadataka u okviru pravila organizacije BHDCA ili bilo kojeg drugog organa uprave Bosne i Hercegovine.
- Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine definirani su organizacija i izvori financiranja BHDCA s ciljem efikasnog i blagovremenog izvršavanja zadataka koji su dodijeljeni BHDCA ovim pravilnikom.
- BHDCA obavještava Zajednički komitet o nazivu i adresi državnog nadležnog organa, kao i o izmjenama tih podataka, te o poduzetim mjerama kako bi se osigurala usklađenost sa stavovima (2), (3) i (4) ovoga članka.

Članak 5.

(Konsultacije sa zainteresiranim stranama)

Sukladno članku 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine, prije donošenja propisa, BHDCA provodi konsultacije sa zainteresiranim stranama s ciljem provođenja jedinstvenog europskog neba.

Zainteresirane strane mogu da čine:

- pružatelji usluga u zračnoj plovidbi,
- operatori aerodroma,
- odgovarajući korisnici zračnog prostora ili odgovarajuće grupe koje predstavljaju korisnike zračnog prostora,
- vojni organi,
- proizvođači i
- predstavnička tijela stručnog osoblja.

Članak 6.

(Zaštitne mjere)

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine, Ministarstvo komunikacija i prometa Bosne i Hercegovine, BHDCA i drugi nadležni organi uprave u sustavu civilnog zrakoplovstva u Bosni i Hercegovini, bez obzira na odredbe ovoga pravilnika, mogu primijeniti mjere, u onom obimu u kojem je to neophodno, da zaštite ključne sigurnosne interese ili interese obrambene politike. Takve mjere su posebno one koje su neophodne:

- za nadzor zračnog prostora koji je u nadležnosti Bosne i Hercegovine sukladno sporazumima ICAO-a o regionalnoj zračnoj plovidbi, uključujući

sposobnost otkrivanja, identificiranja i procjene svih zrakoplova koji koriste taj zračni prostor, kako bi se sačuvala sigurnost letova, te za poduzimanje radnji da se osigura zrakoplovna sigurnost i obrambene potrebe;

- b) u slučaju ozbiljnih unutrašnjih nereda koji utječu na očuvanje zakona i reda;
- c) u slučaju rata ili ozbiljnih međunarodnih tenzija koje predstavljaju prijetnju ratom;
- d) za ispunjavanje međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine u vezi sa očuvanjem mira i međunarodne zrakoplovne sigurnosti;
- e) za provođenje vojnih operacija i obuke, uključujući neophodnost eventualnih vojnih vježbi.

Članak 7.

(Suradnja sa Europskom agencijom za sigurnost u zrakoplovstvu)

Pri provođenju ovoga pravilnika, BHDCA sukladno svojim nadležnostima i zaključenim radnim aranžmanima u oblasti sigurnosti zračne plovidbe, surađuje sa Europskom agencijom za sigurnost u zrakoplovstvu (EASA) kako bi se osiguralo da svi sigurnosni aspekti budu pravilno zastupljeni.

Članak 8.

(Usklađivanje)

Ovim pravilnikom preuzimaju se odredbe Uredbe (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Okvirna uredba) i odredbe Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivosti europskog zrakoplovnog sustava.

Članak 9.

(Neprimjenjive odredbe)

- (1) Neprimjenjive odredbe iz Uredbe (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Okvirna uredba) i odredbe iz Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. godine o izmjeni uredbi (EZ) br. 549/2004, (EZ) br. 550/2004, (EZ) br. 551/2004 i (EZ) br. 552/2004 kako bi se unaprijedila efikasnost i održivost europskog zrakoplovnog sustava i neprimjenjive odredbe iz Aneksa I ESAA sporazuma navedene su u Aneksu I ovoga pravilnika.
- (2) Odredbe iz stavka (1) ovoga članka primjenjuju se nakon završetka prvog prijelaznog perioda dok Bosna i Hercegovina ne ispuní sve uvjete određene u članku 2. stavak (1) Protokola II ECAA sporazuma.

Članak 10.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovoga pravilnika prestaje da važi Pravilnik kojim se uspostavlja okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba ("Službeni glasnik BiH", broj 45/10 od 01.06.2010. godine).

Članak 11.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-371-5/20
24. lipnja 2020. godine
Banja Luka

V.d. generalnog ravnatelja
Čedomir Šušnjar, v. r.

ANEKS I

NEPRIMJENJIVE ODREDBE

Članak 1.

(Cilj i područje primjene)

- (4) Smatra se da primjena ove uredbe na aerodrom Gibraltara ne dovodi u pitanje odgovarajuće pravne pozicije Kraljevine Španije i Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u pogledu spora oko suvereniteta nad teritorijom na kojoj se nalazi taj aerodrom.

Članak 3.

(Područja djelovanja Zajednice)

- (1) Ovom uredbom uspostavlja se usklađen regulatorni okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba, zajedno sa:
 - a) Uredbom (EZ) br. 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. godine o organizaciji i uporabi zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru),
 - b) Uredbom (EZ) br. 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. godine o pružanju usluga zračne plovidbe u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga),
 - c) Uredbom (EZ) br. 552/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. godine o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (Uredba o interoperabilnosti), i provedbenim pravilima koje je usvojila Komisija na temelju ove uredbe i gore navedenih uredbi.
- (2) Mjere iz stavka (1) primjenjuju se sukladno odredbama ove uredbe.

Članak 5.

(Način rada Komiteta)

- (1) Komisiji pomaže Komitet za jedinstveno europsko nebo (u daljem tekstu: Komitet), sastavljen od po dva predstavnika svake države članice i kojim predsjedava predstavnik Komisije. Komitet osigurava adekvatno razmatranje interesa svih kategorija korisnika.
- (2) Kod pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članovi 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.
- (3) Kod pozivanja na ovaj stavak primjenjuju se članovi 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.
- (4) Period iz članka 5. stavak (6) Odluke 1999/468/EZ određuje se na jedan mjesec.
- (5) Kod pozivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5a. stavak (1) do (4) i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.
- (6) Kod pozivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članak 5a. stavovi (1), (2), (4), (6) i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. Odluke.

Članak 6.

(Savjetodavno tijelo predstavnika industrije)

Ne dovodeći u pitanje ulogu Komiteta i EUROCONTROL-a, Komisija uspostavlja "Savjetodavno tijelo predstavnika industrije" koje obuhvata pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, udruženja korisnika zračnog prostora, operatore aerodroma, proizvođače i predstavnička tijela stručnog osoblja.

Uloga ovog tijela je da samo savjetuje Komisiju o provođenju jedinstvenog europskog neba.

Članak 7.

(Odnosi s europskim trećim zemljama)

Zajednica i njene države članice streme ka i podržavaju proširenje jedinstvenog europskog neba na države koje nisu članice Europske unije. S tim ciljem, one nastoje proširiti primjenu ove uredbe i mjera iz članka 3. na te zemlje, bilo u okviru sporazuma sklopljenih sa susjednim trećim zemljama ili u okviru sporazuma o funkcionalnim blokovima zračnog prostora.

Članak 8.

(Provedbena pravila)

- (1) Za izradu provedbenih pravila Komisija može ovlastiti EUROCONTROL ili, prema potrebi, neko drugo tijelo, utvrđujući zadatke koji treba da se obave i raspored aktivnosti, uzimajući u obzir vremenske rokove utvrđene u ovoj uredbi. Komisija postupa sukladno savjetodavnom postupku iz članka 5. stavak (2) ove uredbe.
- (2) Kada Komisija namjerava da izda ovlaštenje, sukladno stavku (1) ovoga članka, nastojeće da na najbolji način iskoristi postojeće aranžmane za uključivanje i konsultaciju svih zainteresiranih strana, gdje takvi aranžmani odgovaraju praksi koju Komisija ima u pogledu transparentnosti i postupaka za konsultacije i koji nisu u suprotnosti sa njenim institucionalnim obavezama.

Članak 9.

(Kaznene mjere)

Kaznene mjere koje utvrde države članice za kršenje ove uredbe i mjera iz članka 3, posebno od strane korisnika zračnog prostora i pružatelja usluga, djelotvorne su, srazmjerne i odvraćajućeg karaktera.

Članak 10.

(Konsultacije sa zainteresiranim stranama)

- (2) Komisija uspostavlja mehanizam konsultacija na razini Zajednice. Poseban Komitet sektorskog dijaloga, uspostavljen prema Odluci 98/500/EZ, uključuje se u konsultacije.
- (3) Konsultacije sa zainteresiranom javnošću naročito obuhvataju razvoj i uvođenje novih koncepata i tehnologija u Europskoj mreži za upravljanje zračnim prometom (EATMN).

Članak 11.

(Program učinka)

- (1) S ciljem poboljšanja učinka u pružanju usluga u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija u jedinstvenom europskom nebu, uspostavlja se Program učinka za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije. Program obuhvata:
 - a) ciljeve učinka na razini Zajednice za ključne oblasti učinka iz sigurnosti, okoliša, kapaciteta i ekonomičnosti;
 - b) državne planove ili planove za funkcionalne blokove zračnog prostora, uključujući ciljeve učinka, koji su usklađeni sa ciljevima učinka na razini Zajednice i
 - c) periodične preglede, monitoring i mjerenja napretka u pogledu učinka za usluge u zračnoj plovidbi i mrežnim funkcijama.
- (2) Sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3), Komisija može da imenuje EUROCONTROL ili neko drugo nepristrasno i stručno tijelo da postupa kao "Tijelo za procjenu učinka". Uloga Tijela za procjenu učinka je da pomaže Komisiji, u suradnji sa državnim nadzornim organima, i državnim nadzornim organima, na zahtjev, prilikom provođenja Programa učinka iz stavka (1) ovoga članka. Komisija osigurava da Tijelo za procjenu učinka postupa neovisno prilikom izvršavanja svojih poslova koje mu je povjerila Komisija.

(3)a) Ciljeve učinka na razini Zajednice za mrežu upravljanja zračnim prometom usvaja Komisija, sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3), nakon što uzme u obzir odgovarajuće podatke koje dostavljaju državni nadzorni organi, na državnoj razini ili na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora.

- b) Državne planove ili planove funkcionalnog bloka zračnog prostora iz stavka (1) točka b) izrađuju državni nadzorni organi, a usvaja(ju) ih država članica(e). Ovi planovi obuhvataju obavezujuće državne ciljeve ili ciljeve na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora i odgovarajući program podsticaja koji je usvojila država članica(e). Izrada planova predmet je konsultacija sa pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, predstavnicima korisnika zračnog prostora i, ukoliko je to odgovarajuće, operatorima aerodroma i koordinatorima aerodroma.
- c) Usklađenost državnih ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora sa ciljevima učinka na razini Zajednice procjenjuje Komisija koja koristi kriterije za procjenu iz stavka (6) točka d) ove uredbe.

U slučaju da Komisija utvrdi da jedan ili više državnih ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora ne ispunjava kriterije za procjenu, ona može da odluči da, sukladno savjetodavnom postupku iz članka 5. stavak (2) ove uredbe, izda preporuku da predmetni državni nadzorni organi predlože revidirane cilj(eve) učinka. Predmetne države članice usvajaju revidirane ciljeve učinka i prikladne mjere o kojima se Komisija blagovremeno obavještava.

Ukoliko Komisija utvrdi da revidirani ciljevi učinka i prikladne mjere nisu odgovarajući, može da odluči da, sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3) ove uredbe, predmetne države članice poduzmu korektivne mjere.

Druga mogućnost je da Komisija može da odluči da, uz odgovarajuće dodatne dokaze, revidira ciljeve učinka na razini Zajednice sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3) ove uredbe.

- d) Referentni period za program učinka je najmanje tri godine, a najviše pet godina. Tijekom ovog perioda, u slučaju da državni ili ciljevi funkcionalnog bloka zračnog prostora nisu ispunjeni, države članice i/ili državni nadzorni organi primjenjuju odgovarajuće mjere koje su definirali. Prvi referentni period obuhvata prve tri godine od usvajanja pravila provođenja iz stavka (6) ove uredbe.
 - e) Komisija vrši redovite procjene ispunjenosti ciljeva učinka i dostavlja rezultate Komitetu jedinstvenog europskog neba.
- (4) Sljedeći postupci primjenjuju se na program učinka iz stavka (1) ovoga članka:
- a) prikupljanje, provjera, razmatranje, evaluacija i distribucija odgovarajućih podataka koji se odnose na učinak u uslugama u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija, koje dostavljaju sve odgovarajuće strane, uključujući pružatelje usluga u zračnoj plovidbi, korisnike zračnog prostora, operatore aerodroma, državne nadzorne organe, države članice i EUROCONTROL;
 - b) izbor odgovarajućih ključnih oblasti učinka na temelju ICAO dokumenta br. 9854 "Globalni operativni koncept upravljanja zračnim prometom", usklađenih sa onim oblastima učinka koje su

navedene u Okviru učinka (Performance Framework) u ATM Master planu, uključujući oblasti sigurnosti, okoliša, kapaciteta i ekonomičnosti, po potrebi prilagođenih kako bi se uzele u obzir posebne potrebe jedinstvenog europskog neba, i odgovarajućih ciljeva za ove oblasti i utvrđivanje ograničenog skupa ključnih indikatora učinka za mjerenje učinka;

- c) utvrđivanje ciljeva učinka na razini Zajednice koji se definiraju uzimajući u obzir podatke utvrđene na državnoj razini ili na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora;
- d) procjena državnih ili ciljeva učinka u funkcionalnom bloku zračnog prostora na temelju državnog plana ili plana funkcionalnog bloka zračnog prostora i
- e) monitoring državnih ili planova učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora, uključujući odgovarajuće mehanizme za upozorenje.

Komisija može da dopuni listu postupaka iz ovoga stavka. Ovakve mjere, sačinjene u cilju izmjene i dopune elemenata ove uredbe koji nisu ključni, tako da je dopune, usvajaju se sukladno regulatornom postupku za razmatranje propisa iz članka 5. stavak (4) ove uredbe.

- (5) Pri uspostavljanju programa učinka uzima se u obzir da su rutne usluge, terminalne usluge i mrežne funkcije različite i da tako treba da se obrađuju, a po potrebi, i u svrhe mjerenja učinka.
- (6) Zbog detaljnog funkcioniranja programa učinka Komisija će do 4. prosinca 2011. godine i u okviru odgovarajućeg vremenskog perioda, a s ciljem ispunjenja rokova propisanih ovom uredbom, usvojiti provedbena pravila sukladno regulatornom postupku iz članka 5. stavak (3) ove uredbe. Ova provedbena pravila obuhvataju sljedeće:
 - a) sadržaj i raspored postupaka iz stavka (4) ovoga članka;
 - b) referentni period i intervale za procjenu ispunjenosti ciljeva učinka i postavljanje novih ciljeva;
 - c) kriterije koje uspostavljaju državni nadzorni organi pri izradi državnih planova učinka ili planova učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora, koji sadrže državne ili ciljeve učinka funkcionalnog bloka zračnog prostora i program podsticaja. Planovi učinka:
 - (i) se zasnivaju na planovima poslovanja pružatelja usluga u zračnoj plovidbi,
 - (ii) odnose se na sve troškovne elemente u državnoj bazi troškova ili bazi troškova funkcionalnog bloka zračnog prostora,
 - (iii) obuhvataju obavezujuće ciljeve učinka usklađene sa ciljevima učinka na razini Zajednice.
 - d) kriterije za procjenu usklađenosti državnih ciljeva ili ciljeva funkcionalnog bloka zračnog prostora sa ciljevima učinka na razini Zajednice tijekom referentnog perioda i kriterije za podršku mehanizmima za upozoravanje;
 - e) opće principe po kojima države članice utvrđuju programe podsticaja;
 - f) principe za primjenu tranzicijskih mehanizama potrebnih za prilagođavanje na režim programa učinka koji nisu duži od 12 mjeseci od usvajanja provedbenih pravila.

Članak 12.

(Nadzor, monitoring i metode procjene utjecaja)

- (1) Nadzor, monitoring i metode procjene utjecaja zasnivaju se na dostavljanju godišnjih izvješća, koje dostavljaju

države članice, o primjeni akcija poduzetih sukladno ovoj uredbi i mjera iz članka 3. ove uredbe.

- (2) Komisija periodično razmatra primjenu ove uredbe i mjera iz članka 3, prvo izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 4. lipnja 2011. godine, a nakon toga na kraju svakog referentnog perioda, iz članka 11. stavak (3) točka d). Kada opravdava ovu svrhu, Komisija može od država članica da traži dodatne informacije pored informacija koje su sadržane u izvješćima koje one dostavljaju sukladno stavku (1) ovoga članka.
- (3) U svrhu izrade izvješća iz stavka (2), Komisija zahtijeva mišljenje Komiteta.
- (4) Izvješća sadrže procjenu rezultata postignutih aktivnostima poduzetim sukladno ovoj uredbi, uključujući odgovarajuće informacije o razvoju u sektoru, naročito u pogledu ekonomskih, socijalnih, aspekata okoliša, zapošljavanja i tehnoloških aspekata, kao i kvalitete usluge u pogledu izvornih ciljeva i u pogledu budućih potreba.

Na osnovu člana 16. i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), vrшилац дужности генералног директора Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О УСПОСТАВЉАЊУ ОКВИРА ЗА СТВАРАЊЕ ЈЕДИНСТВЕНОГ ЕВРОПСКОГ НЕБА

Члан 1.

(Предмет и циљ)

- (1) Предмет овог правилника је успостављање усклађеног регулаторног оквира за стварање јединственог европског неба.
- (2) Циљ иницијативе за јединствено европско небо је да унаприједи постојеће стандарде безбједности ваздушног саобраћаја, допринесе одрживом развоју система ваздушног транспорта и побољша свеукупан утицај у управљању ваздушним саобраћајем (ATM) и у услугама у ваздушној пловидби (ANS) за општи ваздушни саобраћај у Европи, у намери да се испуне захтеви свих корисника ваздушног простора. Јединствено европско небо обухвата јединствену пан-европску мрежу рута, управљање мрежом и системе управљања ваздушним саобраћајем који се заснивају само на безбједности, ефикасности и техничким могућностима, у корист свих корисника ваздушног простора. У постизању овог циља, овим правилником успоставља се усклађен законодавни оквир за стварање јединственог европског неба.

Члан 2.

(Дефиниције и појмови)

- (1) За потребе овог правилника примјењују се следеће дефиниције и појмови:
 - a) **Услуга контроле ваздушног саобраћаја** (Air Traffic Control Service - ATC): означава услуге које се пружају у сврху:
 - a) спречавања судара:
 - 1) између ваздухоплова и
 - 2) на маневарским површинама између ваздухоплова и препрека; и
 - b) убрзавања и одржавања редовног протока ваздушног саобраћаја;

- б) **Аеродромска контрола ваздушног саобраћаја** (Aerodrome Control Service): означава пружање услуга контроле ваздушног саобраћаја за аеродромски саобраћај;
- ц) **Услуга ваздухопловног информисања** (Aeronautical Information Service): означава службу успостављену унутар дефинисане области покривања одговорну за пружање информација у ваздушној пловидби и података неопходних за безбједну, редовну и ефикасну ваздушну пловидбу;
- д) **Услуге у ваздушној пловидби** (Air Navigation Services): означава услуге у ваздушном саобраћају, услуге комуникације, навигације и надзора, метеоролошке услуге у ваздушној пловидби и услуге ваздухопловног информисања;
- е) **Пружаоци услуга у ваздушној пловидби** (Air Navigation Service Providers): означава било које правно или физичко лице које пружа услуге у ваздушној пловидби за општи ваздушни саобраћај;
- ф) **Блок ваздушног простора** (Airspace Block): означава ваздушни простор дефинисаних димензија, у простору и времену, унутар којег се пружају услуге у ваздушној пловидби;
- г) **Управљање ваздушним простором** (Airspace Management): означава функцију планирања са примарним циљем максималног коришћења расположивог ваздушног простора путем динамичке подјеле времена, а повремено, и сегрегацију ваздушног простора између различитих категорија корисника ваздушног простора на основу краткорочних потреба;
- х) **Корисници ваздушног простора** (Airspace Users): означава операторе ваздухоплова који лете у општем ваздушном саобраћају;
- и) **Управљање протоком ваздушног саобраћаја** (Air Traffic Flow Management): означава функцију успостављену с циљем да се допринесе безбједном, уредном и експедитивном протоку ваздушног саобраћаја, обезбјеђујући да је капацитет услуга контроле ваздушног саобраћаја максимално искоришћен и да је обим саобраћаја компатибилан са капацитетима које су објавили одговарајући пружаоци услуга у ваздушном саобраћају;
- ј) **Управљање ваздушним саобраћајем** (Air Traffic Management - ATM): означава скуп функција у ваздуху и на земљи (услуге у ваздушном саобраћају, управљање ваздушним простором и управљање протоком ваздушног саобраћаја) које су потребне како би се омогућило безбједно и ефикасно кретање ваздухоплова током свих фаза лета;
- к) **Услуге у ваздушном саобраћају** (Air Traffic Services - ATS): означава услуге информисања у лету, услуге узбуњивања, савјетодавне услуге и услуге контроле ваздушног саобраћаја (обласне контроле ваздушног саобраћаја, прилазне контроле ваздушног саобраћаја или аеродромске контроле ваздушног саобраћаја);
- л) **Обласна контрола ваздушног саобраћаја** (Area Control Service): означава услугу контроле ваздушног саобраћаја успостављену за контролисане летове у контролисаној области;
- м) **Прилазна контрола ваздушног саобраћаја** (Approach Control Service): означава услугу контроле ваздушног саобраћаја за долазне и одлазне контролисане летове;
- н) **АТМ главни план** (ATM Master Plan): означава полазну тачку за успостављање Заједничког предузећа за развијање нове генерације европског система управљања ваздушним саобраћајем (SESAR);
- о) **Пакет услуга** (bundle of services): означава двије или више услуга у ваздушној пловидби;
- п) **Сертификат** (Certificate): означава документ који издаје BHDCA у било ком облику, усклађен са правним системом Босне и Херцеговине, којим се потврђује да пружалац услуга у ваздушној пловидби испуњава захтјеве за пружање одређене услуге;
- р) **Услуге комуникације** (Communication Services): означавају ваздухопловне фиксне и мобилне услуге које омогућавају комуникацију земља-земља, ваздух-земља и ваздух-ваздух за потребе услуга контроле ваздушног саобраћаја;
- с) **Европска мрежа за управљање ваздушним саобраћајем** (European ATM Network - EATMN): означава скуп система којима се омогућава пружање услуга у ваздушној пловидби у европској заједничкој ваздухопловној области, укључујући интерфејсе на границама са трећим државама. Скуп система чине:
 - 1) Системи и процедуре за управљање ваздушним простором,
 - 2) Системи и процедуре за управљање током ваздушног саобраћаја,
 - 3) Системи и процедуре за услуге ваздушног саобраћаја, посебно системи за обраду података о лету, системи за обраду података надзора и системи међусклопа човјек-машина,
 - 4) Комуникациони системи и процедуре за земља-земља, ваздух-земља и ваздух-ваздух комуникације,
 - 5) Навигациони системи и процедуре,
 - 6) Системи и процедуре надзора,
 - 7) Системи и процедуре за услуге ваздухопловног информисања,
 - 8) Системи и процедуре за употребу метеоролошких информација;
- т) **Концепт операција** (Concept of Operation): означава критеријуме за оперативну употребу EATMN-а или неког његовог дијела;
- у) **Саставни дијелови** (constituents): означавају материјална средства за рад, као што је хардвер, и нематеријална средства, као што је софтвер, од којих зависи интероперабилност EATMN-а;
- в) **Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе** (EUROCONTROL): основана Међународном конвенцијом о сарадњи у области ваздушне пловидбе од 13. децембра 1960;
- з) **Флексибилна употреба ваздушног простора** (Flexible Use of Airspace): означава принцип управљања ваздушним простором који се примјењује у области Европске конференције цивилног ваздухопловства на основу "Приручника о управљању ваздушним простором за примјену принципа флексибилне

- употребе ваздушног простора" који је издао EUROCONTROL;
- aa) **Област информисања у лету** (Flight Information Region - FIR): они дијелови ваздушног простора у којима се пружају услуге летних информација и услуге узбуњивања;
- bb) **Услуге информисања у лету** (Flight Information Service): Услуге које се пружају у сврху давања савјета и информација корисних за безбједно и ефикасно одвијање ваздушног саобраћаја;
- cc) **Услуге узбуњивања** (Alerting Service): Услуге које се обављају у циљу извјештавања надлежних организација, а тичу се ваздухоплова коме је потребна помоћ трагања и спасавања и помоћ таквим организацијама у акцијама трагања и спасавања;
- dd) **Ниво лета** (Flight Level): означава површину сталног атмосферског притиска одређену у односу на специфичну вриједност притиска од 1013,2 hPa, која је од других таквих површина раздвојена одређеним интервалима притиска;
- ee) **Функционални блок ваздушног простора** (Functional Airspace Block): означава блок ваздушног простора заснован на оперативним захтјевима и успостављен без обзира на државне границе, у којем је пружање услуга у ваздушној пловидби и функција у вези са њима засновано на ефикасности и оптимизацији, с циљем да се у сваком функционалном блоку ваздушног простора уведе побољшана сарадња између пружалаца услуга ваздушне пловидбе или, према потреби, интегрисани пружалац услуга;
- ff) **Општи ваздушни саобраћај** (General Air Traffic): означава све операције цивилних ваздухоплова, као и све операције државних ваздухоплова (укључујући ваздухоплове војске, царине и полиције) када се овакве операције извршавају у складу са поступцима које је прописао ICAO;
- gg) **Међународна организација за цивилно ваздухопловство** (International Civil Aviation Organisation - ICAO): успостављена Чикашком конвенцијом о међународном цивилном ваздухопловству из 1944. године;
- xx) **Интероперабилност** (Interoperability): означава скуп функционалних, техничких и оперативних карактеристика које захтијева систем и саставни дијелови EATMN-а и процедуре за његово функционисање, како би се омогућило њихово безбједно, цјеловито и ефикасно функционисање. Интероперабилност се постиже усаглашавањем система и саставних дијелова са основним захтјевима;
- ии) **Метеоролошке услуге у ваздушној пловидби** (Meteorological Services - MET): Услуге давања информација ваздухопловима о метеоролошким прогнозама, извјештајима и осматрањима, као и свих других метеоролошких информација и података за потребе ваздушне пловидбе;
- jj) **Услуге навигације** (Navigation Services): означавају средства и услуге којима се ваздухоплову обезбеђују информације о позицији и тренутку у времену;
- kk) **Оперативни подаци** (Operational Data): означавају информације у вези свих фаза лета које су неопходне пружаоцима услуга у ваздушној пловидби, корисницима ваздушног простора, операторима аеродрома и осталим учесницима за доношење оперативних одлука;
- лл) **Поступак** (Procedure): означава стандардну методу било за техничку или оперативну употребу система, у склопу договорених и одобрених принципа рада који захтијевају једнообразно спровођење у цјелокупном EATMN-у;
- мм) **Пуштање у рад** (putting into service): означава прву оперативну употребу након почетне инсталације или након надоградње система;
- нн) **Мрежа рута** (Route Network): означава мрежу одређених рута за усмјеравање протока општег ваздушног саобраћаја потребних за пружање услуга контроле ваздушног саобраћаја;
- оо) **Рута** (Routing): означава одабрану руту којом ваздухоплов лети током свог лета;
- пп) **Несметане операције** (Seamless Operation): означава рад EATMN-а на такав начин да из перспективе корисника он функционише као једна целина;
- pp) **Услуге надзора** (Surveillance Services): означавају средства и услуге који се користе за утврђивање положаја ваздухоплова како би се омогућило њихово безбједно раздвајање;
- cc) **Систем** (System): означава скуп саставних дијелова на ваздухоплову и на земљи, као и сателитску опрему, који обезбеђује подршку услугама у ваздушној пловидби за све фазе лета;
- тт) **Надоградња** (Upgrade): означава сваку модификацију која мијења оперативне карактеристике система;
- yy) **Прекограничне услуге** (Cross-border Services): означавају сваку ситуацију када услуге у ваздушној пловидби у једној држави ЕСАА подручја пружа пружалац услуга сертификован у другој држави ЕСАА подручја;
- vv) **ЕСАА споразум** (Multilateral Agreement on the Establishment of a European Common Aviation Area - ECAA): Мултилатерални споразум између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са резолуцијом Савјета безбједности УН 1244 од 10. јуна 1999. године) о успостављању заједничког европског ваздушног подручја ("Службени гласник БиХ", број 2/07);
- 33) **Држава ЕСАА подручја**: држава чланица Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са резолуцијом Савјета безбједности УН 1244 од 10. јуна 1999. године) о успостављању заједничког европског ваздушног подручја ("Службени гласник БиХ", број 2/07);

- aaa) **Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине - BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA): Надлежна ваздухопловна власт Босне и Херцеговине (National Aviation Authority) / Државни надзорни орган Босне и Херцеговине (National Supervisory Authority);
- (2) Независно од става (1) овог члана, одређени термини, за потребе овог правилника, тумаче се у складу са тачкама 2. и 3. Анекса II ЕСАА споразума:
- a) Заједница значи европска заједничка ваздухопловна област,
 - b) Право Заједнице, правни прописи Заједнице, документи Заједнице и ЕЗ уговор значе ЕСАА споразум,
 - ц) Аеродром Заједнице значи аеродроме који се налази у европској заједничкој ваздухопловној области,
 - д) Службени гласник Европских заједница или Службени гласник Европске уније значи службени гласник уговорних страна,
 - е) Ваздухопловни превозник заједнице значи ЕСАА ваздухопловни превозник,
 - ф) Држава/е чланице означава земље чланице ЕЗ и ЕСАА партнере.

Члан 3.

(Подручје примјене)

- (1) Примјена овог правилника не доводи у питање суверенитет Босне и Херцеговине над њеним ваздушним простором нити захтјеве Босне и Херцеговине у вези са јавним редом, јавном безбједношћу и питањима одбране наведених у члану 6. овог правилника. Овај правилник не односи се на војне операције и обуку.
- (2) Примјена овог правилника не доводи у питање права и обавезе Босне и Херцеговине проистекле из Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству из 1944. године (Чикашка конвенција). У том смислу, додатни циљ овог правилника је да, у области своје примјене, помогне Босни и Херцеговини у испуњавању њених обавеза према Чикашкој конвенцији, обезбјеђујући основу за заједничко тумачење и једнообразно спровођење њених одредби, обезбјеђујући да су ове одредбе на одговарајући начин узете у обзир у овом правилнику и у правилима прописаним за његово спровођење.

Члан 4.

(Надлежности BHDCA)

- (1) У смислу спровођења овога правилника надлежна је Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: BHDCA) у оквиру надлежности које има на основу Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине и прописима донесеним на основу тог закона.
- (2) У складу са чланом 5. Закона о ваздухопловству, раздвојене су надлежности и функције између BHDCA и пружалаца услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине.
- (3) BHDCA извршава обавезе из своје надлежности непристрасно, независно и транспарентно. Ово се постиже примјеном одговарајућих управних и надзорних механизма, укључујући такође и њихову примјену у оквиру органа управе Босне и Херцеговине. Међутим, овим се BHDCA не спречава у извршавању својих задатака у оквиру правила

организације BHDCA или било којег другог органа управе Босне и Херцеговине.

- (4) Законом о ваздухопловству Босне и Херцеговине дефинисани су организација и извори финансирања BHDCA с циљем ефикасног и благовременог извршавања задатака који су додијељени BHDCA овим правилником.
- (5) BHDCA обавјештава Заједнички комитет о називу и адреси државног надлежног органа, као и о измјенама тих података, те о предузетим мјерама како би се обезбиједила усклађеност са ставовима (2), (3) и (4) овог члана.

Члан 5.

(Консултације са заинтересованим странама)

У складу са чланом 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине, прије доношења прописа, BHDCA спроводи консултације са заинтересованим странама с циљем спровођења јединственог европског неба.

Заинтересоване стране могу да чине:

- a) пружаоци услуга у ваздушној пловидби,
- b) оператори аеродрома,
- ц) одговарајући корисници ваздушног простора или одговарајуће групе које представљају кориснике ваздушног простора,
- д) војни органи,
- е) произвођачи и
- ф) представничка тијела стручног особља.

Члан 6.

(Заштитне мјере)

Министарство одбране Босне и Херцеговине, Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, BHDCA и други надлежни органи управе у систему цивилног ваздухопловства у Босни и Херцеговини, без обзира на одредбе овог правилника, могу примијенити мјере, у оном обиму у којем је то неопходно, да заштите кључне безбједносне интересе или интересе одбрамбене политике. Такве мјере су посебно оне које су неопходне:

- a) за надзор ваздушног простора који је у надлежности Босне и Херцеговине у складу са споразумима ИКАО-а о регионалној ваздушној пловидби, укључујући способност откривања, идентификације и процјене свих ваздухоплова који користе тај ваздушни простор, како би се сачувала безбједност летова, те за предузимање радњи да се обезбиједи ваздухопловна безбједност и одбрамбене потребе;
- b) у случају озбиљних унутрашњих нереда који утичу на очување закона и реда;
- ц) у случају рата или озбиљних међународних тензија које представљају пријетњу ратом;
- д) за испуњавање међународних обавеза Босне и Херцеговине у вези са очувањем мира и међународне ваздухопловне безбједности;
- е) за спровођење војних операција и обуке, укључујући неопходност евенуалних војних вјежби.

Члан 7.

(Сарадња са Европском агенцијом за безбједност у ваздухопловству)

При спровођењу овог правилника, BHDCA у складу са својим надлежностима и закљученим радним аранжманима у области безбједности ваздушне пловидбе, сарађује са Европском агенцијом за безбједност у

ваздухопловству (EASA) како би се обезбједило да сви безбједносни аспекти буду правилно заступљени.

Члан 8.
(Усклађивање)

Овим правилником преузимају се одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 549/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. о утврђивању оквира за стварање јединственог европског неба (Оквирна уредба) и одредбе Уредбе (ЕЗ) бр. 1070/2009 Европског парламента и Савјета од 21. октобра 2009. године о измјени уредби (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 како би се унаприједила ефикасност и одрживости европског ваздухопловног система.

Члан 9.
(Непримјењиве одредбе)

- (1) Непримјењиве одредбе из Уредбе (ЕЗ) бр. 549/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. о утврђивању оквира за стварање јединственог европског неба (Оквирна уредба) и одредбе из Уредбе (ЕЗ) бр. 1070/2009 Европског парламента и Савјета од 21. октобра 2009. године о измјени уредби (ЕЗ) бр. 549/2004, (ЕЗ) бр. 550/2004, (ЕЗ) бр. 551/2004 и (ЕЗ) бр. 552/2004 како би се унаприједила ефикасност и одрживост европског ваздухопловног система и непримјењиве одредбе из Анекса I ЕСАА споразума наведене су у Анексу I овог правилника.
- (2) Одредбе из става (1) овог члана примјењују се након завршетка првог прелазног периода док Босна и Херцеговина не испуни све услове одређене у члану 2. став (1) Протокола II ЕСАА споразума.

Члан 10.
(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник којим се успоставља оквир за стварање јединственог европског неба ("Службени гласник БиХ", број 45/10 од 01.06.2010. године).

Члан 11.
(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-371-5/20
24. јуна 2020. године
Бања Лука

В.д. генералног директора
Чедомир Шушњар, с. р.

**АНЕКС I
НЕПРИМЈЕЊИВЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.
(Циљ и подручје примјене)

- (4) Сматра се да примјена ове уредбе на аеродром Гибралтар не доводи у питање одговарајуће правне позиције Краљевине Шпаније и Уједињеног Краљевства Велике Британије и Сјеверне Ирске у погледу спора око суверенитета над територијом на којој се налази тај аеродром.

Члан 3.
(Подручја дјеловања Заједнице)

- (1) Овом уредбом успоставља се усклађен регулаторни оквир за стварање јединственог европског неба, заједно са:
 - а) Уредбом (ЕЗ) бр. 551/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. године о организацији и употреби ваздушног простора у

јединственом европском небу (Уредба о ваздушном простору),

- б) Уредбом (ЕЗ) бр. 550/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. године о пружању услуга ваздушне пловидбе у јединственом европском небу (Уредба о пружању услуга),
 - ц) Уредбом (ЕЗ) бр. 552/2004 Европског парламента и Савјета од 10. марта 2004. године о интероперабилности Европске мреже за управљање ваздушним саобраћајем (Уредба о интероперабилности), и спроведбеним правилима које је усвојила Комисија на основу ове уредбе и горе наведених уредби.
- (2) Мјере из става (1) примјењују се у складу са одредбама ове уредбе.

Члан 5.
(Начин рада Комитета)

- (1) Комисији помаже Комитет за јединствено европско небо (у даљем тексту: Комитет), састављен од по два представника сваке државе чланице и којим председава представник Комисије. Комитет обезбјеђује адекватно разматрање интереса свих категорија корисника.
- (2) Код позивања на овај став примјењују се чланови 3. и 7. Одлуке 1999/468/ЕЗ, узимајући у обзир одредбе члана 8. Одлуке.
- (3) Код позивања на овај став примјењују се чланови 5. и 7. Одлуке 1999/468/ЕЗ, узимајући у обзир одредбе члана 8. Одлуке.
- Период из члана 5. став (6) Одлуке 1999/468/ЕЗ одређује се на један мјесец.
- (4) Код позивања на овај став примјењује се члан 5а. став (1) до (4) и члан 7. Одлуке 1999/468/ЕЗ, узимајући у обзир одредбе члана 8. Одлуке.
- (5) Код позивања на овај став, примјењују се члан 5а. ставови (1), (2), (4), (6) и члан 7. Одлуке 1999/468/ЕЗ, узимајући у обзир одредбе члана 8. Одлуке.

Члан 6.
(Савјетодавно тијело представника индустрије)

Не доводећи у питање улогу Комитета и EUROCONTROL-а, Комисија успоставља "Савјетодавно тијело представника индустрије" које обухвата пружаоце услуга у ваздушној пловидби, удружења корисника ваздушног простора, операторе аеродрома, произвођаче и представничка тијела стручног особља.

Улога овог тијела је да само савјетује Комисију о спровођењу јединственог европског неба.

Члан 7.
(Односи с европским трећим земљама)

Заједница и њене државе чланице стреме ка и подржавају проширење јединственог европског неба на државе које нису чланице Европске уније. С тим циљем, оне настоје проширити примјену ове уредбе и мјера из члана 3. на те земље, било у оквиру споразума склопљених са сусједним трећим земљама или у оквиру споразума о функционалним блоковима ваздушног простора.

Члан 8.
(Спроведбена правила)

- (1) За израду спроведбених правила Комисија може овластити EUROCONTROL или, према потреби, неко друго тијело, утврђујући задатке који треба да се обаве и распоред активности, узимајући у обзир временске рокове утврђене у овој уредби. Комисија поступа у складу са савјетодавним поступком из члана 5. став (2) ове уредбе.

- (2) Када Комисија намјерава да изда овлашћење, у складу са ставом (1) овог члана, настојаће да на најбољи начин искористи постојеће аранжмане за укључивање и консултацију свих заинтересованих страна, гдје такви аранжмани одговарају пракси коју Комисија има у погледу транспарентности и поступака за консултације и који нису у супротности са њеним институционалним обавезама.

Члан 9.

(Казнене мјере)

Казнене мјере које утврде државе чланице за кршење ове уредбе и мјера из члана 3, посебно од стране корисника ваздушног простора и пружалаца услуга, дјелотворне су, сразмјерне и одвраћајућег карактера.

Члан 10.

(Консултације са заинтересованим странама)

- (2) Комисија успоставља механизам консултација на нивоу Заједнице. Посебан Комитет секторског дијалога, успостављен према Одлуци 98/500/EЗ, укључује се у консултације.
- (3) Консултације са заинтересованом јавношћу нарочито обухватају развој и увођење нових концепата и технологија у Европској мрежи за управљање ваздушним саобраћајем (EATMN).

Члан 11.

(Програм учинка)

- (1) С циљем побољшања учинка у пружању услуга у ваздушној пловидби и мрежних функција у јединственом европском небу, успоставља се Програм учинка за услуге у ваздушној пловидби и мрежне функције. Програм обухвата:
- а) циљеве учинка на нивоу Заједнице за кључне области учинка из безбједности, животне средине, капацитета и економичности;
 - б) државне планове или планове за функционалне блокове ваздушног простора, укључујући циљеве учинка, који су усклађени са циљевима учинка на нивоу Заједнице и
 - ц) периодичне прегледе, мониторинг и мјерења напретка у погледу учинка за услуге у ваздушној пловидби и мрежним функцијама.
- (2) У складу са регулаторним поступком из члана 5. став (3), Комисија може да именује EUROCONTROL или неко друго непристрасно и стручно тијело да поступа као "Тијело за процјену учинка". Улога Тијела за процјену учинка је да помаже Комисији, у сарадњи са државним надзорним органима, и државним надзорним органима, на захтјев, приликом спровођења Програма учинка из става (1) овог члана. Комисија обезбјеђује да Тијело за процјену учинка поступа независно приликом извршавања својих послова које му је повјерила Комисија.
- (3а) Циљеве учинка на нивоу Заједнице за мрежу управљања ваздушним саобраћајем усваја Комисија, у складу са регулаторним поступком из члана 5. став (3), након што узме у обзир одговарајуће податке које достављају државни надзорни органи, на државном нивоу или на нивоу функционалних блокова ваздушног простора.
- б) Државне планове или планове функционалног блока ваздушног простора из става (1) тачка б) израђују државни надзорни органи, а усваја(ју) их држава чланица(е). Ови планови обухватају обавезујуће државне циљеве или циљеве на

нивоу функционалних блокова ваздушног простора и одговарајући програм подстицаја који је усвојила држава чланица(е). Израда планова предмет је консултација са пружаоцима услуга у ваздушној пловидби, представницима корисника ваздушног простора и, уколико је то одговарајуће, операторима аеродрома и координаторима аеродрома.

- ц) Усклађеност државних или циљева функционалног блока ваздушног простора са циљевима учинка на нивоу Заједнице процјењује Комисија која користи критеријуме за процјену из става (6) тачка д) ове уредбе.

У случају да Комисија утврди да један или више државних или циљева функционалног блока ваздушног простора не испуњава критеријуме за процјену, она може да одлучи да, у складу са савјетодавним поступком из члана 5. став (2) ове уредбе, изда препоруку да предметни државни надзорни органи предложе ревидиране циљ(еве) учинка. Предметне државе чланице усвајају ревидиране циљеве учинка и прикладне мјере о којима се Комисија благовремено обавјештава.

Уколико Комисија утврди да ревидирани циљеви учинка и прикладне мјере нису одговарајући, може да одлучи да, у складу са регулаторним поступком из члана 5. став (3) ове уредбе, предметне државе чланице предузму корективне мјере.

Друга могућност је да Комисија може да одлучи да, уз одговарајуће додатне доказе, ревидира циљеве учинка на нивоу Заједнице у складу са регулаторним поступком из члана 5. став (3) ове уредбе.

- д) Референтни период за програм учинка је најмање три године, а највише пет година. Током овог периода, у случају да државни или циљеви функционалног блока ваздушног простора нису испуњени, државе чланице и/или државни надзорни органи примјењују одговарајуће мјере које су дефинисали. Први референтни период обухвата прве три године од усвајања правила спровођења из става (6) ове уредбе.
- е) Комисија врши редовне процјене испуњености циљева учинка и доставља резултате Комитету јединственог европског неба.

- (4) Сљедећи поступци примјењују се на програм учинка из става (1) овог члана:

- а) прикупљање, провјера, разматрање, евалуација и дистрибуција одговарајућих података који се односе на учинак у услугама у ваздушној пловидби и мрежних функција, које достављају све одговарајуће стране, укључујући пружаоце услуга у ваздушној пловидби, кориснике ваздушног простора, операторе аеродрома, државне надзорне органе, државе чланице и EUROCONTROL;
- б) избор одговарајућих кључних области учинка на основу ICAO документа бр. 9854 "Глобални оперативни концепт управљања ваздушним саобраћајем", усклађених са оним областима учинка које су наведене у Оквиру учинка (Performance Framework) у ATM Мастер плану, укључујући области безбједности, животне средине, капацитета и економичности, по потреби прилагођених како би се узеле у обзир

посебне потребе јединственог европског неба, и одговарајућих циљева за ове области и утврђивање ограниченог скупа кључних индикатора учинка за мјерење учинка;

- ц) утврђивање циљева учинка на нивоу Заједнице који се дефинишу узимајући у обзир податке утврђене на државном нивоу или на нивоу функционалних блокова ваздушног простора;
 - д) процјена државних или циљева учинка у функционалном блоку ваздушног простора на основу државног плана или плана функционалног блока ваздушног простора и
 - е) мониторинг државних или планова учинка функционалног блока ваздушног простора, укључујући одговарајуће механизме за упозорење.
- Комисија може да допуни листу поступака из овог става. Овакве мјере, сачињене у циљу измјене и допуне елемената ове уредбе који нису кључни, тако да је допуне, усвајају се у складу са регулаторним поступком за разматрање прописа из члана 5. став (4) ове уредбе.
- (5) При успостављању програма учинка узима се у обзир да су рутне услуге, терминалне услуге и мрежне функције различите и да тако треба да се обрађују, а по потреби, и у сврхе мјерења учинка.
 - (6) Због детаљног функционисања програма учинка Комисија ће до 4. децембра 2011. године и у оквиру одговарајућег временског периода, а с циљем испуњења рокова прописаних овом уредбом, усвојити спроведбена правила у складу са регулаторним поступком из члана 5. став (3) ове уредбе. Ова спроведбена правила обухватају сљедеће:

- а) садржај и распоред поступака из става (4) овог члана;
- б) референтни период и интервале за процјену испуњености циљева учинка и постављање нових циљева;
- ц) критеријуме које успостављају државни надзорни органи при изради државних планова учинка или планова учинка функционалног блока ваздушног простора, који садрже државне или циљеве учинка функционалног блока ваздушног простора и програм подстицаја. Планови учинка:
 - (i) се заснивају на плановима пословања пружалаца услуга у ваздушној пловидби,
 - (ii) односе се на све трошковне елементе у државној бази трошкова или бази трошкова функционалног блока ваздушног простора,
 - (iii) обухватају обавезујуће циљеве учинка усклађене са циљевима учинка на нивоу Заједнице.
- д) критеријуме за процјену усклађености државних циљева или циљева функционалног блока ваздушног простора са циљевима учинка на нивоу Заједнице током референтног периода и критеријуме за подршку механизмима за упозоравање;
- е) опште принципе по којима државе чланице утврђују програме подстицаја;
- ф) принципе за примјену транзиционих механизма потребних за прилагођавање на режим програма учинка који нису дужи од 12 мјесеци од усвајања спроведбених правила.

Члан 12.

(Надзор, мониторинг и методе процјене утицаја)

- (1) Надзор, мониторинг и методе процјене утицаја заснивају се на достављању годишњих извјештаја, које достављају државе чланице, о примјени акција предузетих у складу са овом уредбом и мјера из члана 3. ове уредбе.
- (2) Комисија периодично разматра примјену ове уредбе и мјера из члана 3, прво извјештава Европски парламент и Савјет до 4. јуна 2011. године, а након тога на крају сваког референтног периода, из члана 11. став (3) тачка д). Када оправдава ову сврху, Комисија може од држава чланица да тражи додатне информације поред информација које су садржане у извјештајима које оне достављају у складу са ставом (1) овог члана.
- (3) У сврху израде извјештаја из става (2), Комисија захтијева мишљење Комитета.
- (4) Извјештаји садрже процјену резултата постигнутих активностима предузетим у складу са овом уредбом, укључујући одговарајуће информације о развојима у сектору, нарочито у погледу економских, социјалних, аспеката животне средине, запошљавања и технолошких аспеката, као и квалитет услуге у погледу изворних циљева и у погледу будућих потреба.

461

Na osnovu člana 14. i člana 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), člana 14. stav (1) i člana 136. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), вршилац дужности генералног директора Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О СТАВЛЈАНЈУ VAN SNAGE PRAVILNIKA O RADU ZRAKOPLOVNE METEOROLOŠKE SLUŽBE BOSNE I HERCEGOVINE

Члан 1.

Ovim pravilnikom stavlja se van snage Pravilnik o radu zrakoplovne meteorološke službe Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 21/07 i 14/11).

Члан 2.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-444-1/20

24. juna 2020. godine
Banja Luka

V.d. generalnog direktora
Čedomir Šušnjar, s. r.

Temeljem članka 14. i članka 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), članka 14. stavak (1) i članka 136. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), вршилац дужности генералног равнатеља Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О СТАВЛЈАНЈУ VAN SNAGE PRAVILNIKA O RADU ZRAKOPLOVNE METEOROLOŠKE SLUŽBE BOSNE I HERCEGOVINE

Чланак 1.

Ovim pravilnikom stavlja se van snage Pravilnik o radu zrakoplovne meteorološke službe Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 21/07 i 14/11).

В.д. генералног директора
Чедомир Шушњар, с. р.

PRAVOBRANILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

465

Na osnovu člana 2. i 19. Zakona o Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 109/09 i 47/14), a u vezi sa članom 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17), člana 28. stav (2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17), a po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine broj: 03-34-2-952-9/19 od 24.06.2020. godine, pravobranilac Bosne i Hercegovine dana 02.07.2020. godine, donosi

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RUKOVODEĆEG DRŽAVNOG SLUŽBENIKA - POMOĆNIK PRAVOBRANIIOCA

1. Tea Mrnjavac-Brkić imenuje se na radno mjesto rukovodećeg državnog službenika-pomoćnik pravobranioца Bosne i Hercegovine u Pravobranilaštvu Bosne i Hercegovine, počev od 20.07.2020. godine.
2. Imenovanoj pripada plata iz B6 platnog razreda, kao i druga prava i obaveze u skladu sa važećim propisima.
3. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-34-3-PBiH-215/20
02. jula 2020. godine
Sarajevo

Pravobranilac
Bosne i Hercegovine
Mariofil Ljubić, s. r.

Temeljem članka 2. i 19. Zakona o Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 8/02, 10/02, 44/04, 109/09 i 47/14), a u svezi sa člankom 61. stavak 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02, 102/09 i 72/17), članka 28. stavak (2) Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17), a po prethodno pribavljenom mišljenju Agencije za državnu službu Bosne i Hercegovine broj 03-34-2-952-9/19 od 24.06.2020. godine, pravobranitelj Bosne i Hercegovine dana 02.07.2020. godine, donosi

RJEŠENJE

O IMENOVANJU RUKOVODEĆEG DRŽAVNOG SLUŽBENIKA - POMOĆNIK PRAVOBRANITELJA

1. Tea Mrnjavac-Brkić imenuje se na radno mjesto rukovodećeg državnog službenika-pomoćnik pravobranitelja Bosne i Hercegovine u Pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine, počev od 20.07.2020. godine.
2. Imenovanoj pripada plata iz B6 platnog razreda, kao i druga prava i obveze u skladu sa važećim propisima.
3. Ovo rješenje objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-34-3-PBiH-215/20
02. srpnja 2020. godine
Sarajevo

Pravobranitelj
Bosne i Hercegovine
Mariofil Ljubić, v. r.

На основу члана 2. и 19. Закона о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/02, 10/02, 44/04, 109/09 и 47/14), а у вези са чланом 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17), члана 28. став (2) Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени

гласник БиХ", број 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17), а по претходно прибављеном мишљењу Агенције за државну службу Босне и Херцеговине број 03-34-2-952-9/19 од 24.06.2020. године, правобранилац Босне и Херцеговине дана 02.07.2020. године, доноси

РЈЕШЕЊЕ

О ИМЕНОВАЊУ РУКОВОДЕЋЕГ ДРЖАВНОГ СЛУЖБЕНИКА - ПОМОЋНИК ПРАВОБРАНИОЦА

1. Tea Мрњавац-Бркић именује се на радно мјесто руководећег државног службеника - помоћник правобраниоца Босне и Херцеговине у Правобранилаштву Босне и Херцеговине, почев од 20.07.2020. године.
2. Именованој припада плата из Б6 платног разреда, као и друга права и обавезе у складу са важећим прописима.
3. Ово рјешење објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-34-3-ПБиХ-215/20
02. јула 2020. године
Сарајево

Правобранилац
Босне и Херцеговине
Мариофил Љубић, с. р.

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

466

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4364/18**, rješavajući apelaciju **Nikole Liovića i drugih**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (3) tačka h), člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik
Mato Tadić, potpredsjednik
Mirsad Čeman, potpredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudija
Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 23. juna 2020. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Mirka Liovića, Nikole Liovića i Milene Liović** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. januara 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. septembra 2014. godine u odnosu na navode o kršenju prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odbija se kao neosnovana apelacija **Mirka Liovića** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. januara 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. septembra 2014. godine u odnosu na navode o kršenju prava iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Nikole Liovića i Milene Liović** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. januara 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. septembra 2014. godine u odnosu na navode o kršenju prava iz člana II/3.k)

Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Nikola Liović i Milena Liović (u daljnjem tekstu: prvoapelant i drugoapelantica) i Mirko Liović (u daljnjem tekstu: trećeapelant), kojeg zastupa advokat Jadranko Hadžisejdić iz Broda, podnijeli su 31. jula 2018. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. januara 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. septembra 2014. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalno tužilaštvo) zatraženo je 4. februara 2020. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud, Kantonalni sud i Federalno tužilaštvo su dostavili odgovore na apelaciju u periodu od 10. do 17. februara 2020. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelacije i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Uvodne napomene

5. Optužnicom nadležnog tužilaštva od 25. oktobra 1999. godine prvoapelant je optužen zbog krivičnih djela zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 358. stav 3. i porezne utaje iz člana 272. stav 2. tada važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZFBiH), a drugoapelantica zbog krivičnog djela porezne utaje iz člana 272. stav 2. navedenog zakona.

6. Nakon podignute optužnice, rješenjem Općinskog suda u Odžaku od 29. oktobra 1999. godine optuženim prvoapelantu i drugoapelantici određen je pritvor, i to do okončanja glavne rasprave.

7. Branioци optuženih prvoapelanta i drugoapelantice su pismenim podnescima predložili da se oni puste na slobodu uz pružanje jamstva da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći. U svojim podnescima nisu predložili visinu ponuđenog jamstva. Osim tih prijedloga, navedeni apelanti su 10. novembra 1999. godine dali pismene izjave s obećanjima da se do kraja krivičnog postupka neće kriti niti napuštati svoje boravište. Nadležno tužilaštvo se saglasilo s prijedlozima branilaca optuženih, a odluku o visini jamstva prepustilo je sudu.

8. Rješenjem "Županijskog suda u Odžaku" broj Kv-2/99 od 11. novembra 1999. godine usvojeni su prijedlozi branilaca prvoapelanta i drugoapelantice iz Slavonskog Broda, Republika Hrvatska, koji se nalaze u pritvoru, te određeno da se oni puštaju na slobodu uz jamstvo u približe označenim novčanim iznosima. Također je rješenjem određeno da će se njihovo puštanje na slobodu izvršiti nakon što oni ili neko drugi za njih uplate jamstvo u navedenim novčanim iznosima na depozitni račun Općinskog suda u Odžaku. U obrazloženju je, između

ostalog, navedeno da je pritvor optuženim prvoapelantu i drugoapelantici određen samo zbog opasnosti od bjekstva, pa je odlučeno kao u izreci rješenja, a na osnovu člana 178. tada važećeg Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZKPFBiH).

9. Trećeapelant je uplatio (nalog za uplatu Općinskog suda u Odžaku broj 1/99) navedene novčane iznose na ime jamstva za prvoapelanta i drugoapelanticu na blagajnu navedenog suda, nakon čega su oni pušteni na slobodu.

10. Presudom broj K-2/03 od 23. decembra 2005. godine, koja je potvrđena Presudom Vrhovnog suda broj 070-0-KŽ-06-000097 od 22. augusta 2006. godine (u odluci o kazni), prvoapelant i drugoapelantica su osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od po jednu godinu i šest mjeseci zbog krivičnog djela zloupotrebe ovlasti u privredi iz člana 259. stav 2. tada važećeg KZFBiH u vezi sa stavom 1. tačka 3. istog člana.

11. Kako se osuđeni prvoapelant i drugoapelantica nisu odazvali na pozive Općinskog suda u Orašju (kao nadležnog suda) radi upućivanja na izdržavanje kazne zatvora, to je navedeni sud zatražio odlučivanje od Kantonalnog suda o položenom jamstvu za navedene apelante po Rješenju suda broj Kv-2/99 od 11. novembra 1999. godine, a s obzirom na odredbe člana 179. stav (3) tada važećeg ZKPFBiH.

12. Rješenjem Kantonalnog suda broj 25 0 K 019843 11 Kv od 20. januara 2011. godine određeno je da je označeni novčani iznos položen u sudski depozit kao dato jamstvo po Rješenju tog suda broj Kv-2/99 od 11. novembra 1999. godine za tada optužene prvoapelanta i drugoapelanticu prihod budžeta Posavskog kantona. Dalje je rješenjem određeno da se navedeni iznos ima uplatiti kao vanredni prihod u korist budžeta Posavskog kantona, i to u roku od 15 dana nakon pravosnažnosti tog rješenja. Protiv tog rješenja trećeapelantov punomoćnik je izjavio žalbu.

13. Punomoćnik uplatioca jamstva – trećeapelanta, pozivajući se na apsolutnu zastaru izvršenja izrečenih kazni (prvoapelantu i drugoapelantici), podnio je 31. augusta 2012. godine Kantonalnom sudu zahtjev za vraćanje uplaćenih sredstava.

14. Rješenjem Kantonalnog suda broj 02 0 K 000307 12 Kv od 3. septembra 2012. godine odbijen je kao neosnovan "zahtjev punomoćnika osuđenih prvoapelanta i drugoapelantice za povrat prethodno date jamčevine". Protiv tog rješenja trećeapelantov punomoćnik je podnio žalbu.

15. Rješenjem Vrhovnog suda broj 02 0 K 000307 12 od 9. oktobra 2012. godine uvažena je žalba trećeapelantovog punomoćnika, te je rješenje Kantonalnog suda od 3. septembra 2012. godine ukinuto i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da iz predmetnog zahtjeva (od 30. augusta 2012. godine) proizlazi da ga je nesporno podnio trećeapelantov punomoćnik kao lice koje je jamstvo uplatilo, pa je nejasno zbog čega prvostepeni sud zahtjev odbija u odnosu na osuđene prvoapelanta i drugoapelanticu za koje je jamstvo inače položeno. Također je u obrazloženju ukazano da rješenje o propasti jamstva od 20. januara 2011. godine nije pravosnažno jer iz spisa predmeta proizlazi da ono po njegovom donošenju nije dostavljeno svim licima kojima se po zakonu nužno mora dostaviti, odnosno trećeapelantu kao zainteresiranom licu. U vezi s tim je navedeno da se radi o odlučnoj činjenici koja u provedenom postupku nije pravilno utvrđena, zbog čega je odlučeno kao u dispozitivu rješenja.

16. Odlučujući po zahtjevu predsjednika Općinskog suda u Orašju, Kantonalni sud je donio Rješenje broj 25 OK 000307 99 K od 4. aprila 2013. godine kojim se utvrđuje da je u odnosu na osuđene prvoapelanta i drugoapelanticu nastupila apsolutna zastara izvršenja kazne zatvora izrečene presudom Kantonalnog

suda od 23. decembra 2005. godine. Također je tim rješenjem određeno da je Općinski sud u Orašju dužan da odmah povuče potjernice raspisane za osuđenima. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da je apsolutna zastara izvršenja kazne zatvora nastupila 22. augusta 2012. godine.

17. Rješenjem Vrhovnog suda broj 25 0 K 019843 12 Kž od 30. maja 2014. godine uvažena je žalba trećeapelantovog punomoćnika izjavljena protiv rješenja Kantonalnog suda od 20. januara 2011. godine tako što je navedeno rješenje Kantonalnog suda ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak.

Postupak u kojem su donesena osporena rješenja

18. Rješenjem Kantonalnog suda broj 25 0 K 019843 14 Kv2 od 8. septembra 2014. godine određeno je da je označeni novčani iznos položen u depozit Kantonalnog suda kao dato jamstvo po rješenju tog suda od 11. novembra 1999. godine za tada optuženog prvoapelanta i drugoapelanticu prihod budžeta Posavskog kantona. Rješenjem je također određeno da se navedeni novčani iznos ima uplatiti kao vanredni prihod u korist budžeta Posavskog kantona, i to u roku od 15 dana nakon pravosnažnosti tog rješenja.

19. U obrazloženju rješenja Kantonalni sud je, prije svega, naveo da je u ponovnom postupku postupio u skladu s nalogima iz rješenja Vrhovnog suda od 30. maja 2014. godine, te saslušao kantonalnog tužioca Posavskog kantona Orašje na okolnosti u vezi s predmetnim jamstvom, kao i u vezi s pojašnjavanjem razloga zbog donošenja odluke kao u izreci tog rješenja, uvažavajući mišljenja i zaključke iz odluke Ustavnog suda u predmetu broj AP 1679/10. Naime, Kantonalni sud je prvenstveno istakao da iz dostavljenih spisa u postupku izvršenja kazne zatvora proistječe da je osuđenim prvoapelantu i drugoapelantici u više navrata pokušano dostavljanje poziva i rješenja suda (u pet navrata), te da oni nisu zatečeni na prijavljenoj adresi (u Slavonskom Brodu u Republici Hrvatskoj) iz krivičnog postupka, da im je ostavljena pismena obavijest da u određenom roku navedena pismena mogu preuzeti u nadležnoj pošti, a što oni nisu učinili. U vezi s tim je ukazano da su navedena pismena vraćena sudu sa naznakom "obaviješten, nije podigao pošiljku". U kontekstu navedenog je Kantonalni sud na detaljan način (pobliže opisan na str. 3. i 4. rješenja) ukazao na materijalne dokaze i datume u vezi s aktivnostima nadležnih vlasti (sudske i izvršne) u Bosni i Hercegovini u koordinaciji s nadležnim tijelima Republike Hrvatske preduzetih radi upućivanja prvoapelanta i drugoapelantice na izdržavanje kazne zatvora.

20. S obzirom na navedeno, Kantonalni sud je naveo da su u konkretnom slučaju ispunjeni uvjeti propisani članom 179. stav (3) tada važećeg ZKPFBiH iz 1998. godine zato što se osuđeni prvoapelant i drugoapelantica nisu odazvali na pozive suda radi izdržavanja kazne. Dalje je istaknuto da prvoapelant i drugoapelantica nisu zatečeni na navedenoj adresi koju su označili u svojim pismenim izjavama od 10. novembra 1999. godine kada su pušteni na slobodu nakon uplate jamstva u navedenim novčanim iznosima iz rješenja od 11. novembra 1999. godine, te dali obećanje da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći, da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište (član 178. ZKPFBiH iz 1998. godine). Također je ukazano da iz stanja spisa predmeta proizlazi da je dostavljanje poziva vršeno i označenom braniocu prvoapelanta i drugoapelantice, koji je svojim podneskom od 15. oktobra 2007. godine otkazao punomoć, odnosno izjavio da ih više ne zastupa, da bi ponovo bio opunomoćen 22. augusta 2012. godine u vezi s podnesenim zahtjevom radi obustave postupka zbog apsolutne zastare.

21. S obzirom na navedeno, Kantonalni sud je naveo da su osuđeni prvoapelant i drugoapelantica pozivani, a da pozive nisu zaprimili zbog napuštanja prijavljenog boravišta, za koje nisu imali odobrenje suda, da se nisu nikada niti sami javili radi izdržavanja izrečene zatvorske kazne znajući za pravosnažnost presude (period od pravosnažnosti presude od 22. augusta 2006. godine pa sve do donošenja rješenja Kantonalnog suda od 20. januara 2011. godine, a niti do nastupanja apsolutne zastare 22. augusta 2012. godine). Zbog navedenog je Kantonalni sud naveo da se ima smatrati da se prvoapelant i drugoapelantica nalaze u bjekstvu. Pritom je Kantonalni sud istakao da je također cijenio i činjenicu iz pismenog akta MUP-a Republike Hrvatske od 13. septembra 2010. godine kojim se potvrđuje da prvoapelant i drugoapelantica nisu prijavljivali promjenu adrese stanovanja, odnosno da imaju prijavljeno prebivalište na označenoj adresi u Republici Hrvatskoj. Međutim, Kantonalni sud je naveo da se tim podatkom ne potvrđuje da osuđeni apelanti nisu napuštali navedenu adresu i da nisu i praktično boravili na označenoj adresi u određenim periodima, kao što to proizlazi iz dostavnica o vraćanju označenih akata prvostepenog suda. Zbog svega navedenog, Kantonalni sud je ukazao da onog trenutka kada su Općinskom sudu u Orašju vraćeni neuručeni pozivi i uputni akti za izdržavanje kazne da je u tom momentu nastupila odlučna činjenica za propast jamstva u smislu člana 179. stav (3) ZKPFBiH iz 1998. godine. Također je istaknuto da je Kantonalni sud imao u vidu i razloge iz rješenja Vrhovnog suda od 30. maja 2014. godine u kojem je ukazano na činjenicu kako se konstatacija o bijegu osuđenih ne može isključivo vezati za njihov stalni boravak na prijavljenoj adresi, nego za njihovo realno ponašanje u komunikaciji sa sudom izvršenja. U vezi s tim je Kantonalni sud istakao da je u obrazloženju ranije donijetog rješenja ukazano na činjenicu da su osuđeni prvoapelant i drugoapelantica prije donošenja rješenja o odbijanju zamolbe radi odlaganja početka izdržavanja kazne i poziva da se jave u Kazneno-popravni zavod TZ, Odjeljenje u Orašju (rješenje od 7. aprila 2010. godine), uredno zapimali pozive i rješenja kojima je odlagano izvršenje njihove kazne zatvora, ali da su nakon toga rješenje od 7. aprila 2010. godine, te pozive i pismena radi javljanja u vezi s izdržavanjem kazne zatvora izbjegli tako što nisu zatečeni na prijavljenoj adresi. Zatim je Kantonalni sud ponovo ukazao da su novčani iznosi uplaćeni radi davanja jamstva da do kraja krivičnog postupka prvoapelant i drugoapelantica (u to vrijeme optuženi) neće pobjeći, niti se kriti, a ni napuštati svoje boravište. Kako iz materijalnih dokaza nesporno proistječe da su navedeni apelanti napuštali svoje boravište i time izbjegli uručivanje upućenih poziva za izdržavanje kazne zatvora, Kantonalni sud je istakao da to ukazuje na činjenicu da njihovo realno ponašanje u komunikaciji sa sudom izvršenja ispunjava uvjete radi donošenja odluke o propasti jamstva.

22. Osim toga, Kantonalni sud je naveo da je trećeapelant kao uplatilac navedenog jamstva žalbu protiv pravosnažnog rješenja tog suda od 20. januara 2011. godine izjavio tek nakon nastupanja apsolutne zastare izvršenja kazne zatvora (nastupila 22. augusta 2012. godine), što, također, ukazuje na realno ponašanje svih apelanta i njihovog punomoćnika. U tom smislu je Kantonalni sud istakao da su prvoapelant i drugoapelantica imali mogućnost da se jave radi izdržavanja kazne od pravosnažnosti presude 2006. godine do donošenja rješenja o propasti jamstva od 20. januara 2011. godine, a što nisu nikada učinili. Međutim, bez obzira na tu činjenicu nastupanja apsolutne zastare izvršenja kazne zatvora za osuđene prvoapelanta i drugoapelantice (22. augusta 2012. godine), a s obzirom na stajalište Ustavnog suda iz naprijed citirane odluke (AP 1679/10), Kantonalni sud je naveo da je predmetno jamstvo propalo nastupanjem navedenih odlučnih

činjenica za propast jamstva, a prije nastupanja apsolutne zastare, i to u periodu od 2007. do 2011. godine kada su vraćeni pozivi za osuđene prvoapelanta i drugoapelantice s adrese označene u krivičnom spisu s naznakom "obaviješten, nije podigao pošiljku" te "imenovani odselili u Rijeku". Dakle, Kantonalni sud je ukazao da je u konkretnom slučaju odlučna činjenica za propast predmetnog jamstva nastupila prije nego što je protekao rok zastarjelosti izvršenja izrečene kazne zatvora, tako da nastala zastarjelost izvršenja izrečene kazne nema utjecaj na pravo onog ko je dao jamstvo da traži njegovo vraćanje.

23. Rješenjem Vrhovnog suda broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. januara 2018. godine odbijena je kao neosnovana žalba osuđenih prvoapelanta i drugoapelantice i trećeapelantovog advokata izjavljena protiv prvostepenog rješenja Kantonalnog suda od 8. septembra 2014. godine.

24. U obrazloženju rješenja Vrhovni sud je naveo da je prvostepeni sud pravilno zaključio da se osuđenima prvoapelantu i drugoapelantici u postupku izvršenja presude Kantonalnog suda od 23. decembra 2005. godine, bez obzira na to što prema podacima iz spisa predmeta imenovani nisu mijenjali adresu stanovanja (koju su naveli u svojim pismenim izjavama od 10. novembra 1999. godine kada je mjera jamstava određena), nije mogao uručiti poziv za izdržavanje izrečenih kazni zatvora, shodno čemu se navedeni apelanti – osuđeni nalaze u bjekstvu, te da ta okolnost opravdava donošenje rješenja kojim se određuje da je dato jamstvo propalo. U vezi s tim je istaknuto da je na tu situaciju u svemu primjenjiva odredba člana 179. stav (3) ranije važećeg ZKPFBiH u kojoj je na izričit način određeno da, ako okrivljeni pobjegne, rješenjem će se odrediti da je vrijednost data na ime jamstva prihod budžeta kantona. U tom smislu je u osporenom prvostepenom rješenju ukazano i na sadržaj odredbe člana 180. stav 3. navedenog zakona koja propisuje da se jamstvo u situacijama kada je presudom izrečena kazna zatvora ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu. To znači da određivanje mjere jamstva ne služi samo kao garancija da osumnjičeni ili optuženi neće pobjeći do okončanja krivičnog postupka, nego da ona za svrhu ima i osiguranje da osuđeni neće pobjeći od momenta pravosnažnosti presude kojom mu je izrečena kazna zatvora do stupanja na njeno izdržavanje. Jamstvo, dakle, propada i u situaciji kada do bjekstva dođe u fazi izvršenja pravosnažne presude, odnosno kada se utvrdi osuđenikovo bjekstvo. Shodno navedenom je Vrhovni sud ukazao da je takav stav prvostepenog suda prezentiran u analizi Odluke Ustavnog suda broj AP 1679/10 od 12. juna 2013. godine, te da je na predmetni slučaj ta odluka u potpunosti primjenjiva.

25. Dalje je Vrhovni sud ukazao da je prvostepeni sud, dajući razloge za zaključak da je u konkretnom slučaju nastupila odlučna činjenica za proglašavanje propasti jamstva (jer su se osuđeni prvoapelant i drugoapelantica "u postupku izvršenja pravosnažne presude kojom su im izrečene zatvorske kazne dali u bijeg"), u obrazloženju svog rješenja sasvim određeno naveo da na pravilnost tog zaključka odlučujući značaj nema podatak iz dopisa MUPRH od 13. septembra 2010. godine u kojem je naznačeno da navedeni apelanti nikada nisu mijenjali svoju stalnu adresu boravka, nego njihovo realno ponašanje koje su manifestirali u komunikaciji sa sudom izvršenja. U vezi s tim je Vrhovni sud istakao da je prvostepeni sud u tom pravcu posebno naglasio da su osuđeni prvoapelant i drugoapelantica pismena Općinskog suda u Orašju uredno primali sve do donošenja rješenja kojim je taj sud kao neosnovane odbio njihove molbe za odgodu izvršenja izrečenih im kazni zatvora (Rješenje broj 025-0-IKS-06-000038 od 7. aprila 2018. godine), odnosno da je komunikacija osuđenih sa sudom izvršenja bila korektna sve do momenta kada su se

suočili s odlukom koja je jasno odredila da se na izdržavanje kazne moraju javiti nakon njene pravosnažnosti. U vezi s tim je također ukazano da je prvostepeni sud opravdano zaključio da je dato jamstvo propalo u momentu kada su se Općinskom sudu u Orašju kao neuručeni vratili pozivi upućeni osuđenima prvoapelantu i drugoapelantici da se na izdržavanje izrečenih kazni jave 5. marta 2010. godine (dostavna pošta Slavonski Brod je na vraćenim dostavnicama određeno naznačila "obaviješten, nije podigao pošiljku"), odnosno u vrijeme kada je sudu izvršenja Općinski sud u Slavanskom Brodu, uz svoje podneske od 27. augusta 2010. godine, vratio njegova rješenja od 7. aprila 2010. godine kojim su kao neosnovane odbijene molbe osuđenih (prvoapelanta i drugoapelantice) da im se i po treći put odgodi početak izdržavanja kazne zatvora, uz obavijest da im se ona nisu mogla uručiti jer su se odselili u Rijeku na nepoznatu adresu. U tom smislu je Vrhovni sud naveo da su opisanim postupcima osuđeni prvoapelant i drugoapelantica očigledno prekršili prihvaćene uvjete jamstva date na ročištu od 10. novembra 1999. godine kada su obećali da nakon što se pritvor zamijeni mjerom jamstva neće pobjeći, kriti se, ni napuštati svoje boravište. Stoga je istaknuto da se u datim okolnostima u svemu prihvatljivim pokazuju i ostali zaključci iz osporenog prvostepenog rješenja – da je odlučna činjenica za propast jamstva (bjekstvo osuđenih) nastupila prije isteka 2010. godine, da je izvršenje kazni zatvora (na čije izdržavanje su osuđeni neuspješno pozivani od suda izvršenja) po utvrđenju iz rješenja Kantonalnog suda od 4. aprila 2013. godine apsolutno zastarjelo sa 22. augustom 2012. godine, te da ta činjenica, da je apsolutna zastarjelost izvršenja izrečenih kazni nastupila tek nakon propasti jamstva, nema pozitivan utjecaj na pravo onog ko je jamstvo dao da traži njegovo vraćanje. U svjetlu navedenog, Vrhovni sud je na kraju naveo da ponašanje uplatioca jamstva – trećeapelanta nema značaj za odluku jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za propast jamstva ili ne, nego da se te okolnosti isključivo cijene u odnosu na ponašanje onih lica za koja je konkretno jamstvo dato, tj. prvoapelanta i drugoapelantice.

IV. Apelacija **a) Navodi iz apelacije**

26. Apelanti smatraju da su im osporenim odlukama prekršena prava iz čl. II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Naime, apelanti ističu da su osporene odluke nepravilne i nezakonite jer ne uvažavaju "činjenicu niti dostignutu praksu sudova koja se odnosi na pojam bjekstva te ne pravi distinkciju između bjekstva i skrivanja". U vezi s tim se ističe da je krajnje proizvoljna ocjena redovnih sudova da su osuđeni (prvoapelant i drugoapelantica) promijenili adresu prebivališta kada u spisu predmeta postoji materijalni dokaz da navedeni apelanti imaju prijavljeno mjesto prebivališta u Slavanskom Brodu. U tom smislu se navodi da je "dakle, materijalni dokaz manje važan, a da je bitna impresija ili narodski kazano važniji je stav nego Ustav!???". Dalje se ističe da je apsolutno nejasno na osnovu čega sud zaključuje da su apelanti: a) prekršili prihvaćene uvjete datog jamstva i b) naročito da je odlučna činjenica o propasti jamstva (bjekstvo) nastupila prije isteka 2010. godine. Također se ističe da trećeapelant kao lice koje je uplatilo jamstvo nije nikada dobio rješenje o propasti jamstva, odnosno da je ono "propalo", te da mu je to usmeno saopćeno kada se posredstvom punomoćnika u Kantonalnom sudu zainteresirao za sudbinu plaćenog iznosa, a tek na pismeni zahtjev punomoćnika od 31. augusta 2012. godine je dobio pismeni otpisak rješenja (Rješenje Kantonalnog suda broj 02 0 K

000307 12 Kv od 3. septembra 2012. godine) protiv kojeg je uložio žalbu koja je Rješenjem Vrhovnog suda broj 02 0 Kv 000307 12 Kž od 9. oktobra 2012. godine uvažena. Također, apelanti ukazuju na "po njima bitnu stvar", koja se tiče apsolutne zastare izvršenja izrečenih kazni zatvora u odnosu na prvoapelanta i drugoapelanticu kao osuđena lica, a što je, kako apelanti navode, utvrđeno Rješenjem Kantonalnog suda broj 25 0 K 019843 Kv 2 od 8. septembra 2014. godine sa 22. augustom 2012. godine. Ta činjenica je, prema shvatanju apelanata, bitna za donošenje konačne odluke u ovom predmetu, navodeći da apsolutna zastarjelost izvršenja izrečene kazne predstavlja razlog kada jamstvo uvijek prestaje, a uplaćeni novčani iznos se vraća.

b) Odgovor na apelaciju

27. Vrhovni sud je naveo da se u apelaciji ponavljaju istovjetni razlozi koji su prethodno izneseni u žalbi protiv rješenja Kantonalnog suda od 8. septembra 2014. godine. U vezi s tim je Vrhovni sud istakao da predmetnu apelaciju smatra neosnovanom i da su u rješenju tog suda od 30. januara 2018. godine navedeni svi razlozi zbog čega se žalbeni prigovori ocjenjuju neosnovanim. U prilog svojoj argumentaciji Vrhovni sud se referirao i na praksu Ustavnog suda u predmetu broj AP 1679/10, smatrajući da se radi o istoj pravnoj situaciji. S obzirom na navedeno, predloženo je odbijanje predmetne apelacije.

28. Kantonalni sud je naveo da osporenim rješenjima nisu ni u čemu izvršene povrede u pogledu kršenja prava apelanata. Ukazano je da je taj sud u svom rješenju detaljno pojasnio i naveo sve pokušaje dostavljanja poziva i rješenja suda (u pet navrata) kada osuđeni prvoapelant i drugoapelantica nisu zatečeni na prijavljenoj adresi, a da za napuštanje i promjenu nisu imali odobrenje suda. Također je istaknuto da se navedeni apelanti nisu nikada sami javili radi izdržavanja izrečene zatvorske kazne, pa je zbog toga sud našao da se oni nalaze u bjekstvu, što je potkrijepljeno materijalnim dokazima iz spisa predmeta. Ukazano je da je Kantonalni sud u osporenom rješenju pojasnio i svoje zaključke u vezi s propašću jamstva u smislu člana 179. stav (3) ranijeg ZKPF BiH, ukazujući pritom i na odluku Ustavnog suda u predmetu broj AP 1679/10. Istaknuto je da, s obzirom na navedeno, Kantonalni sud ostaje u cijelosti pri datom obrazloženju iz osporenog prvostepenog rješenja, a slaže se u cijelosti sa zaključcima iz obrazloženja osporenog drugostepenog rješenja, budući da apelanti prešućuju relevantno utvrđene činjenice.

29. Federalno tužilaštvo je navelo da su, suprotno navodima apelacije, redovni sudovi dali jasne i precizne razloge za svoje stavove u obrazloženju osporenih rješenja, te dali logično i uvjerljivo obrazloženje koje zadovoljava standarde pravičnog suđenja. Dalje je navedeno da je zaključak suda da se osuđeni (prvoapelant i drugoapelantica) nalaze u bjekstvu pravilan i da se zasniva na dokazima koji su u obrazloženju osporenog rješenja detaljno obrazloženi, te da je odlučna činjenica za propast jamstva nastupila prije isteka 2010. godine, a da je apsolutna zastara nastupila sa 22. augustom 2012. godine. Imajući u vidu istaknuto, predloženo je da se predmetna apelacija odbije kao neosnovana zbog nepostojanja povrede Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije.

V. Relevantni propisi

30. **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 43/98 i 23/99) u relevantnom dijelu glasi:

5. Jamstvo

Član 178.

Okrivljeni koji se ima staviti ili je već stavljen u pritvor samo zbog bojazni da će pobjeći može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on osobno ili ko drugi za njega pruži jamstvo da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći, a sam okrivljeni obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Član 179.

(1) Jamstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu krivičnog djela, osobne i obiteljske prilike okrivljenog i imovno stanje osobe koja daje jamstvo.

(2) Jamstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, [...].

(3) Ako okrivljeni pobjegne, rješenjem će se odrediti da je vrijednost data kao jamstvo, prihod budžeta kantona.

Član 180. stav (3)

(3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu.

VI. Dopustivost

31. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

32. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom su rješenja redovnih sudova koja su donesena u postupku odlučivanja o sudbini jamstva koje je za prvoapelanta i drugoapelanticu kao garanciju osiguranja njihovog prisustva tokom trajanja krivičnog postupka položio trećeapelant. Stoga se u konkretnom slučaju postavlja pitanje primjenjivosti garancija prava na koja su se pozvali apelanti (pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu).

a) Dopustivost u odnosu na navode prvoapelanta i drugoapelantice o kršenju prava na imovinu

33. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije u ovom dijelu, Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. stav (3) tačka h) Pravila Ustavnog suda.

34. Član 18. stav (3) tačka h) Pravila Ustavnog suda glasi:

(3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

h) apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom;

35. Naime, Ustavni sud podsjeća da je predmetno jamstvo određeno kao zamjenska mjera osiguranja prisustva prvoapelanta i drugoapelantice u krivičnom postupku umjesto pritvora koji im je prvobitno bio određen, te da ga je nesporno uplatio trećeapelant. Stoga, Ustavni sud smatra da se u predmetnom postupku u kojem se utvrđivala propast jamstva, odnosno njegov povrat, nije odlučivalo o "imovini" prvoapelanta i drugoapelantice, pa proizlazi da je apelacija u odnosu na te apelante *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom.

b) Dopustivost u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje i trećeapelantove navode o kršenju njegovog prava na imovinu

36. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

37. Ustavni sud, prije svega, podsjeća da je u svojoj praksi razmatrao predmete u kojima je bilo pokrenuto pitanje kršenja prava na pravično suđenje i prava na imovinu u vezi s načinom na koji su redovni sudovi primijenili pravo u vezi s propasti jamstva kao mjere osiguranja preduzete radi osiguranja prisutnosti optuženog i uspješnog vođenja krivičnog postupka. Tako je npr. u predmetima br. AP 1679/10 i AP 1245/10 (vidi odluke o dopustivosti i meritumu od 12. juna 2013. godine i Odluka o dopustivosti od 5. septembra 2013. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba) zaključeno da su navodi apelacija u odnosu na pravo na pravično suđenje neosnovani, iz čega proizlazi da su navedeni apelanti u postupku pred Ustavnim sudom uživali garancije obuhvaćene pravom na pravično suđenje. Naime, Ustavni sud *a priori* smatra da se u konkretnom slučaju ne radi se o postupku u kojem se odlučivalo o "krivičnoj optužbi" protiv apelanata. Takav zaključak se prvenstveno odnosi na trećeapelanta koji nije bio predmet "krivične optužbe", već samo uplatilac jamstva, ali isto tako se navedeni zaključak odnosi i na prvoapelanta i drugoapelanticu jer je o tom aspektu člana 6. Evropske konvencije odlučivano u krivičnom postupku u kojem je donesena Presuda Kantonalnog suda broj K-2/03 od 23. decembra 2005. godine, a potvrđena Presudom Vrhovnog suda broj 070-0-KŽ-06-000097 od 22. augusta 2006. godine. Međutim, Ustavni sud slijedeći vlastitu praksu iz naprijed citiranih predmeta smatra da predmetni postupak jeste bio odlučujući za apelante u građanskom aspektu člana 6. Evropske konvencije jer se u njemu odlučivalo o pitanju ispunjenosti zakonskih uvjeta za propast, odnosno povrat jamstva koji je uplatio trećeapelant, a koje utvrđenje predstavlja rezultat analize suprotstavljenosti argumenata – dokaza u predmetnom postupku svih njegovih učesnika, uključujući i prvoapelanta i drugoapelanticu, od čijeg je zapravo ponašanja zavisila odluka o položenom jamstvu, te u vezi s tim osiguranje poštovanja njihovih procesnih prava. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je upravo osporenim rješenjem Vrhovnog suda meritorno odlučeno o žalbi (odbijena kao neosnovana) koju su zajednički izjavili prvoapelant i drugoapelantica, te trećeapelantov pravni zastupnik. Stoga, slijedi da je član 6. Evropske konvencije u odnosu na apelante primjenjiv.

38. Također, suprotno zaključku iz stava 35. ove odluke, Ustavni sud smatra da se u predmetnom (ponovnom) postupku, koji predstavlja rezultat inicijative javnih vlasti (nadležnog općinskog suda) i trećeapelantovog zahtjeva (za povrat jamstva), jeste raspravljala trećeapelantova "imovina" u autonomnom konvencijskom značenju tog pojma, pa je u odnosu na ovog apelanata član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju primjenjiv.

39. S obzirom na navedeno, Ustavni sud ističe da je u konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom Rješenje Vrhovnog suda broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. januara 2018. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporeno rješenje je dostavljeno 14. juna 2018. godine prvoapelantu i drugoapelantici, odnosno 18. juna 2018. godine trećeapelantovom punomoćniku, dok je apelacija podnesena 31. jula 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija u ovom dijelu ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

40. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija u ovom dijelu ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

41. Apelanti smatraju da su im osporenim odlukama prekršena prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, dok trećeapelant ukazuje i na kršenje prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

42. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

43. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. (...).

44. Apelanti smatraju da im je pravo na pravično suđenje povrijeđeno jer su redovni sudovi proizvoljno utvrdili činjenice i primijenili (procesno) pravo u predmetnom postupku u vezi s jamstvom koje je trećeapelant položio, odnosno uplatio 1999. godine u krivičnom postupku radi puštanja na slobodu (iz pritvora) tada optuženih prvoapelanta i drugoapelantice. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminaciona. Dakle, u okviru apelacione nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima, pa će u konkretnom slučaju Ustavni sud ispitati da li je postupak u cjelini bio pravičan u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj AP 20/05 od 18. maja 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 58/05).

45. Ustavni sud podsjeća da jamstvo u krivičnom postupku služi kao garancija da osumnjičeni, odnosno optuženi neće pobjeći dok krivični postupak ne bude okončan. Članom 180. stav 3. ZKP-a iz 1998. godine je propisano da će se, u slučaju kada je postupak okončan presudom kojom je izrečena kazna zatvora, jamstvo ukinuti tek kad osuđeni stupi na izdržavanje izrečene kazne. Iz navedene zakonske odredbe proizlazi da jamstvo služi ne samo kao osiguranje da osumnjičeni, odnosno optuženi neće pobjeći do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka već i kao osiguranje da osuđeni neće pobjeći od momenta pravosnažnosti presude kojom je kazna zatvora izrečena do stupanja na izdržavanje izrečene kazne zatvora. U konkretnom slučaju iz obrazloženja osporenih rješenja, kao i stanja spisa predmeta u cjelini proizlazi da je osuđenima prvoapelantu i drugoapelantici pravosnažnom presudom izrečena kazna zatvora u trajanju od po jednu godinu

i šest mjeseci, kao i da oni nisu stupili na izdržavanje izrečene kazne, čije je izvršenje u međuvremenu i zastarjelo. Shodno navedenom, a imajući u vidu eksplicitnu odredbu člana 180. stav 3. ZKP-a "jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu", neosnovanim se ukazuju navodi apelacije da je novac koji je trećeapelant uplatio na ime jamstva za prvoapelanta i drugoapelanticu trebao da mu bude vraćen nakon što je predmetni krivični postupak pravosnažno okončan presudom Kantonalnog suda.

46. Dalje, Ustavni sud podsjeća da je članom 179. stav (3) ZKPFBiH iz 1998. godine propisano da, u slučaju ako optuženi pobjegne, sud donosi rješenje kojim se određuje da vrijednost data na ime jamstva ima pripasti budžetu kantona. Iz navedene odredbe proizlazi da je za propast jamstva od odlučnog značaja utvrđivanje činjenice da se optuženi nalaze u bjekstvu, odnosno da se od tog momenta jamstvo smatra propalim. S obzirom na to da jamstvo, u skladu sa članom 180. stav 3. ZKP-a iz 1998. godine, služi (i) da se osigura prisustvo osuđenog od momenta pravosnažnosti presude do momenta stupanja na izdržavanje kazne zatvora, proizlazi da će jamstvo propasti i u ovom stadiju postupka ako se utvrdi da je osuđeni u bjekstvu.

47. U konkretnom slučaju redovni sudovi su utvrdili da se prvoapelant i drugoapelantica nalaze u bjekstvu, pa su na osnovu člana 179. stav (3) ZKP-a iz 1998. godine i odredili da se vrijednost data na ime jamstva ima uplatiti u budžet kantona. Naime, iz obrazloženja osporenih rješenja proizlazi da je dostavljanje poziva i uputnog akta navedenim apelantima – osuđenima pokušano u više navrata (pobliže navedenim u obrazloženju prvostepenog rješenja od 8. septembra 2014. godine), da oni nisu zatečeni na navedenoj adresi koju su prijavili u krivičnom spisu kao svoje mjesto prebivališta/boravišta, da su im ostavljane pismene obavijesti koje nisu u predviđenim rokovima preuzete u nadležnoj pošti, te da su navedena pismena vraćena nadležnim sudovima. Također, ukazano je da su navedena pismena dostavljena i njihovom označenom braniocu, koji je potom obavijestio sud o otkazivanju punomoći, a naknadno ponovo zastupao osuđene apelante u postupku korištenja pravnih lijekova. S obzirom na navedeno, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u zaključku redovnih sudova da su se u datim okolnostima konkretnog slučaja prvoapelant i drugoapelantica nalazili u bjekstvu jer iako su uredno pozivani nisu zatečeni na prijavljenoj adresi u vrijeme uručivanja sudskih pismena, te su napuštali svoje boravište i time izbjegli uručivanje upućenih poziva za izdržavanje kazne, na koji način su opisanim postupcima očigledno prekršili prihvaćene uvjete jamstva date na ročištu od 10. novembra 1999. godine kada su obećali da nakon što se pritvor zamijeni mjerom jamstva neće pobjeći, kriti se, ni napuštati svoje boravište. Također, Ustavni sud naglašava da je upravo navedeno obećanje prvoapelanta i drugoapelantice predstavljalo *conditio sine qua non* za donošenje rješenja Kantonalnog suda od 11. novembra 1999. godine, odnosno puštanje prvoapelanta i drugoapelantice na slobodu uz jamstvo, te da je trećeapelant predmetno jamstvo položio samostalno i dobrovoljno. Osim toga, prema ocjeni Ustavnog suda, ne čini se proizvoljnim ni pravno rezoniranje redovnih sudova da je u kontekstu utvrđenja navedene činjenice bjekstva bilo potrebno uzeti u obzir ne samo materijalne dokaze već i realno ponašanje apelanata u komunikaciji sa sudom u postupku izvršenja kazne zatvora.

48. Nadalje, apelanti tvrde da je jamstvo u konkretnom slučaju trebalo da bude vraćeno jer je nastupila apsolutna zastarjelost izvršenja izrečene kazne zatvora. U vezi s tim, Ustavni sud smatra potrebnim sagledati prvenstveno pitanje propasti jamstva u konkretnom slučaju u smislu člana 179. stav (3) tada važećeg ZKPFBiH iz 1998. godine. U tom smislu,

Ustavni sud primjećuje da ZKPFBiH iz 1998. godine nije propisivao obavezu da se o nastupanju odlučne činjenice za propast jamstva mora donijeti i posebna odluka, odnosno jamstvo se smatralo propalim nastupanjem same činjenice bjekstva. Dakle, jamstvo je propalo nastupanjem odlučne činjenice za propast jamstva, tj. bjekstvom, a ne donošenjem rješenja kojim se vrijednosti date na ime tako propalog jamstva imaju uplatiti u budžet kantona (vidi Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 1679/10 od 12. juna 2013. godine, stav 36). Pri tome, Ustavni sud primjećuje da u ZKPFBiH iz 1998. godine nije bilo propisano u kojem roku je sud dužan donijeti (i) rješenje kojim se vrijednosti predate na ime jamstva imaju uplatiti u budžet kantona u slučaju kada se optuženi, odnosno osuđeni kojem je izrečena kazna zatvora nalazi u bjekstvu zbog toga što za propast jamstva nije od odlučnog značaja i donošenje rješenja kojim se data vrijednost na ime jamstva ima uplatiti na račun budžeta kantona jer jamstvo, u smislu člana 179. stav (3) ZKPFBiH iz 1998. godine, propada ako optuženi, odnosno osuđeni kojem je izrečena zatvorska kazna pobjegne. Stoga, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnim stav redovnih sudova da odlučnu činjenicu propasti jamstva u okolnostima konkretnog slučaja predstavlja vraćanje nadležnom općinskom sudu neuručenih uredno poslanih poziva (i uputnog akta) prvoapelantu i drugoapelantici da se jave na izdržavanje kazne zatvora, odnosno da je bjekstvo u konkretnom slučaju nastupilo prije isteka 2010. godine, te da činjenica nastupanja apsolutne zastarjelosti izvršenja izrečenih kazni nakon propasti jamstva (22. augusta 2012. godine) nema pozitivan utjecaj na pravo onog ko je jamstvo dao da traži njegovo vraćanje. Posljedično navedenom, nema proizvoljnosti ni u stavu Vrhovnog suda iz konačno osporenog rješenja da ponašanje uplatioca jamstva, tj. trećeapelanta nema značaj za odluku jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za propast jamstva ili ne, nego da se te okolnosti isključivo cijene u odnosu na ponašanje onih lica za koja je konkretno jamstvo dato, tj. prvoapelanta i drugoapelantice.

49. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u načinu na koji su redovni sudovi u (ponovljenom) postupku donijeli osporena rješenja primjenjujući relevantne propise procesnog prava (čl. 178, 179. stav (3) i 180. stav (3) ZKPFBiH iz 1998. godine), slijedom čega se ukazuju neosnovanim navodi apelanata da je u predmetnom postupku došlo do kršenja prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

Pravo na trećeapelantovu imovinu

50. Trećeapelant ističe da mu je osporenim rješenjima povrijeđeno i pravo na imovinu. Te navode zasniva na identičnim tvrdnjama koje su već razmotrene u odnosu na pravo na pravično suđenje i za koje je zaključeno da su neosnovane. Naime, Ustavni sud, prije svega, smatra da su osporene odluke zasnovane na relevantnim odredbama procesnog prava (ZKPFBiH iz 1998. godine), a koji propis je u relevantnom periodu bio objavljen u službenom glasilu i dostupan javnosti, iz čega proizlazi da je miješanje u trećeapelantovu imovinu, u smislu standarda koji proizlaze iz prakse Evropskog suda, bilo zakonito. Dalje, Ustavni sud ističe da odluke donesene u vezi s jamstvom u krivičnom postupku služe legitimnom cilju. Njima se, prije svega, prilikom određivanja jamstva osigurava uspješno vođenje krivičnog postupka, te održavanje njegovog nesmetanog kontinuiteta. Isto tako, u slučaju bjekstva optuženih, odluka o propasti jamstva ima cilj anulirati posljedice inkriminiranih radnji koje se stavljaju optuženima, tj. u konkretnom slučaju prvoapelantu i drugoapelantici. Stoga, Ustavni sud smatra da su osporene odluke, a koje su rezultirale propašću jamstva koje je položio

trećeapelant, služile legitimnom cilju. Konačno, Ustavni sud cijeni da osporenim odlukama nije narušena pravična ravnoteža između općeg interesa zajednice i zahtjeva da se zaštiti apelantovo pravo na mirno uživanje imovine s obzirom na to da je trećeapelant kao uplatilac jamstva bio svjestan zakonske mogućnosti propasti jamstva, odnosno lišenja njegove imovine u slučaju bjekstva lica (prvoapelanta i drugoapelantice) za koja polaže jamstvo radi njihovog puštanja na slobodu. Svojevoljnim polaganjem jamstva u konkretnom slučaju trećeapelant je istovremeno preuzeo i rizik svoje propasti u slučaju ispunjenja navedenog zakonskog uvjeta iz člana 179. stav (3) ZKPFBiH iz 1998. godine.

51. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra neosnovanim trećeapelantove navode o kršenju prava iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj uz Evropsku konvenciju.

VIII. Zaključak

52. Ustavni sud zaključuje da ne postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada su redovni sudovi propast jamstva, koje je uplatio trećeapelant, zasnivali na nesporno utvrđenoj odlučnoj činjenici bjekstva prvoapelanta i drugoapelantice napuštanjem prijavljenog mjesta prebivališta i izbjegavanjem uručivanja sudskih pismena u vezi s izdržavanjem kazne zatvora, a ne njene apsolutne zastarjelosti izvršenja, i u vezi s tim dali obrazloženja koja se ne mogu smatrati kao proizvoljna primjena prava.

53. Također, Ustavni sud zaključuje da nema kršenja trećeapelantovog prava na mirno uživanje imovine iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju u situaciji kada je odluka (osporene odluke) o propasti jamstva donesena u skladu sa zakonom i u službi legitimnog cilja, a kojom se postiže pravična ravnoteža između cilja kojem se teži i trećeapelantovih ustavnih prava.

54. Na osnovu člana 18. stav (3) tačka h) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

55. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4364/18**, rješavajući apelaciju **Nikole Liovića i drugih**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. stavak (3) tačka h), članka 57. stavak (2) tačka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Čeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 23. lipnja 2020. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Mirka Liovića, Nikole Liovića i Milene Liović** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. siječnja 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8.

rujna 2014. godine u odnosu na navode o kršenju prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Mirka Liovića** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. siječnja 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. rujna 2014. godine u odnosu na navode o kršenju prava iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Nikole Liovića i Milene Liović** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. siječnja 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. rujna 2014. godine u odnosu na navode o kršenju prava iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zbog toga što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Nikola Liović i Milena Liović (u daljnjem tekstu: prvoapelant i drugoapelantica) i Mirko Liović (u daljnjem tekstu: trećeapelant), kojeg zastupa odvjetnik Jadranko Hadžisejdić iz Broda, podnijeli su 31. srpnja 2018. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. siječnja 2018. godine i Rješenja Kantonalnog suda u Odžaku (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 25 0 Kv 000307 Kv 2 od 8. rujna 2014. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i Federalnog tužiteljstva Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federalno tužiteljstvo) zatraženo je 4. veljače 2020. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud, Kantonalni sud i Federalno tužiteljstvo su dostavili odgovore na apelaciju u razdoblju od 10. do 17. veljače 2020. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelacije i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Uvodne napomene

5. Optužnicom nadležnog tužiteljstva od 25. listopada 1999. godine prvoapelant je optužen zbog kaznenih djela zloporabe položaja ili ovlasti iz članka 358. stavak 3. i porezne utaje iz članka 272. stavak 2. tada važećeg Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZFBiH), a drugoapelantica zbog kaznenog djela porezne utaje iz članka 272. stavak 2. navedenog Zakona.

6. Nakon podignute optužnice, rješenjem Općinskog suda u Odžaku od 29. listopada 1999. godine optuženim prvoapelantu i drugoapelantici određen je pritvor, i to do okončanja glavne rasprave.

7. Branitelji optuženih prvoapelanta i drugoapelantice su pismenim podnescima predložili da se oni puste na slobodu uz pružanje jamstva da do kraja kaznenog postupka neće pobjeći. U svojim podnescima nisu predložili visinu ponuđenog jamstva. Osim tih prijedloga, navedeni apelanti su 10. studenog 1999. godine dali pismene izjave s obećanjima da se do kraja kaznenog postupka neće kriti niti napuštati svoje boravište. Nadležno tužiteljstvo se suglasilo s prijedlozima branitelja optuženih, a odluku o visini jamstva prepustilo je sudu.

8. Rješenjem "Županijskog suda u Odžaku" broj Kv-2/99 od 11. studenog 1999. godine usvojeni su prijedlozi branitelja prvoapelanta i drugoapelantice iz Slavanskog Broda, Republika Hrvatska, koji se nalaze u pritvoru, te određeno da se oni puštaju na slobodu uz jamstvo u pblize označenim novčanim iznosima. Također je rješenjem određeno da će se njihovo puštanje na slobodu izvršiti nakon što oni ili netko drugi za njih uplate jamstvo u navedenim novčanim iznosima na depozitni račun Općinskog suda u Odžaku. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da je pritvor optuženim prvoapelantu i drugoapelantici određen samo zbog opasnosti od bjekstva, pa je odlučeno kao u izreci rješenja, a na temelju članka 178. tada važećeg Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZKPFBiH).

9. Trećeapelant je uplatio (nalog za uplatu Općinskog suda u Odžaku broj 1/99) navedene novčane iznose na ime jamstva za prvoapelanta i drugoapelanticu na blagajnu navedenog suda, nakon čega su oni pušteni na slobodu.

10. Presudom broj K-2/03 od 23. prosinca 2005. godine, koja je potvrđena Presudom Vrhovnog suda broj 070-0-KŽ-06-000097 od 22. kolovoza 2006. godine (u odluci o kazni), prvoapelant i drugoapelantica su osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od po jednu godinu i šest mjeseci zbog kaznenog djela zloporabe ovlasti u gospodarstvu iz članka 259. stavak 2. tada važećeg KZFBiH u svezi sa stavkom 1. točka 3. istog članka.

11. Kako se osuđeni prvoapelant i drugoapelantica nisu odazivali na pozive Općinskog suda u Orašju (kao nadležnog suda) radi upućivanja na izdržavanje kazne zatvora, to je navedeni sud zatražio odlučivanje od Kantonalnog suda o položenom jamstvu za navedene apelante po Rješenju suda broj Kv-2/99 od 11. studenog 1999. godine, a s obzirom na odredbe članka 179. stavak (3) tada važećeg ZKPFBiH.

12. Rješenjem Kantonalnog suda broj 25 0 K 019843 11 Kv od 20. siječnja 2011. godine određeno je da je označeni novčani iznos položen u sudski depozit kao dano jamstvo po Rješenju tog suda broj Kv-2/99 od 11. studenog 1999. godine za tada optužene prvoapelanta i drugoapelanticu prihod proračuna Posavskog kantona. Dalje je rješenjem određeno da se navedeni iznos ima uplatiti kao izvanredni prihod u korist proračuna Posavskog kantona, i to u roku od 15 dana nakon pravomoćnosti tog rješenja. Protiv tog rješenja trećeapelantov punomoćnik je izjavio žalbu.

13. Punomoćnik uplatitelja jamstva – trećeapelanta, pozivajući se na apsolutnu zastaru izvršenja izrečenih kazni (prvoapelantu i drugoapelantici), podnio je 31. kolovoza 2012. godine Kantonalnom sudu zahtjev za vraćanje uplaćenih sredstava.

14. Rješenjem Kantonalnog suda broj 02 0 K 000307 12 Kv od 3. rujna 2012. godine odbijen je kao neutemeljen "zahtjev punomoćnika osuđenih prvoapelanta i drugoapelantice za povrat prethodno dane jamčevine". Protiv tog rješenja trećeapelantov punomoćnik je podnio žalbu.

15. Rješenjem Vrhovnog suda broj 02 0 K 000307 12 od 9. listopada 2012. godine uvažena je žalba trećeapelantovog punomoćnika, te je rješenje Kantonalnog suda od 3. rujna 2012. godine ukinuto i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovni postupak. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno

da iz predmetnog zahtjeva (od 30. kolovoza 2012. godine) proizlazi da ga je nesporno podnio trećeapelantov punomoćnik kao osoba koja je jamstvo uplatila, pa je nejasno zbog čega prvostupanjski sud zahtjev odbija u odnosu na osuđene prvoapelanta i drugoapelanticu za koje je jamstvo inače položeno. Također je u obrazloženju ukazano da rješenje o propasti jamstva od 20. siječnja 2011. godine nije pravomoćno jer iz spisa predmeta proizlazi da ono po njegovom donošenju nije dostavljeno svim osobama kojima se po zakonu nužno mora dostaviti, odnosno trećeapelantu kao zainteresiranoj osobi. U svezi s tim je navedeno da se radi o odlučnoj činjenici koja u provedenom postupku nije pravilno utvrđena, zbog čega je odlučeno kao u dispozitivu rješenja.

16. Odlučujući po zahtjevu predsjednika Općinskog suda u Orašju, Kantonalni sud je donio Rješenje broj 25 OK 000307 99 K od 4. travnja 2013. godine kojim se utvrđuje da je u odnosu na osuđene prvoapelanta i drugoapelanticu nastupila apsolutna zastara izvršenja kazne zatvora izrečene presudom Kantonalnog suda od 23. prosinca 2005. godine. Također je tim rješenjem određeno da je Općinski sud u Orašju dužan odmah povući potjernice raspisane za osuđenima. U obrazloženju je, između ostalog, navedeno da je apsolutna zastara izvršenja kazne zatvora nastupila 22. kolovoza 2012. godine.

17. Rješenjem Vrhovnog suda broj 25 0 K 019843 12 Kž od 30. svibnja 2014. godine uvažena je žalba trećeapelantovog punomoćnika izjavljena protiv rješenja Kantonalnog suda od 20. siječnja 2011. godine tako što je navedeno rješenje Kantonalnog suda ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak.

Postupak u kojem su donesena pobijana rješenja

18. Rješenjem Kantonalnog suda broj 25 0 K 019843 14 Kv2 od 8. rujna 2014. godine određeno je da je označeni novčani iznos položen u depozit Kantonalnog suda kao dano jamstvo po rješenju tog suda od 11. studenog 1999. godine za tada optuženog prvoapelanta i drugoapelanticu prihod proračuna Posavskog kantona. Rješenjem je također određeno da se navedeni novčani iznos ima uplatiti kao izvanredni prihod u korist proračuna Posavskog kantona, i to u roku od 15 dana nakon pravomoćnosti tog rješenja.

19. U obrazloženju rješenja Kantonalni sud je, prije svega, naveo da je u ponovnom postupku postupio u skladu s nalogima iz rješenja Vrhovnog suda od 30. svibnja 2014. godine, te saslušao kantonalnog tužitelja Posavskog kantona Orašje na okolnosti u svezi s predmetnim jamstvom, kao i u svezi s pojašnjavanjem razloga zbog donošenja odluke kao u izreci tog rješenja, uvažavajući mišljenja i zaključke iz odluke Ustavnog suda u predmetu broj AP 1679/10. Naime, Kantonalni sud je prvenstveno istaknuo da iz dostavljenih spisa u postupku izvršenja kazne zatvora proistječe da je osuđenim prvoapelantu i drugoapelantici u više navrata pokušano dostavljanje poziva i rješenja suda (u pet navrata), te da oni nisu zatečeni na prijavljenoj adresi (u Slavanskom Brodu u Republici Hrvatskoj) iz kaznenog postupka, da im je ostavljena pismena obavijest da u određenom roku navedena pismena mogu preuzeti u nadležnoj pošti, a što oni nisu učinili. U svezi s tim je ukazano da su navedena pismena vraćena sudu sa naznakom "obaviješten, nije podigao pošiljku". U kontekstu navedenog je Kantonalni sud na detaljan način (poblize opisan na str. 3. i 4. rješenja) ukazao na materijalne dokaze i datume u svezi s aktivnostima nadležnih vlasti (sudske i izvršne) u Bosni i Hercegovini u koordinaciji s nadležnim tijelima Republike Hrvatske poduzetih radi upućivanja prvoapelanta i drugoapelantice na izdržavanje kazne zatvora.

20. S obzirom na navedeno, Kantonalni sud je naveo da su u konkretnom slučaju ispunjeni uvjeti propisani člankom 179.

stavak (3) tada važećeg ZKPFBiH iz 1998. godine zato što se osuđeni prvoapelant i drugoapelantica nisu odazvali na pozive suda radi izdržavanja kazne. Dalje je istaknuto da prvoapelant i drugoapelantica nisu zatečeni na navedenoj adresi koju su označili u svojim pismenim izjavama od 10. studenog 1999. godine kada su pušteni na slobodu nakon uplate jamstva u navedenim novčanim iznosima iz rješenja od 11. studenog 1999. godine, te dali obećanje da do kraja kaznenog postupka neće pobjeći, da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište (članak 178. ZKPFBiH iz 1998. godine). Također je ukazano da iz stanja spisa predmeta proizlazi da je dostava poziva vršena i označenom branitelju prvoapelanta i drugoapelantice, koji je svojim podneskom od 15. listopada 2007. godine otkazao punomoć, odnosno izjavio da ih više ne zastupa, da bi ponovno bio opunomoćen 22. kolovoza 2012. godine u svezi s podnesenim zahtjevom radi obustave postupka zbog apsolutne zastare.

21. S obzirom na navedeno, Kantonalni sud je naveo da su osuđeni prvoapelant i drugoapelantica pozivani, a da pozive nisu zaprimili zbog napuštanja prijavljenog boravišta, za koje nisu imali odobrenje suda, da se nisu nikada niti sami javili radi izdržavanja izrečene zatvorske kazne znajući za pravomoćnost presude (razdoblje od pravomoćnosti presude od 22. kolovoza 2006. godine pa sve do donošenja rješenja Kantonalnog suda od 20. siječnja 2011. godine, a niti do nastupanja apsolutne zastare 22. kolovoza 2012. godine). Zbog navedenog je Kantonalni sud naveo da se ima smatrati da se prvoapelant i drugoapelantica nalaze u bjekstvu. Pritom je Kantonalni sud istaknuo da je također cijenio i činjenicu iz pismenog akta MUP-a Republike Hrvatske od 13. rujna 2010. godine kojim se potvrđuje da prvoapelant i drugoapelantica nisu prijavljivali promjenu adrese stanovanja, odnosno da imaju prijavljeno prebivalište na označenoj adresi u Republici Hrvatskoj. Međutim, Kantonalni sud je naveo da se tim podatkom ne potvrđuje da osuđeni apelanti nisu napuštali navedenu adresu i da nisu i praktično boravili na označenoj adresi u određenim razdobljima, kao što to proizlazi iz dostavnica o vraćanju označenih akata prvostupanskog suda. Zbog svega navedenog, Kantonalni sud je ukazao da onog trenutka kada su Općinskom sudu u Orašju vraćeni neuručeni pozivi i uputni akti za izdržavanje kazne da je u tom momentu nastupila odlučna činjenica za propast jamstva u smislu članka 179. stavak (3) ZKPFBiH iz 1998. godine. Također je istaknuto da je Kantonalni sud imao u vidu i razloge iz rješenja Vrhovnog suda od 30. svibnja 2014. godine u kojem je ukazano na činjenicu kako se konstatacija o bijegu osuđenih ne može isključivo vezati za njihov stalni boravak na prijavljenoj adresi, nego za njihovo realno ponašanje u komunikaciji sa sudom izvršenja. U svezi s tim je Kantonalni sud istaknuo da je u obrazloženju ranije donijetog rješenja ukazano na činjenicu da su osuđeni prvoapelant i drugoapelantica prije donošenja rješenja o odbijanju zamolbe radi odlaganja početka izdržavanja kazne i poziva da se javle u Kazneno-popravni zavod TZ, Odjeljenje u Orašju (rješenje od 7. travnja 2010. godine), uredno zaprimali pozive i rješenja kojima je odlagano izvršenje njihove kazne zatvora, ali da su nakon toga rješenje od 7. travnja 2010. godine, te pozive i pismena radi javljanja u svezi s izdržavanjem kazne zatvora izbjegli tako što nisu zatečeni na prijavljenoj adresi. Zatim je Kantonalni sud ponovo ukazao da su novčani iznosi uplaćeni radi davanja jamstva da do kraja kaznenog postupka prvoapelant i drugoapelantica (u to vrijeme optuženi) neće pobjeći, niti se kriti, a ni napuštati svoje boravište. Kako iz materijalnih dokaza nesporno proistječe da su navedeni apelanti napuštali svoje boravište i time izbjegli uručivanje upućenih poziva za izdržavanje kazne zatvora, Kantonalni sud je istaknuo da to ukazuje na činjenicu da njihovo realno ponašanje u

komunikaciji sa sudom izvršenja ispunjava uvjete radi donošenja odluke o propasti jamstva.

22. Osim toga, Kantonalni sud je naveo da je trećeapelant kao uplatitelj navedenog jamstva žalbu protiv pravomoćnog rješenja tog suda od 20. siječnja 2011. godine izjavio tek nakon nastupanja apsolutne zastare izvršenja kazne zatvora (nastupila 22. kolovoza 2012. godine), što, također, ukazuje na realno ponašanje svih apelanata i njihovog punomoćnika. U tom smislu je Kantonalni sud istaknuo da su prvoapelant i drugoapelantica imali mogućnost javiti se radi izdržavanja kazne od pravomoćnosti presude 2006. godine do donošenja rješenja o propasti jamstva od 20. siječnja 2011. godine, a što nisu nikada učinili. Međutim, bez obzira na tu činjenicu nastupanja apsolutne zastare izvršenja kazne zatvora za osuđene prvoapelanta i drugoapelanticu (22. kolovoza 2012. godine), a s obzirom na stajalište Ustavnog suda iz naprijed citirane odluke (AP 1679/10), Kantonalni sud je naveo da je predmetno jamstvo propalo nastupanjem navedenih odlučnih činjenica za propast jamstva, a prije nastupanja apsolutne zastare, i to u razdoblju od 2007. do 2011. godine kada su vraćeni pozivi za osuđene prvoapelanta i drugoapelanticu s adrese označene u kaznenom spisu s naznakom "obaviješten, nije podigao pošiljku" te "imenovani odselili u Rijeku". Dakle, Kantonalni sud je ukazao da je u konkretnom slučaju odlučna činjenica za propast predmetnog jamstva nastupila prije nego što je protekao rok zastarjelosti izvršenja izrečene kazne zatvora, tako da nastala zastarjelost izvršenja izrečene kazne nema utjecaj na pravo onog tko je dao jamstvo da traži njegovo vraćanje.

23. Rješenjem Vrhovnog suda broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. siječnja 2018. godine odbijena je kao neutemeljena žalba osuđenih prvoapelanta i drugoapelantice i trećeapelantovog odvjetnika izjavljena protiv prvostupanskog rješenja Kantonalnog suda od 8. rujna 2014. godine.

24. U obrazloženju rješenja Vrhovni sud je naveo da je prvostupanski sud pravilno zaključio da se osuđenima prvoapelantu i drugoapelantici u postupku izvršenja presude Kantonalnog suda od 23. prosinca 2005. godine, bez obzira na to što prema podacima iz spisa predmeta imenovani nisu mijenjali adresu stanovanja (koju su naveli u svojim pismenim izjavama od 10. studenog 1999. godine kada je mjera jamstava određena), nije mogao uručiti poziv za izdržavanje izrečenih kazni zatvora, shodno čemu se navedeni apelanti – osuđeni nalaze u bjekstvu, te da ta okolnost opravdava donošenje rješenja kojim se određuje da je dano jamstvo propalo. U svezi s tim je istaknuto da je na tu situaciju u svemu primjenjiva odredba članka 179. stavak (3) ranije važećeg ZKPFBiH u kojoj je na izričit način određeno da, ako okrivljeni pobjegne, rješenjem će se odrediti da je vrijednost dana na ime jamstva prihod proračuna kantona. U tom smislu je u pobijanom prvostupanskom rješenju ukazano i na sadržaj odredbe članka 180. stavak 3. navedenog zakona koja propisuje da se jamstvo u situacijama kada je presudom izrečena kazna zatvora ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu. To znači da određivanje mjere jamstva ne služi samo kao garancija da osumnjičeni ili optuženi neće pobjeći do okončanja kaznenog postupka, nego da ona za svrhu ima i osiguranje da osuđeni neće pobjeći od momenta pravomoćnosti presude kojom mu je izrečena kazna zatvora do stupanja na njezino izdržavanje. Jamstvo, dakle, propada i u situaciji kada do bjekstva dođe u fazi izvršenja pravomoćne presude, odnosno kada se utvrdi osuđenikovo bjekstvo. Shodno navedenom je Vrhovni sud ukazao da je takav stav prvostupanskog suda prezentiran u analizi Odluke Ustavnog suda broj AP 1679/10 od 12. lipnja 2013. godine, te da je na predmetni slučaj ta odluka u potpunosti primjenjiva.

25. Dalje je Vrhovni sud ukazao da je prvostupajski sud, dajući razloge za zaključak da je u konkretnom slučaju nastupila odlučna činjenica za proglašavanje propasti jamstva (jer su se osuđeni prvoapelant i drugoapelantica "u postupku izvršenja pravomoćne presude kojom su im izrečene zatvorske kazne dali u bijeg"), u obrazloženju svog rješenja sasvim određeno naveo da na pravilnost tog zaključka odlučujući značaj nema podatak iz dopisa MUPRH od 13. rujna 2010. godine u kojem je naznačeno da navedeni apelanti nikada nisu mijenjali svoju stalnu adresu boravka, nego njihovo realno ponašanje koje su manifestirali u komunikaciji sa sudom izvršenja. U svezi s tim je Vrhovni sud istaknuo da je prvostupajski sud u tom pravcu posebno naglasio da su osuđeni prvoapelant i drugoapelantica pismena Općinskog suda u Orašju uredno primali sve do donošenja rješenja kojim je taj sud kao neutemeljene odbio njihove molbe za odgodu izvršenja izrečenih im kazni zatvora (Rješenje broj 025-0-IKS-06-000038 od 7. travnja 2018. godine), odnosno da je komunikacija osuđenih sa sudom izvršenja bila korektna sve do momenta kada su se suočili s odlukom koja je jasno odredila da se na izdržavanje kazne moraju javiti nakon njezine pravomoćnosti. U svezi s tim je također ukazano da je prvostupajski sud opravdano zaključio da je dano jamstvo propalo u momentu kada su se Općinskom sudu u Orašju kao neuručeni vratili pozivi upućeni osuđenima prvoapelantu i drugoapelantici da se na izdržavanje izrečenih kazni jave 5. ožujka 2010. godine (dostavna pošta SlavonSKI Brod je na vraćenim dostavnicama određeno naznačila "obaviješten, nije podigao pošiljku"), odnosno u vrijeme kada je sudu izvršenja Općinski sud u Slavonskom Brodu, uz svoje podneske od 27. kolovoza 2010. godine, vratio njegova rješenja od 7. travnja 2010. godine kojim su kao neutemeljene odbijene molbe osuđenih (prvoapelanta i drugoapelantice) da im se i po treći put odgodi početak izdržavanja kazne zatvora, uz obavijest da im se ona nisu mogla uručiti jer su se odselili u Rijeku na nepoznatu adresu. U tom smislu je Vrhovni sud naveo da su opisanim postupcima osuđeni prvoapelant i drugoapelantica očito prekršili prihvaćene uvjete jamstva dane na ročištu od 10. studenog 1999. godine kada su obećali da nakon što se pritvor zamijeni mjerom jamstva neće pobjeći, kriti se, ni napuštati svoje boravište. Stoga je istaknuto da se u danim okolnostima u svemu prihvatljivim pokazuju i ostali zaključci iz pobijanog prvostupajskog rješenja – da je odlučna činjenica za propast jamstva (bjekstvo osuđenih) nastupila prije isteka 2010. godine, da je izvršenje kazni zatvora (na čije izdržavanje su osuđeni neuspješno pozivani od suda izvršenja) po utvrđenju iz rješenja Kantonalnog suda od 4. travnja 2013. godine apsolutno zastarjelo sa 22. kolovozom 2012. godine, te da ta činjenica, da je apsolutna zastarjelost izvršenja izrečenih kazni nastupila tek nakon propasti jamstva, nema pozitivan utjecaj na pravo onog tko je jamstvo dao da traži njegovo vraćanje. U svjetlu navedenog, Vrhovni sud je na kraju naveo da ponašanje uplatitelja jamstva – trećeapelanta nema značaj za odluku jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za propast jamstva ili ne, nego da se te okolnosti isključivo cijene u odnosu na ponašanje onih osoba za koje je konkretno jamstvo dano, tj. prvoapelanta i drugoapelantice.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

26. Apelanti smatraju da su im pobijanim odlukama prekršena prava iz čl. II/3.(e) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju. Naime, apelanti ističu da su pobijane odluke nepravilne i nezakonite jer

ne uvažavaju "činjenicu niti dostignutu praksu sudova koja se odnosi na pojam bjekstva te ne pravi distinkciju između bjekstva i skrivanja". U svezi s tim se ističe da je krajnje proizvoljna ocjena redovnih sudova da su osuđeni (prvoapelant i drugoapelantica) promijenili adresu prebivališta kada u spisu predmeta postoji materijalni dokaz da navedeni apelanti imaju prijavljeno mjesto prebivališta u Slavonskom Brodu. U tom smislu se navodi da je "dakle, materijalni dokaz manje važan, a da je bitna impresija ili narodski kazano važniji je stav nego Ustav!???". Dalje se ističe da je apsolutno nejasno na temelju čega sud zaključuje da su apelanti: a) prekršili prihvaćene uvjete danog jamstva i b) naročito da je odlučna činjenica o propasti jamstva (bjekstvo) nastupila prije isteka 2010. godine. Također se ističe da trećeapelant kao osoba koja je uplatila jamstvo nije nikada dobio rješenje o propasti jamstva, odnosno da je ono "propalo", te da mu je to usmeno saopćeno kada se posredstvom punomoćnika u Kantonalnom sudu zainteresirao za sudbinu plaćenog iznosa, a tek na pismeni zahtjev punomoćnika od 31. kolovoza 2012. godine je dobio pismeni otpisak rješenja (Rješenje Kantonalnog suda broj 02 0 K 000307 12 Kv od 3. rujna 2012. godine) protiv kojeg je uložio žalbu koja je Rješenjem Vrhovnog suda broj 02 0 Kv 000307 12 Kž od 9. listopada 2012. godine uvažena. Također, apelanti ukazuju na "po njima bitnu stvar", koja se tiče apsolutne zastare izvršenja izrečenih kazni zatvora u odnosu na prvoapelanta i drugoapelantice kao osuđene osobe, a što je, kako apelanti navode, utvrđeno Rješenjem Kantonalnog suda broj 25 0 K 019843 Kv 2 od 8. rujna 2014. godine sa 22. kolovozom 2012. godine. Ta činjenica je, prema shvaćanju apelanata, bitna za donošenje konačne odluke u ovom predmetu, navodeći da apsolutna zastarjelost izvršenja izrečene kazne predstavlja razlog kada jamstvo uvijek prestaje, a uplaćeni novčani iznos se vraća.

b) Odgovor na apelaciju

27. Vrhovni sud je naveo da se u apelaciji ponavljaju istovjetni razlozi koji su prethodno izneseni u žalbi protiv rješenja Kantonalnog suda od 8. rujna 2014. godine. U svezi s tim je Vrhovni sud istaknuo da predmetnu apelaciju smatra neutemeljenom i da su u rješenju tog suda od 30. siječnja 2018. godine navedeni svi razlozi zbog čega se žalbeni prigovori ocjenjuju neutemeljenima. U prilog svojoj argumentaciji Vrhovni sud se referirao i na praksu Ustavnog suda u predmetu broj AP 1679/10, smatrajući da se radi o istoj pravnoj situaciji. S obzirom na navedeno, predloženo je odbijanje predmetne apelacije.

28. Kantonalni sud je naveo da pobijanim rješenjima nisu ni u čemu izvršene povrede u pogledu kršenja prava apelanata. Ukazano je da je taj sud u svom rješenju detaljno pojasnio i naveo sve pokušaje dostave poziva i rješenja suda (u pet navrata) kada osuđeni prvoapelant i drugoapelantica nisu zatečeni na prijavljenoj adresi, a da za napuštanje i promjenu nisu imali odobrenje suda. Također je istaknuto da se navedeni apelanti nisu nikada sami javili radi izdržavanja izrečene zatvorske kazne, pa je zbog toga sud našao da se oni nalaze u bjekstvu, što je potkrijepljeno materijalnim dokazima iz spisa predmeta. Ukazano je da je Kantonalni sud u pobijanom rješenju pojasnio i svoje zaključke u svezi s propašću jamstva u smislu članka 179. stavak (3) ranijeg ZKPFBiH, ukazujući pritom i na odluku Ustavnog suda u predmetu broj AP 1679/10. Istaknuto je da, s obzirom na navedeno, Kantonalni sud ostaje u cijelosti pri danom obrazloženju iz pobijanog prvostupajskog rješenja, a slaže se u cijelosti sa zaključcima iz obrazloženja pobijanog drugostupajskog rješenja, budući da apelanti prešućuju relevantno utvrđene činjenice.

29. Federalno tužiteljstvo je navelo da su, suprotno navodima apelacije, redovni sudovi dali jasne i precizne razloge za svoje stavove u obrazloženju pobijanih rješenja, te dali logično i uvjerljivo obrazloženje koje zadovoljava standarde pravičnog suđenja. Dalje je navedeno da je zaključak suda da se osuđeni (prvoapelant i drugoapelantica) nalaze u bjekstvu pravilan i da se temelji na dokazima koji su u obrazloženju pobijanog rješenja detaljno obrazloženi, te da je odlučna činjenica za propast jamstva nastupila prije isteka 2010. godine, a da je apsolutna zastara nastupila sa 22. kolovozom 2012. godine. Imajući u vidu istaknuto, predloženo je da se predmetna apelacija odbije kao neutemeljena zbog nepostojanja povrede Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije.

V. Relevantni propisi

30. **Zakon o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 43/98 i 23/99) u relevantnom dijelu glasi:

5. Jamstvo

Članak 178.

Okrivljeni koji se ima staviti ili je već stavljen u pritvor samo zbog bojazni da će pobjeći može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on osobno ili tko drugi za njega pruži jamstvo da do kraja kaznenog postupka neće pobjeći, a sam okrivljeni obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Članak 179.

(1) Jamstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu kaznenog djela, osobne i obiteljske prilike okrivljenog i imovno stanje osobe koja daje jamstvo.

(2) Jamstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, [...].

(3) Ako okrivljeni pobjegne, rješenjem će se odrediti da je vrijednost data kao jamstvo, prihod proračuna kantona-županije.

Članak 180. stavak (3)

(3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu.

VI. Dopustivost

31. U skladu sa člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

32. U konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom su rješenja redovnih sudova koja su donesena u postupku odlučivanja o sudbini jamstva koje je za prvoapelanta i drugoapelanticu kao garanciju osiguranja njihovog prisustva tijekom trajanja kaznenog postupka položio trećeapelant. Stoga se u konkretnom slučaju postavlja pitanje primjenjivosti garancija prava na koja su se pozvali apelanti (pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu).

a) Dopustivost u odnosu na navode prvoapelanta i drugoapelantice o kršenju prava na imovinu

33. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije u ovom dijelu, Ustavni sud je pošao od odredaba članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 18. stavak (3) točka h) Pravila Ustavnog suda.

34. Članak 18. stavak (3) točka h) Pravila Ustavnog suda glasi:

(3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

h) apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom;

35. Naime, Ustavni sud podsjeća da je predmetno jamstvo određeno kao zamjenska mjera osiguranja prisustva prvoapelanta i drugoapelantice u kaznenom postupku umjesto pritvora koji im je prvobitno bio određen, te da ga je nesporno uplatio trećeapelant. Stoga, Ustavni sud smatra da se u predmetnom postupku u kojem se utvrđivala propast jamstva, odnosno njegov povrat, nije odlučivalo o "imovini" prvoapelanta i drugoapelantice, pa proizlazi da je apelacija u odnosu na te apelante *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine i Europskom konvencijom.

b) Dopustivost u odnosu na navode o kršenju prava na pravično suđenje i trećeapelantove navode o kršenju njegovog prava na imovinu

36. U skladu sa člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

37. Ustavni sud, prije svega, podsjeća da je u svojoj praksi razmatrao predmete u kojima je bilo pokrenuto pitanje kršenja prava na pravično suđenje i prava na imovinu u svezi s načinom na koji su redovni sudovi primijenili pravo u svezi s propasti jamstva kao mjere osiguranja poduzete radi osiguranja prisutnosti optuženog i uspješnog vođenja kaznenog postupka. Tako je npr. u predmetima br. AP 1679/10 i AP 1245/10 (vidi odluke o dopustivosti i meritumu od 12. lipnja 2013. godine i Odluka o dopustivosti od 5. rujna 2013. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba) zaključeno da su navodi apelacija u odnosu na pravo na pravično suđenje neutemeljeni, iz čega proizlazi da su navedeni apelanti u postupku pred Ustavnim sudom uživali garancije obuhvaćene pravom na pravično suđenje. Naime, Ustavni sud *a priori* smatra da se u konkretnom slučaju ne radi se o postupku u kojem se odlučivalo o "kaznenoj optužbi" protiv apelanata. Takav zaključak se prvenstveno odnosi na trećeapelanta koji nije bio predmet "kaznene optužbe", već samo uplatitelj jamstva, ali isto tako se navedeni zaključak odnosi i na prvoapelanta i drugoapelanticu jer je o tom aspektu članka 6. Europske konvencije odlučivano u kaznenom postupku u kojem je donesena Presuda Kantonalnog suda broj K-2/03 od 23. prosinca 2005. godine, a potvrđena Presudom Vrhovnog suda broj 070-0-KŽ-06-000097 od 22. kolovoza 2006. godine. Međutim, Ustavni sud slijedeći vlastitu praksu iz naprijed citiranih predmeta smatra da predmetni postupak jeste bio odlučujući za apelante u građanskom aspektu članka 6. Europske konvencije jer se u njemu odlučivalo o pitanju ispunjenosti zakonskih uvjeta za propast, odnosno povrat jamstva koji je uplatio trećeapelant, a koje utvrđenje predstavlja rezultat analize suprotstavljenosti argumenata – dokaza u predmetnom postupku svih njegovih sudionika, uključujući i prvoapelanta i drugoapelanticu, o čijem je zapravo ponašanju ovisila odluka o položenom jamstvu, te u svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je upravo pobijanim rješenjem Vrhovnog suda meritorno odlučeno o žalbi (odbijena kao neutemeljena) koju su zajednički izjavili prvoapelant i drugoapelantica, te trećeapelantov pravni zastupnik. Stoga, slijedi da je članak 6. Europske konvencije u odnosu na apelante primjenjiv.

38. Također, suprotno zaključku iz stavka 35. ove odluke, Ustavni sud smatra da se u predmetnom (ponovnom) postupku, koji predstavlja rezultat inicijative javnih vlasti (nadležnog općinskog suda) i trećeapelantovog zahtjeva (za povrat jamstva), jeste raspravljala trećeapelantova "imovina" u

autonomnom konvencijskom značenju tog pojma, pa je u odnosu na ovog apelanta članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju primjenjiv.

39. S obzirom na navedeno, Ustavni sud ističe da je u konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom Rješenje Vrhovnog suda broj 25 0 Kv 019843 14 Kž 2 od 30. siječnja 2018. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, pobijano rješenje je dostavljeno 14. lipnja 2018. godine prvoapelantu i drugoapelantici, odnosno 18. lipnja 2018. godine trećeapelantovom punomoćniku, dok je apelacija podnesena 31. srpnja 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija u ovom dijelu ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očito (*prima facie*) neutemeljena.

40. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija u ovom dijelu ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

41. Apelanti smatraju da su im pobijanim odlukama prekršena prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije, dok trećeapelant ukazuje i na kršenje prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

42. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

43. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom. (...).

44. Apelanti smatraju da im je pravo na pravično suđenje povrijeđeno jer su redovni sudovi proizvoljno utvrdili činjenice i primijenili (procesno) pravo u predmetnom postupku u svezi s jamstvom koje je trećeapelant položio, odnosno uplatio 1999. godine u kaznenom postupku radi puštanja na slobodu (iz pritvora) tada optuženih prvoapelanta i drugoapelantice. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Europskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Europski sud, *Thomas Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacijske nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Europske konvencije u postupku pred redovnim sudovima, pa će u

konkretnom slučaju Ustavni sud ispitati je li postupak u cjelini bio pravičan u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj AP 20/05 od 18. svibnja 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 58/05).

45. Ustavni sud podsjeća da jamstvo u kaznenom postupku služi kao garancija da osumnjičeni, odnosno optuženi neće pobjeći dok kazneni postupak ne bude okončan. Člankom 180. stavak 3. ZKP-a iz 1998. godine je propisano da će se, u slučaju kada je postupak okončan presudom kojom je izrečena kazna zatvora, jamstvo ukinuti tek kad osuđeni stupi na izdržavanje izrečene kazne. Iz navedene zakonske odredbe proizlazi da jamstvo služi ne samo kao osiguranje da osumnjičeni, odnosno optuženi neće pobjeći do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka već i kao osiguranje da osuđeni neće pobjeći od momenta pravomoćnosti presude kojom je kazna zatvora izrečena do stupanja na izdržavanje izrečene kazne zatvora. U konkretnom slučaju iz obrazloženja pobijanih rješenja, kao i stanja spisa predmeta u cjelini proizlazi da je osuđenima prvoapelantu i drugoapelantici pravomoćnom presudom izrečena kazna zatvora u trajanju od po jednu godinu i šest mjeseci, kao i da oni nisu stupili na izdržavanje izrečene kazne, čije je izvršenje u međuvremenu i zastarjelo. Shodno navedenom, a imajući u vidu eksplicitnu odredbu članka 180. stavak 3. ZKP-a "jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu", neutemeljenim se ukazuju navodi apelacije da je novac koji je trećeapelant uplatio na ime jamstva za prvoapelanta i drugoapelanticu trebao mu biti vraćen nakon što je predmetni kazneni postupak pravomoćno okončan presudom Kantonalnog suda.

46. Dalje, Ustavni sud podsjeća da je člankom 179. stavak (3) ZKPBH iz 1998. godine propisano da, u slučaju ako optuženi pobjegne, sud donosi rješenje kojim se određuje da vrijednost dana na ime jamstva ima pripasti proračunu kantona. Iz navedene odredbe proizlazi da je za propast jamstva od odlučnog značaja utvrđivanje činjenice da se optuženi nalaze u bjekstvu, odnosno da se od tog momenta jamstvo smatra propalim. S obzirom na to da jamstvo, u skladu sa člankom 180. stavak 3. ZKP-a iz 1998. godine, služi (i) da se osigura prisustvo osuđenog od momenta pravomoćnosti presude do momenta stupanja na izdržavanje kazne zatvora, proizlazi da će jamstvo propasti i u ovom stadiju postupka ako se utvrdi da je osuđeni u bjekstvu.

47. U konkretnom slučaju redovni sudovi su utvrdili da se prvoapelant i drugoapelantica nalaze u bjekstvu, pa su na temelju članka 179. stavak (3) ZKP-a iz 1998. godine i odredili da se vrijednost dana na ime jamstva ima uplatiti u proračun kantona. Naime, iz obrazloženja pobijanih rješenja proizlazi da je dostava poziva i uputnog akta navedenim apelantima – osuđenima pokušana u više navrata (poblježe navedenim u obrazloženju prvostupanjskog rješenja od 8. rujna 2014. godine), da oni nisu zatečeni na navedenoj adresi koju su prijavili u kaznenom spisu kao svoje mjesto prebivališta/boravišta, da su im ostavljane pismene obavijesti koje nisu u predviđenim rokovima preuzete u nadležnoj pošti, te da su navedena pismena vraćena nadležnim sudovima. Također, ukazano je da su navedena pismena dostavljena i njihovom označenom branitelju, koji je potom obavijestio sud o otkazivanju punomoći, a naknadno ponovno zastupao osuđene apelante u postupku korištenja pravnih lijekova. S obzirom na navedeno, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u zaključku redovnih sudova da su se u danim okolnostima konkretnog slučaja prvoapelant i drugoapelantica nalazili u bjekstvu jer iako su uredno pozivani nisu zatečeni na prijavljenoj adresi u vrijeme uručivanja sudskih pismena, te su napuštali svoje boravište i time izbjegli uručivanje upućenih poziva za izdržavanje kazne, na koji način su opisanim postupcima očito

prekršili prihvaćene uvjete jamstva dane na ročištu od 10. studenog 1999. godine kada su obećali da nakon što se pritvor zamijeni mjerom jamstva neće pobjeći, kriti se, ni napuštati svoje boravište. Također, Ustavni sud naglašava da je upravo navedeno obećanje prvoapelanta i drugoapelantice predstavljalo *conditio sine qua non* za donošenje rješenja Kantonalnog suda od 11. studenog 1999. godine, odnosno puštanje prvoapelanta i drugoapelantice na slobodu uz jamstvo, te da je trećeapelant predmetno jamstvo položio samostalno i dobrovoljno. Osim toga, prema ocjeni Ustavnog suda, ne čini se proizvoljnim ni pravno rezoniranje redovnih sudova da je u kontekstu utvrđenja navedene činjenice bjekstva bilo potrebno uzeti u obzir ne samo materijalne dokaze već i realno ponašanje apelanata u komunikaciji sa sudom u postupku izvršenja kazne zatvora.

48. Nadalje, apelanti tvrde da je jamstvo u konkretnom slučaju trebalo biti vraćeno jer je nastupila apsolutna zastarjelost izvršenja izrečene kazne zatvora. U svezi s tim, Ustavni sud smatra potrebnim sagledati prvenstveno pitanje propasti jamstva u konkretnom slučaju u smislu članka 179. stavak (3) tada važećeg ZKPFBiH iz 1998. godine. U tom smislu, Ustavni sud primjećuje da ZKPFBiH iz 1998. godine nije propisivao obavezu da se o nastupanju odlučne činjenice za propast jamstva mora donijeti i posebna odluka, odnosno jamstvo se smatralo propalim nastupanjem same činjenice bjekstva. Dakle, jamstvo je propalo nastupanjem odlučne činjenice za propast jamstva, tj. bjekstvom, a ne donošenjem rješenja kojim se vrijednosti dane na ime tako propalog jamstva imaju uplatiti u proračun kantona (vidi Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 1679/10 od 12. lipnja 2013. godine, stavak 36.). Pri tome, Ustavni sud primjećuje da u ZKPFBiH iz 1998. godine nije bilo propisano u kojem roku je sud dužan donijeti (i) rješenje kojim se vrijednosti predane na ime jamstva imaju uplatiti u proračun kantona u slučaju kada se optuženi, odnosno osuđeni kojem je izrečena kazna zatvora nalazi u bjekstvu zbog toga što za propast jamstva nije od odlučnog značaja i donošenje rješenja kojim se dana vrijednost na ime jamstva ima uplatiti na račun proračuna kantona jer jamstvo, u smislu članka 179. stavak (3) ZKPFBiH iz 1998. godine, propada ako optuženi, odnosno osuđeni kojem je izrečena zatvorska kazna pobjegne. Stoga, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnim stav redovnih sudova da odlučnu činjenicu propasti jamstva u okolnostima konkretnog slučaja predstavlja vraćanje nadležnom općinskom sudu neuvrštenih uredno poslanih poziva (i uputnog akta) prvoapelantu i drugoapelantici da se jave na izdržavanje kazne zatvora, odnosno da je bjekstvo u konkretnom slučaju nastupilo prije isteka 2010. godine, te da činjenica nastupanja apsolutne zastarjelosti izvršenja izrečenih kazni nakon propasti jamstva (22. kolovoza 2012. godine) nema pozitivan utjecaj na pravo onog tko je jamstvo dao da traži njegovo vraćanje. Posljedično navedenom, nema proizvoljnosti ni u stavu Vrhovnog suda iz konačno pobijanog rješenja da ponašanje uplatitelja jamstva, tj. trećeapelanta nema značaj za odluku jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za propast jamstva ili ne, nego da se te okolnosti isključivo cijene u odnosu na ponašanje onih osoba za koje je konkretno jamstvo dano, tj. prvoapelanta i drugoapelantice.

49. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u načinu na koji su redovni sudovi u (ponovljenom) postupku donijeli pobijana rješenja primjenjujući relevantne propise procesnog prava (čl. 178., 179. stavak (3) i 180. stavak (3) ZKPFBiH iz 1998. godine), slijedom čega se ukazuju neutemeljenim navodi apelanata da je u predmetnom postupku došlo do kršenja prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

Pravo na trećeapelantovu imovinu

50. Trećeapelant ističe da mu je pobijanim rješenjima povrijeđeno i pravo na imovinu. Te navode temelji na identičnim tvrdnjama koje su već razmotrene u odnosu na pravo na pravično suđenje i za koje je zaključeno da su neutemeljene. Naime, Ustavni sud, prije svega, smatra da su pobijane odluke utemeljene na relevantnim odredbama procesnog prava (ZKPFBiH iz 1998. godine), a koji propis je u relevantnom razdoblju bio objavljen u službenom glasilu i dostupan javnosti, iz čega proizlazi da je mišljenje u trećeapelantovu imovinu, u smislu standarda koji proizlaze iz prakse Europskog suda, bilo zakonito. Dalje, Ustavni sud ističe da odluke donesene u svezi s jamstvom u kaznenom postupku služe legitimnom cilju. Njima se, prije svega, prilikom određivanja jamstva osigurava uspješno vođenje kaznenog postupka, te održavanje njegovog nesmetanog kontinuiteta. Isto tako, u slučaju bjekstva optuženih, odluka o propasti jamstva ima cilj anulirati posljedice inkriminiranih radnji koje se stavljaju optuženima, tj. u konkretnom slučaju prvoapelantu i drugoapelantici. Stoga, Ustavni sud smatra da su pobijane odluke, a koje su rezultirale propašću jamstva koje je položio trećeapelant, služile legitimnom cilju. Konačno, Ustavni sud cijeni da pobijanim odlukama nije narušena pravična ravnoteža između općeg interesa zajednice i zahtjeva da se zaštiti apellantovo pravo na mirno uživanje imovine s obzirom na to da je trećeapelant kao uplatitelj jamstva bio svjestan zakonske mogućnosti propasti jamstva, odnosno lišenja njegove imovine u slučaju bjekstva osoba (prvoapelanta i drugoapelantice) za koje polaže jamstvo radi njihovog puštanja na slobodu. Svojevoljnim polaganjem jamstva u konkretnom slučaju trećeapelant je istodobno preuzeo i rizik svoje propasti u slučaju ispunjenja navedenog zakonskog uvjeta iz članka 179. stavak (3) ZKPFBiH iz 1998. godine.

51. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra neutemeljenim trećeapelantove navode o kršenju prava iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj uz Europsku konvenciju.

VIII. Zaključak

52. Ustavni sud zaključuje da ne postoji povreda prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije kada su redovni sudovi propast jamstva, koje je uplatio trećeapelant, temeljili na nesporno utvrđenoj odlučnoj činjenici bjekstva prvoapelanta i drugoapelantice napuštanjem prijavljenog mjesta prebivališta i izbjegavanjem uručivanja sudskih pismena u svezi s izdržavanjem kazne zatvora, a ne njezine apsolutne zastarjelosti izvršenja, i u svezi s tim dali obrazloženja koja se ne mogu smatrati kao proizvoljna primjena prava.

53. Također, Ustavni sud zaključuje da nema kršenja trećeapelantovog prava na mirno uživanje imovine iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju u situaciji kada je odluka (pobijane odluke) o propasti jamstva donesena u skladu sa zakonom i u službi legitimnog cilja, a kojom se postiže pravična ravnoteža između cilja kojem se teži i trećeapelantovih ustavnih prava.

54. Na temelju članka 18. stavak (3) točka h) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

55. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 4364/18**, рјешавајући апелацију **Николе Лиовића и других**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (3) тачка х), члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, председник

Мато Тадић, потпредседник

Мирсад Ћеман, потпредседник

Валерија Галић, судија

Миодраг Симовић, судија

Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 23. јуна 2020. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Мирка Лиовића, Николе Лиовића и Милене Лиовић** поднесена против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 25 0 Кв 019843 14 Кж 2 од 30. јануара 2018. године и Рјешења Кантоналног суда у Оџаку број 25 0 Кв 000307 Кв 2 од 8. септембра 2014. године у односу на наводе о кршењу права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одбија се као неоснована апелација **Мирка Лиовића** поднесена против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 25 0 Кв 019843 14 Кж 2 од 30. јануара 2018. године и Рјешења Кантоналног суда у Оџаку број 25 0 Кв 000307 Кв 2 од 8. септембра 2014. године у односу на наводе о кршењу права из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Одбацује се као недопуштена апелација **Николе Лиовића и Милене Лиовић** поднесена против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 25 0 Кв 019843 14 Кж 2 од 30. јануара 2018. године и Рјешења Кантоналног суда у Оџаку број 25 0 Кв 000307 Кв 2 од 8. септембра 2014. године у односу на наводе о кршењу права из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода због тога што је *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Никола Лиовић и Милена Лиовић (у даљњем тексту: првоапелант и другоапеланткиња) и Мирко Лиовић (у даљњем тексту: трећеапелант), којег заступа адвокат Јадранко Хаџисејдић из Брода, поднијели су 31. јула 2018. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број 25 0 Кв 019843 14 Кж 2 од 30. јануара 2018. године и Рјешења Кантоналног суда у Оџаку (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 25 0 Кв 000307 Кв 2 од 8. септембра 2014. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда и Федералног тужилаштва Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерално тужилаштво) затражено је 4. фебруара 2020. године да доставе одговор на апелацију.

3. Врховни суд, Кантонални суд и Федерално тужилаштво су доставили одговоре на апелацију у периоду од 10. до 17. фебруара 2020. године.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из навода апелације и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин.

Уводне напомене

5. Оптужнициом надлежног тужилаштва од 25. октобра 1999. године првоапелант је оптужен због кривичних дјела злоупотребе положаја или овлашћења из члана 358 став 3 и пореске утаје из члана 272 став 2 тада важећег Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: КЗФБиХ), а другоапеланткиња због кривичног дјела пореске утаје из члана 272 став 2 наведеног закона.

6. Након подигнуте оптужнице, рјешењем Општинског суда у Оџаку од 29. октобра 1999. године оптуженим првоапеланту и другоапеланткињи одређен је притвор, и то до окончања главне расправе.

7. Браниоци оптужених првоапеланта и другоапеланткиње су писменим поднесцима предложили да се они пуштају на слободу уз пружање јемства да до краја кривичног поступка неће побјећи. У својим поднесцима нису предложили висину понуђеног јемства. Осим тих приједлога, наведени апеланти су 10. новембра 1999. године дали писмене изјаве с обећањима да се до краја кривичног поступка неће крити нити напуштати своје боравиште. Надлежно тужилаштво се сагласило с приједлозима бранилаца оптужених, а одлуку о висини јемства препустило је суду.

8. Рјешењем "Жупанијског суда у Оџаку" број Кв-2/99 од 11. новембра 1999. године усвојени су приједлози бранилаца првоапеланта и другоапеланткиње из Славонског Брода, Република Хрватска, који се налазе у притвору, те одређено да се они пуштају на слободу уз јемство у облику означених новчаних износима. Такође је рјешењем одређено да ће се њихово пуштање на слободу извршити након што они или неко други за њих уплате јемство у наведеним новчаним износима на депозитни рачун Општинског суда у Оџаку. У образложењу је, између осталог, наведено да је притвор оптуженим првоапеланту и другоапеланткињи одређен само због опасности од бјекства, па је одлучено као у изреци рјешења, а на основу члана 178 тада важећег Закона о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЗКПФБиХ).

9. Трећеапелант је уплатио (налог за уплату Општинског суда у Оџаку број 1/99) наведене новчане износе на име јемства за првоапеланта и другоапеланткињу на благајну наведеног суда, након чега су они пуштени на слободу.

10. Пресудом број К-2/03 од 23. децембра 2005. године, која је потврђена Пресудом Врховног суда број 070-0-КЖ-06-000097 од 22. августа 2006. године (у одлуци о казни), првоапелант и другоапеланткиња су осуђени на казну затвора у трајању од по једну годину и шест мјесеци због кривичног дјела злоупотребе овлашћења у привреди

из члана 259 став 2 тада важећег КЗФБиХ у вези са ставом 1 тачка 3 истог члана.

11. Како се осуђени првоапелант и другоапеланткиња нису одазвали на позиве Општинског суда у Орашју (као надлежног суда) ради упућивања на издржавање казне затвора, то је наведени суд затражио одлучивање од Кантоналног суда о положеном јемству за наведене апеланте по Рјешењу суда број Кв-2/99 од 11. новембра 1999. године, а с обзиром на одредбе члана 179 став (3) тада важећег ЗКПФБиХ.

12. Рјешењем Кантоналног суда број 25 0 К 019843 11 Кв од 20. јануара 2011. године одређено је да је означени новчани износ положен у судски депозит као дато јемство по Рјешењу тог суда број Кв-2/99 од 11. новембра 1999. године за тада оптуженог првоапеланта и другоапеланткињу приход буџета Посавског кантона. Даље је рјешењем одређено да се наведени износ има уплатити као ванредни приход у корист буџета Посавског кантона, и то у року од 15 дана након правоснажности тог рјешења. Против тог рјешења трећеапелантов пуномоћник је изјавио жалбу.

13. Пуномоћник уплатиоца јемства – трећеапеланта, позивајући се на апсолутну застару извршења изречених казни (првоапеланту и другоапеланткињи), поднио је 31. августа 2012. године Кантоналном суду захтјев за враћање уплаћених средстава.

14. Рјешењем Кантоналног суда број 02 0 К 000307 12 Кв од 3. септембра 2012. године одбијен је као неоснован "захтјев пуномоћника осуђених првоапеланта и другоапеланткиње за поврат претходно дате јамчевине". Против тог рјешења трећеапелантов пуномоћник је поднио жалбу.

15. Рјешењем Врховног суда број 02 0 К 000307 12 од 9. октобра 2012. године уважена је жалба трећеапелантовог пуномоћника, те је рјешење Кантоналног суда од 3. септембра 2012. године укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак. У образложењу је, између осталог, наведено да из предметног захтјева (од 30. августа 2012. године) произлази да га је неспорно поднио трећеапелантов пуномоћник као лице које је јемство уплатило, па је нејасно због чега првостепени суд захтјев одбија у односу на осуђене првоапеланта и другоапеланткињу за које је јемство иначе положено. Такође је у образложењу указано да рјешење о пропасти јемства од 20. јануара 2011. године није правоснажно јер из списка предмета произлази да оно по његовом доношењу није достављено свим лицима којима се по закону нужно мора доставити, односно трећеапеланту као заинтересованом лицу. У вези с тим је наведено да се ради о одлучној чињеници која у спроведеном поступку није правилно утврђена, због чега је одлучено као у диспозитиву рјешења.

16. Одлучујући по захтјеву предсједника Општинског суда у Орашју, Кантонални суд је донио Рјешење број 25 ОК 000307 99 К од 4. априла 2013. године којим се утврђује да је у односу на осуђене првоапеланта и другоапеланткињу наступила апсолутна застара извршења казне затвора изречене пресудом Кантоналног суда од 23. децембра 2005. године. Такође је тим рјешењем одређено да је Општински суд у Орашју дужан да одмах повуче потјернице расписане за осуђенима. У образложењу је, између осталог, наведено да је апсолутна застара извршења казне затвора наступила 22. августа 2012. године.

17. Рјешењем Врховног суда број 25 0 К 019843 12 Кж од 30. маја 2014. године уважена је жалба трећеапелантовог пуномоћника изјављена против рјешења Кантоналног суда од 20. јануара 2011. године тако што је наведено рјешење

Кантоналног суда укинута и предмет враћен на поновни поступак.

Поступак у којем су донесена оспорена рјешења

18. Рјешењем Кантоналног суда број 25 0 К 019843 14 Кв2 од 8. септембра 2014. године одређено је да је означени новчани износ положен у депозит Кантоналног суда као дато јемство по рјешењу тог суда од 11. новембра 1999. године за тада оптуженог првоапеланта и другоапеланткињу приход буџета Посавског кантона. Рјешењем је такође одређено да се наведени новчани износ има уплатити као ванредни приход у корист буџета Посавског кантона, и то у року од 15 дана након правоснажности тог рјешења.

19. У образложењу рјешења Кантонални суд је, прије свега, навео да је у поновном поступку поступио у складу с налозима из рјешења Врховног суда од 30. маја 2014. године, те саслушао кантоналног тужиоца Посавског кантона Орашје на околности у вези с предметним јемством, као и у вези с појашњавањем разлога због доношења одлуке као у изреци тог рјешења, уважавајући мишљења и закључке из одлуке Уставног суда у предмету број АП 1679/10. Наиме, Кантонални суд је првенствено истакао да из достављених списка у поступку извршења казне затвора проистиче да је осуђеним првоапеланту и другоапеланткињи у више наврата покушано достављање позива и рјешења суда (у пет наврата), те да они нису затечени на пријављеној адреси (у Славонском Броду у Републици Хрватској) из кривичног поступка, да им је остављана писмена обавијест да у одређеном року наведена писмена могу преузети у надлежној пошти, а што они нису учинили. У вези с тим је указано да су наведена писмена враћена суду са назнаком "обавијештен, није подигао пошиљку". У контексту наведеног је Кантонални суд на детаљан начин (поближе описан на стр. 3 и 4 рјешења) указао на материјалне доказе и датуме у вези с активностима надлежних власти (судске и извршне) у Босни и Херцеговини у координацији с надлежним тијелима Републике Хрватске предузетих ради упућивања првоапеланта и другоапеланткиње на издржавање казне затвора.

20. С обзиром на наведено, Кантонални суд је навео да су у конкретном случају испуњени услови прописани чланом 179 став (3) тада важећег ЗКПФБиХ из 1998. године зато што се осуђени првоапелант и другоапеланткиња нису одазвали на позиве суда ради издржавања казне. Даље је истакнуто да првоапелант и другоапеланткиња нису затечени на наведеној адреси коју су означили у својим писменим изјавама од 10. новембра 1999. године када су пуштени на слободу након уплате јемства у наведеним новчаним износима из рјешења од 11. новембра 1999. године, те дали обећање да до краја кривичног поступка неће побјећи, да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште (члан 178 ЗКПФБиХ из 1998. године). Такође је указано да из стања списка предмета произлази да је достављање позива вршено и означеном браниоцу првоапеланта и другоапеланткиње, који је својим поднеском од 15. октобра 2007. године отказао пуномоћ, односно изјавио да их више не заступа, да би поново био опуномоћен 22. августа 2012. године у вези с поднесеним захтјевом ради обуставе поступка због апсолутне застаре.

21. С обзиром на наведено, Кантонални суд је навео да су осуђени првоапелант и другоапеланткиња позивани, а да позиве нису запримили због напуштања пријављеног боравишта, за које нису имали одобрење суда, да се нису

никада нити сами јавили ради издржавања изречене затворске казне знајући за правоснажност пресуде (период од правоснажности пресуде од 22. августа 2006. године па све до доношења рјешења Кантоналног суда од 20. јануара 2011. године, а нити до наступања апсолутне застарје 22. августа 2012. године). Због наведеног је Кантонални суд навео да се има сматрати да се првоапелант и другоапеланткиња налазе у бјекству. Притом је Кантонални суд истакао да је такође цијенио и чињеницу из писменог акта МУП-а Републике Хрватске од 13. септембра 2010. године којим се потврђује да првоапелант и другоапеланткиња нису пријављивали промјену адресе становања, односно да имају пријављено пребивалиште на означеној адреси у Републици Хрватској. Међутим, Кантонални суд је навео да се тим податком не потврђује да осуђени апеланти нису напуштали наведену адресу и да нису и практично боравили на означеној адреси у одређеним периодима, као што то произлази из доставница о враћању означених аката првостепеног суда. Због свега наведеног, Кантонални суд је указао да оног тренутка када су Општинском суду у Орашју враћени неуручени позиви и упутни акти за издржавање казне да је у том моменту наступила одлучна чињеница за пропаст јемства у смислу члана 179 став (3) ЗКПФБиХ из 1998. године. Такође је истакнуто да је Кантонални суд имао у виду и разлоге из рјешења Врховног суда од 30. маја 2014. године у којем је указано на чињеницу како се констатација о бијегу осуђених не може искључиво везати за њихов стални боравак на пријављеној адреси, него за њихово реално понашање у комуникацији са судом извршења. У вези с тим је Кантонални суд истакао да је у образложењу раније донијетог рјешења указано на чињеницу да су осуђени првоапелант и другоапеланткиња прије доношења рјешења о одбијању замолбе ради одлагања почетка издржавања казне и позива да се јаве у Казнено-поправни завод ТЗ, Одјељење у Орашју (рјешење од 7. априла 2010. године), уредно запримали позиве и рјешења којима је одлагано извршење њихове казне затвора, али да су након тога рјешење од 7. априла 2010. године, те позиве и писмена ради јављања у вези с издржавањем казне затвора избјегли тако што нису затечени на пријављеној адреси. Затим је Кантонални суд поново указао да су новчани износи уплаћени ради давања јемства да до краја кривичног поступка првоапелант и другоапеланткиња (у то вријеме оптужени) неће побјећи, нити се крити, а ни напуштати своје боравиште. Како из материјалних доказа неспорно проистиче да су наведени апеланти напуштали своје боравиште и тиме избјегли уручивање упућених позива за издржавање казне затвора, Кантонални суд је истакао да то указује на чињеницу да њихово реално понашање у комуникацији са судом извршења испуњава услове ради доношења одлуке о пропасти јемства.

22. Осим тога, Кантонални суд је навео да је трећеапелант као уплатилац наведеног јемства жалбу против правоснажног рјешења тог суда од 20. јануара 2011. године изјавио тек након наступања апсолутне застарје извршења казне затвора (наступила 22. августа 2012. године), што, такође, указује на реално понашање свих апеланата и њиховог пуномоћника. У том смислу је Кантонални суд истакао да су првоапелант и другоапеланткиња имали могућност да се јаве ради издржавања казне од правоснажности пресуде 2006. године до доношења рјешења о пропасти јемства од 20. јануара 2011. године, а што нису никада учинили. Међутим, без обзира на ту чињеницу наступања апсолутне застарје извршења казне затвора за осуђене првоапеланта и

другоапеланткињу (22. августа 2012. године), а с обзиром на стајалиште Уставног суда из напријед цитиране одлуке (АП 1679/10), Кантонални суд је навео да је предметно јемство пропало наступањем наведених одлучних чињеница за пропаст јемства, а прије наступања апсолутне застарје, и то у периоду од 2007. до 2011. године када су враћени позиви за осуђене првоапеланта и другоапеланткињу с адресе означене у кривичном спису с назнаком "обавијештен, није подигао пошљику" те "именовани одселили у Ријеку". Дакле, Кантонални суд је указао да је у конкретном случају одлучна чињеница за пропаст предметног јемства наступила прије него што је протекао рок застарјелости извршења изречене казне затвора, тако да настала застарјелост извршења изречене казне нема утицај на право оног ко је дао јемство да тражи његово враћање.

23. Рјешењем Врховног суда број 25 0 Кв 019843 14 Кж 2 од 30. јануара 2018. године одбијена је као неоснована жалба осуђених првоапеланта и другоапеланткиње и трећеапелантовог адвоката изјављена против првостепеног рјешења Кантоналног суда од 8. септембра 2014. године.

24. У образложењу рјешења Врховни суд је навео да је првостепени суд правилно закључио да се осуђенима првоапеланту и другоапеланткињи у поступку извршења пресуде Кантоналног суда од 23. децембра 2005. године, без обзира на то што према подацима из списка предмета именовани нису мијењали адресу становања (коју су навели у својим писменим изјавама од 10. новембра 1999. године када је мјера јемства одређена), није могао уручити позив за издржавање изречених казни затвора, сходно чему се наведени апеланти – осуђени налазе у бјекству, те да та околност оправдава доношење рјешења којим се одређује да је дато јемство пропало. У вези с тим је истакнуто да је на ту ситуацију у свему примјењива одредба члана 179 став (3) раније важећег ЗКПФБиХ у којој је на изричит начин одређено да, ако окривљени побјегне, рјешењем ће се одредити да је вриједност дата на име јемства приход буџета кантона. У том смислу је у оспореном првостепеном рјешењу указано и на садржај одредбе члана 180 став 3 наведеног закона која прописује да се јемство у ситуацијама када је пресудом изречена казна затвора укида тек кад осуђени почне издржавати казну. То значи да одређивање мјере јемства не служи само као гаранција да осумњичени или оптужени неће побјећи до окончања кривичног поступка, него да она за сврху има и обезбјеђење да осуђени неће побјећи од момента правоснажности пресуде којом му је изречена казна затвора до ступања на њено издржавање. Јемство, дакле, пропада и у ситуацији када до бјекства дође у фази извршења правоснажне пресуде, односно када се утврди осуђениково бјекство. Сходно наведеном је Врховни суд указао да је такав став првостепеног суда презентован у анализи Одлуке Уставног суда број АП 1679/10 од 12. јуна 2013. године, те да је на предметни случај та одлука у потпуности примјењива.

25. Даље је Врховни суд указао да је првостепени суд, дајући разлоге за закључак да је у конкретном случају наступила одлучна чињеница за проглашавање пропасти јемства (јер су се осуђени првоапелант и другоапеланткиња "у поступку извршења правоснажне пресуде којом су им изречене затворске казне дали у бијег"), у образложењу свог рјешења сасвим одређено навео да на правилност тог закључка одлучујући значај нема податак из дописа МУПРХ од 13. септембра 2010. године у којем је назначено да наведени апеланти никада нису мијењали своју сталну

адресу боравка, него њихово реално понашање које су манифестовали у комуникацији са судом извршења. У вези с тим је Врховни суд истакао да је првостепени суд у том правцу посебно нагласио да су осуђени првоапелант и другоапеланткиња писмена Општинског суда у Орашју уредно примали све до доношења рјешења којим је тај суд као неосноване одбио њихове молбе за одгађање извршења изречених им казни затвора (Рјешење број 025-0-ИКС-06-000038 од 7. априла 2018. године), односно да је комуникација осуђених са судом извршења била коректна све до момента када су се суочили с одлуком која је јасно одредила да се на издржавање казне морају јавити након њене правоснажности. У вези с тим је такође указано да је првостепени суд оправдано закључио да је дато јемство пропало у моменту када су се Општинском суду у Орашју као неуручени вратили позиви упућени осуђенима првоапеланту и другоапеланткињи да се на издржавање изречених казни јаве 5. марта 2010. године (доставна пошта Славонски Брод је на враћеним доставницама одређено назначила "обавијештен, није подигао пошиљку"), односно у вријеме када је суду извршења Општински суд у Славонском Броду, уз своје поднеске од 27. августа 2010. године, вратио његова рјешења од 7. априла 2010. године којим су као неосноване одбијене молбе осуђених (првоапеланта и другоапеланткиње) да им се и по трећи пут одгоди почетак издржавања казне затвора, уз обавијест да им се она нису могла уручити јер су се одселили у Ријеку на непознату адресу. У том смислу је Врховни суд навео да су описаним поступцима осуђени првоапелант и другоапеланткиња очигледно прекршили прихваћене услове јемства дате на рочишту од 10. новембра 1999. године када су обећали да након што се притвор замијени мјером јемства неће побјећи, крити се, ни напуштати своје боравиште. Стога је истакнуто да се у датим околностима у свему прихватљивим показују и остали закључци из оспореног првостепеног рјешења – да је одлучна чињеница за пропаст јемства (бјекство осуђених) наступила прије истека 2010. године, да је извршење казни затвора (на чије издржавање су осуђени неуспјешно позивани од суда извршења) по утврђењу из рјешења Кантоналног суда од 4. априла 2013. године апсолутно застарјело са 22. августом 2012. године, те да та чињеница, да је апсолутна застарјелост извршења изречених казни наступила тек након пропасти јемства, нема позитиван утицај на право оног ко је јемство дао да тражи његово враћање. У свјетлу наведеног, Врховни суд је на крају навео да понашање уплатиоца јемства – трећеапеланта нема значај за одлуку да ли су испуњене законске претпоставке за пропаст јемства или не, него да се те околности искључиво цијене у односу на понашање оних лица за која је конкретно јемство дато, тј. првоапеланта и другоапеланткињу.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

26. Апеланти сматрају да су им оспореним одлукама прекршена права из чл. II/3е) и к) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и члана I Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Наиме, апеланти истичу да су оспорене одлуке неправилне и незаконите јер не уважавају "чињеницу нити достигнуту праксу судова која се односи на појам бјекства те не прави дистинкцију између бјекства и скривања". У вези с тим се истиче да је крајње произвољна оцјена редовних судова да су осуђени (првоапелант и другоапеланткиња) промијенили адресу

пребивалишта када у спису предмета постоји материјални доказ да наведени апеланти имају пријављено мјесто пребивалишта у Славонском Броду. У том смислу се наводи да је "дакле, материјални доказ мање важан, а да је битна импресија или народски казано важнији је став него Устав!???". Даље се истиче да је апсолутно нејасно на основу чега суд закључује да су апеланти: а) прекршили прихваћене услове датог јемства и б) нарочито да је одлучна чињеница о пропасти јемства (бјекство) наступила прије истека 2010. године. Такође се истиче да трећеапелант као лице које је уплатило јемство није никада добио рјешење о пропасти јемства, односно да је оно "пропало", те да му је то усмено саопштено када се посредством пуномоћника у Кантоналном суду заинтересовао за судбину плаћеног износа, а тек на писмени захтјев пуномоћника од 31. августа 2012. године је добио писмени отправак рјешења (Рјешење Кантоналног суда број 02 0 К 000307 12 Кв од 3. септембра 2012. године) против којег је уложио жалбу која је Рјешењем Врховног суда број 02 0 Кв 000307 12 Кж од 9. октобра 2012. године уважена. Такође, апеланти указују на "по њима битну ствар", која се тиче апсолутне застаре извршења изречених казни затвора у односу на првоапеланта и другоапеланткињу као осуђена лица, а што је, како апеланти наводе, утврђено Рјешењем Кантоналног суда број 25 0 К 019843 Кв 2 од 8. септембра 2014. године са 22. августом 2012. године. Та чињеница је, према схватању апеланата, битна за доношење коначне одлуке у овом предмету, наводећи да апсолутна застарјелост извршења изречене казне представља разлог када јемство увијек престаје, а уплаћени новчани износ се враћа.

б) Одговор на апелацију

27. Врховни суд је навео да се у апелацији понављају истовјетни разлози који су претходно изнесени у жалби против рјешења Кантоналног суда од 8. септембра 2014. године. У вези с тим је Врховни суд истакао да предметну апелацију сматра неоснованом и да су у рјешењу тог суда од 30. јануара 2018. године наведени сви разлози због чега се жалбени приговори оцјењују неоснованим. У прилог својој аргументацији Врховни суд се реферисао и на праксу Уставног суда у предмету број АП 1679/10, сматрајући да се ради о истој правној ситуацији. С обзиром на наведено, предложено је одбијање предметне апелације.

28. Кантонални суд је навео да оспореним рјешењима нису ни у чему извршене повреде у погледу кршења права апеланата. Указано је да је тај суд у свом рјешењу детаљно појаснио и навео све покушаје достављања позива и рјешења суда (у пет наврата) када осуђени првоапелант и другоапеланткиња нису затечени на пријављеној адреси, а да за напуштање и промјену нису имали одобрење суда. Такође је истакнуто да се наведени апеланти нису никада сами јавили ради издржавања изречене затворске казне, па је због тога суд нашао да се они налазе у бјекству, што је поткријеplено материјалним доказима из списка предмета. Указано је да је Кантонални суд у оспореном рјешењу појаснио и своје закључке у вези с пропашћу јемства у смислу члана 179 став (3) ранијег ЗКПФБиХ, указујући притом и на одлуку Уставног суда у предмету број АП 1679/10. Истакнуто је да, с обзиром на наведено, Кантонални суд остаје у цијелости при датом образложењу из оспореног првостепеног рјешења, а слаже се у цијелости са закључцима из образложења оспореног другостепеног рјешења, будући да апеланти прешућују релевантно утврђене чињенице.

29. Федерално тужилаштво је навело да су, супротно наводима апелације, редовни судови дали јасне и прецизне разлоге за своје ставове у образложењу оспорених рјешења, те дали логично и увјерљиво образложење које задовољава стандарде правичног суђења. Даље је наведено да је закључак суда да се осуђени (првоапелант и другоапеланткиња) налазе у бјекству правилан и да се заснива на доказима који су у образложењу оспореног рјешења детаљно образложени, те да је одлучна чињеница за пропаст јемства наступила прије истека 2010. године, а да је апсолутна застара наступила са 22. августом 2012. године. Имајући у виду истакнуто, предложено је да се предметна апелација одбије као неоснована због непостојања повреде Устава Босне и Херцеговине и Европске конвенције.

V. Релевантни прописи

30. Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 43/98 и 23/99; за потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима) у релевантном дијелу гласи:

5. Јамство

Члан 178.

Окривљени који се има ставити или је већ стављен у притвор само због бојазни да ће побјећи може се оставити на слободи, односно може се пустити на слободу ако он особно или ко други за њега пружи јамство да до краја кривичног поступка неће побјећи, а сам окривљени обећа да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

Члан 179.

(1) Јамство увијек гласи на новчани износ који се одређује с обзиром на тежину кривичног дјела, особне и обитељске прилике окривљеног и имовно стање особе која даје јамство.

(2) Јамство се састоји у полагању готовог новца, [...].

(3) Ако окривљени побјегне, рјешењем ће се одредити да је вриједност дата као јамство, приход буџета кантона.

Члан 180. став (3)

(3) Ако је пресудом изречена казна затвора, јамство се укида тек кад осуђени почне издржавати казну.

VI. Допустивост

31. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

32. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом су рјешења редовних суда која су донесена у поступку одлучивања о судбини јемства које је за првоапеланта и другоапеланткињу као гаранцију обезбјеђења њиховог присуства током трајања кривичног поступка положио трећеапелант. Стога се у конкретном случају поставља питање примјењивости гаранција права на која су се позвали апеланти (право на правично суђење и право на имовину).

а) Допустивост у односу на наводе првоапеланта и другоапеланткиње о кршењу права на имовину

33. При испитивању допустивости апелације у овом дијелу, Уставни суд је пошао од одредаба члана VI/36)

Устава Босне и Херцеговине и члана 18 став (3) тачка х) Правила Уставног суда.

34. Члан 18 став (3) тачка х) Правила Уставног суда гласи:

(3) Апелација није допуштена ако постоји неки од следећих случајева:

х) апелација је ratione materiae инкомпатибилна са Уставом;

35. Наиме, Уставни суд подсјећа да је предметно јемство одређено као замјенска мјера обезбјеђења присуства првоапеланта и другоапеланткиње у кривичном поступку умјесто притвора који им је првобитно био одређен, те да га је неспорно уплатио трећеапелант. Стога, Уставни суд сматра да се у предметном поступку у којем се утврђивала пропаст јемства, односно његов поврат, није одлучивало о "имовини" првоапеланта и другоапеланткиње, па произлази да је апелација у односу на те апеланте *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом.

б) Допустивост у односу на наводе о кршењу права на правично суђење и трећеапелантове наводе о кршењу његовог права на имовину

36. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако је поднесена у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о последњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

37. Уставни суд, прије свега, подсјећа да је у својој пракси разматрао предмете у којима је било покренуто питање кршења права на правично суђење и права на имовину у вези с начином на који су редовни судови примијенили право у вези с пропасти јемства као мјере обезбјеђења предузете ради обезбјеђења присутности оптуженог и успјешног вођења кривичног поступка. Тако је нпр. у предметима бр. АП 1679/10 и АП 1245/10 (види одлуке о допустивости и меритуму од 12. јуна 2013. године и Одлука о допустивости од 5. септембра 2013. године, доступне на www.ustavnisud.ba) закључено да су наводи апелација у односу на право на правично суђење неосновани, из чега произлази да су наведени апеланти у поступку пред Уставним судом уживали гаранције обухваћене правом на правично суђење. Наиме, Уставни суд *a priori* сматра да се у конкретном случају не ради се о поступку у којем се одлучивало о "кривичној оптужби" против апеланата. Такав закључак се првенствено односи на трећеапеланта који није био предмет "кривичне оптужбе", већ само уплатилац јемства, али исто тако се наведени закључак односи и на првоапеланта и другоапеланткињу јер је о том аспекту члана 6 Европске конвенције одлучивано у кривичном поступку у којем је донесена Пресуда Кантоналног суда број К-2/03 од 23. децембра 2005. године, а потврђена Пресудом Врховног суда број 070-0-КЖ-06-000097 од 22. августа 2006. године. Међутим, Уставни суд слиједећи сопствену праксу из напријед цитираних предмета сматра да предметни поступак јесте био одлучујући за апеланте у грађанском аспекту члана 6 Европске конвенције јер се у њему одлучивало о питању испуњености законских услова за пропаст, односно поврат јемства који је уплатио трећеапелант, а које утврђење представља резултат анализе супротстављености аргумената – доказа у предметном поступку свих његових учесника, укључујући и првоапеланта и другоапеланткињу, од чијег је заправо

понашања зависила одлука о положеном јемству, те у вези с тим обезбјеђење поштовања њихових процесних права. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да је управо оспореним рјешењем Врховног суда мериторно одлучено о жалби (одбијена као неоснована) коју су заједнички изјавили првоапелант и другоапеланткиња, те трећеапелантов правни заступник. Стога, сlijеди да је члан 6 Европске конвенције у односу на апеланте примјењив.

38. Такође, супротно закључку из става 35 ове одлуке, Уставни суд сматра да се у предметном (поновном) поступку, који представља резултат иницијативе јавних власти (надлежног општинског суда) и трећеапелантовог захтјева (за поврат јемства), јесте расправљала трећеапелантова "имовина" у аутономном конвенционом значењу тог појма, па је у односу на овог апеланта члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију примјењив.

39. С обзиром на наведено, Уставни суд истиче да је у конкретном случају предмет оспоравања апелацијом Рјешење Врховног суда број 25 0 Кв 019843 14 Кж 2 од 30. јануара 2018. године против којег нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорено рјешење је достављено 14. јуна 2018. године првоапеланту и другоапеланткињи, односно 18. јуна 2018. године трећеапелантовом пуномоћнику, док је апелација поднесена 31. јула 2018. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација у овом дијелу испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

40. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација у овом дијелу испуњава услове у погледу допуштности.

VII. Меритум

41. Апеланти сматрају да су им оспореним одлукама прекршена права из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције, док трећеапелант указује и на кршење права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

42. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

43. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом. (...).

44. Апеланти сматрају да им је право на правично суђење повријеђено јер су редовни судови произвољно утврдили чињенице и примијенили (процесно) право у предметном поступку у вези с јемством које је трећеапелант положио, односно уплатио 1999. године у кривичном поступку ради пуштања на слободу (из притвора) тада оптужених првоапеланта и другоапеланткиње. У вези с тим, Уставни суд указује да,

према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене материјалног права (види Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допуштности од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, генерално, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона. Дакле, у оквиру апелационе надлежности Уставни суд се бави искључиво питањем евентуалне повреде уставних права или права из Европске конвенције у поступку пред редовним судовима, па ће у конкретном случају Уставни суд испитати да ли је поступак у цјелини био правичан у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука број *АП 20/05* од 18. маја 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 58/05).

45. Уставни суд подсјећа да јемство у кривичном поступку служи као гаранција да осумњичени, односно оптужени неће побјећи док кривични поступак не буде окончан. Чланом 180 став 3 ЗКП-а из 1998. године је прописано да ће се, у случају када је поступак окончан пресудом којом је изречена казна затвора, јемство укинути тек кад осуђени ступи на издржавање изречене казне. Из наведене законске одредбе произлази да јемство служи не само као обезбјеђење да осумњичени, односно оптужени неће побјећи до правоснажног окончања кривичног поступка већ и као обезбјеђење да осуђени неће побјећи од момента правоснажности пресуде којом је казна затвора изречена до ступања на издржавање изречене казне затвора. У конкретном случају из образложења оспорених рјешења, као и стања списка предмета у цјелини произлази да је осуђенима првоапеланту и другоапеланткињи правоснажном пресудом изречена казна затвора у трајању од по једну годину и шест мјесеци, као и да они нису ступили на издржавање изречене казне, чије је извршење у међувремену и застарјело. Сходно наведеном, а имајући у виду експлицитну одредбу члана 180 став 3 ЗКП-а "јемство се укида тек кад осуђени почне издржавати казну", неоснованим се указују наводи апелације да је новац који је трећеапелант уплатио на име јемства за првоапеланта и другоапеланткињу требао да му буде враћен након што је предметни кривични поступак правоснажно окончан пресудом Кантоналног суда.

46. Даље, Уставни суд подсјећа да је чланом 179 став (3) ЗКПФБиХ из 1998. године прописано да, у случају ако оптужени побјегне, суд доноси рјешење којим се одређује да вриједност дата на име јемства има припасти буџету кантона. Из наведене одредбе произлази да је за пропаст јемства од одлучног значаја утврђивање чињенице да се оптужени налазе у бјекству, односно да се од тог момента јемство сматра пропалим. С обзиром на то да јемство, у складу са чланом 180 став 3 ЗКП-а из 1998. године, служи (и) да се обезбједи присуство осуђеног од момента правоснажности пресуде до момента ступања на издржавање казне затвора, произлази да ће јемство пропасти и у овом стадију поступка ако се утврди да је осуђени у бјекству.

47. У конкретном случају редовни судови су утврдили да се првоапелант и другоапеланткиња налазе у бјекству, па су на основу члана 179 став (3) ЗКП-а из 1998. године и одредили да се вриједност дата на име јемства има уплатити у буџет кантона. Наиме, из образложења оспорених рјешења произлази да је достављање позива и упутног акта наведеним апелантима – осуђенима покушано у више наврата (поближе наведеним у образложењу првостепеног рјешења од 8. септембра 2014. године), да они нису затечени на наведеној адреси коју су пријавили у кривичном спису као своје мјесто пребивалишта/боравишта, да су им остављане писмене обавијести које нису у предвиђеним роковима преузете у надлежној пошти, те да су наведена писмена враћена надлежним судовима. Такође, указано је да су наведена писмена достављена и њиховом означеном браниоцу, који је потом обавијестио суд о отказивању пуномоћи, а накнадно поново заступао осуђене апеланте у поступку коришћења правних лијекова. С обзиром на наведено, Уставни суд не налази произвољност у закључку редовних судова да су се у датим околностима конкретног случаја првоапелант и другоапеланткиња налазили у бјекству јер иако су уредно позивани нису затечени на пријављеној адреси у вријеме уручења судских писмена, те су напуштали своје боравиште и тиме избјегли уручивање упућених позива за издржавање казне, на који начин су описаним поступцима очигледно прекршили прихваћене услове јемства дате на рочишту од 10. новембра 1999. године када су обећали да након што се притвор замијени мјером јемства неће побјећи, крити се, ни напуштати своје боравиште. Такође, Уставни суд наглашава да је управо наведено обећање првоапеланта и другоапеланткиње представљало *conditio sine qua non* за доношење рјешења Кантоналног суда од 11. новембра 1999. године, односно пуштање првоапеланта и другоапеланткиње на слободу уз јемство, те да је трећеапелант предметно јемство положио самостално и добровољно. Осим тога, према оцјени Уставног суда, не чини се произвољним ни правно резонување редовних судова да је у контексту утврђења наведене чињенице бјекства било потребно узети у обзир не само материјалне доказе већ и реално понашање апеланата у комуникацији са судом у поступку извршења казне затвора.

48. Надаље, апеланти тврде да је јемство у конкретном случају требало да буде враћено јер је наступила апсолутна застарјелост извршења изречене казне затвора. У вези с тим, Уставни суд сматра потребним сагледати првенствено питање пропасти јемства у конкретном случају у смислу члана 179 став (3) тада важећег ЗКПФБиХ из 1998. године. У том смислу, Уставни суд примјећује да ЗКПФБиХ из 1998. године није прописивао обавезу да се о наступању одлучне чињенице за пропаст јемства мора донијети и посебна одлука, односно јемство се сматрало пропалим наступањем саме чињенице бјекства. Дакле, јемство је пропало наступањем одлучне чињенице за пропаст јемства, тј. бјекством, а не доношењем рјешења којим се вриједности дате на име тако пропалог јемства имају уплатити у буџет кантона (види Одлука о допуствости и меритуму број АП 1679/10 од 12. јуна 2013. године, став 36). При томе, Уставни суд примјећује да у ЗКПФБиХ из 1998. године није било прописано у којем року је суд дужан да донесе (и) рјешење којим се вриједности предаје на име јемства имају уплатити у буџет кантона у случају када се оптужени, односно осуђени којем је изречена казна затвора налази у бјекству због тога што за пропаст јемства није од одлучног значаја и доношење рјешења којим се

дата вриједност на име јемства има уплатити на рачун буџета кантона јер јемство, у смислу члана 179 став (3) ЗКПФБиХ из 1998. године, пропада ако оптужени, односно осуђени којем је изречена затворска казна побјегне. Стога, Уставни суд не налази произвољним став редовних судова да одлучну чињеницу пропасти јемства у околностима конкретног случаја представља враћање надлежном општинском суду неуручених уредно посланих позива (и упутног акта) првоапеланту и другоапеланткињи да се јаве на издржавање казне затвора, односно да је бјекство у конкретном случају наступило прије истека 2010. године, те да чињеница наступања апсолутне застарјелости извршења изречених казни након пропасти јемства (22. августа 2012. године) нема позитиван утицај на право оног ко је јемство дао да тражи његово враћање. Посљедишно наведеном, нема произвољности ни у ставу Врховног суда из коначно оспореног рјешења да понашање уплатиоца јемства, тј. трећеапеланта нема значај за одлуку да ли су испуњене законске претпоставке за пропаст јемства или не, него да се те околности искључиво цијене у односу на понашање оних лица за која је конкретно јемство дато, тј. првоапеланта и другоапеланткињу.

49. Имајући у виду наведено, Уставни суд не налази произвољност у начину на који су редовни судови у (поновљеном) поступку донијели оспорена рјешења примјењујући релевантне прописе процесног права (чл. 178, 179 став (3) и 180 став (3) ЗКПФБиХ из 1998. године), слиједом чега се указују неоснованим наводи апеланата да је у предметном поступку дошло до кршења права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције.

Право на трећеапелантову имовину

50. Трећеапелант истиче да му је оспореним рјешењима повријеђено и право на имовину. Те наводе заснива на идентичним тврдњама које су већ размотрене у односу на право на правично суђење и за које је закључено да су неосноване. Наиме, Уставни суд, прије свега, сматра да су оспорене одлуке засноване на релевантним одредбама процесног права (ЗКПФБиХ из 1998. године), а који пропис је у релевантном периоду био објављен у службеном гласилу и доступан јавности, из чега произлази да је мијешање у трећеапелантову имовину, у смислу стандарда који произлазе из праксе Европског суда, било законито. Даље, Уставни суд истиче да одлуке донесене у вези с јемством у кривичном поступку служе легитимном циљу. Њима се, прије свега, приликом одређивања јемства обезбјеђује успјешно вођење кривичног поступка, те одржавање његовог несметаног континуитета. Исто тако, у случају бјекства оптужених, одлука о пропасти јемства има циљ анулирати посљедице инкриминисаних радњи које се стављају оптуженима, тј. у конкретном случају првоапеланту и другоапеланткињи. Стога, Уставни суд сматра да су оспорене одлуке, а које су резултовале пропашћу јемства које је положио трећеапелант, служиле легитимном циљу. Коначно, Уставни суд цијени да оспореним одлукама није нарушена правична равнотежа између општег интереса заједнице и захтјева да се заштити апелантово право на мирно уживање имовине с обзиром на то да је трећеапелант као уплатилац јемства био свјестан законске могућности пропасти јемства, односно лишења његове имовине у случају бјекства лица (првоапеланта и другоапеланткиње) за која полаже јемство ради њиховог пуштања на слободу. Својевољним полагањем јемства у конкретном случају трећеапелант је истовремено преузео и ризик своје пропасти у случају испуњења наведеног

законског услова из члана 179 став (3) ЗКПФБиХ из 1998. године.

51. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра неоснованим трећеапелантове наводе о кршењу права из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број уз Европску конвенцију.

VIII. Закључак

52. Уставни суд закључује да не постоји повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када су редовни судови пропаст јемства, које је уплатио трећеапелант, заснивали на неспорно утврђеној одлучној чињеници бјекства првоапеланта и другоапеланткиње напуштањем пријављеног мјеста пребивалишта и избегавањем уручивања судских писмена у вези с издржавањем казне затвора, а не њене апсолутне застарјелости извршења, и у вези с тим дали образложења која се не могу сматрати као произвољна примјена права.

53. Такође, Уставни суд закључује да нема кршења трећеапелантовог права на мирно уживање имовине из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију у ситуацији када је одлука (оспорене одлуке) о пропасти јемства донесена у складу са законом и у служби легитимног циља, а којом се постиже правична равнотежу између циља којем се тежи и трећеапелантових уставних права.

54. На основу члана 18 став (3) тачка х) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

55. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник

Уставног суда Босне и Херцеговине

Златко М. Кнежевић, с. р.

467

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вјећу, у предмету број **AP 6366/18**, рјешавајући апелацију **Danijela Vidovića**, на основу члана VI/3.b) Устава Босне и Херцеговине, члана 18. став (3) тачка h), члана 57. став (2) тачка b), члана 59. ст. (1), (2) и (3) и члана 74. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčišћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, предсједник

Мато Тодић, потпредсједник

Мирсад Ћеман, потпредсједник

Валерија Галић, суткиња

Миодраг Симић, судија

Сеада Палаврић, суткиња

на сједници одржаној 23. јуна 2020. године донио је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Дјеломично се усваја апелација **Danijela Vidovića**.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на доношење одлуке у разумном року у поступку који је окончан Пресудом Кантоналног суда у Mostaru број 58 0 P 093905 17 Gž 2 од 24. августа 2018. године.

Налаже се Влади Херцеговачко-неретванског кантона да, у складу са чланом 74. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, апеланту **Danijelu Vidoviću** у року од три мјесеца од достављања ове одлуке исплати износ од 1.000,00 KM на име накнаде нематеријалне штете због кршења права на доношење одлуке у разумном року, уз обавезу да након

истека тог рока плати апеланту **Danijelu Vidoviću** законску затезну камату на eventualno неисплаћени износ или dio iznosa накнаде одређене овом одлуком.

Налаже се Влади Херцеговачко-неретванског кантона да, у складу са чланом 72. став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавјести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одбија се као неоснована апелација **Danijela Vidovića** поднесена против Пресуде Кантоналног суда у Mostaru број 58 0 P 093905 17 Gž 2 од 24. августа 2018. године у односу на остале аспекте права из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине, члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и права из члана II/3.f) Устава Босне и Херцеговине и члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одбацује се као недозволена апелација **Danijela Vidovića** поднесена против Пресуде Кантоналног суда у Mostaru број 58 0 P 093905 17 Gž 2 у односу на право из члана II/3.h) Устава Босне и Херцеговине и члана 10. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода зато што је *ratione materiae* incompatible s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Danijel Vidović (у daljnjem tekstu: apelant), kojeg zastupaju advokati iz Zajedničke advokatske kancelarije iz Mostara "Sesar – Čurić – Miletić", podnio je 8. novembra 2018. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у daljnjem tekstu: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Mostaru (у daljnjem tekstu: Кантонални суд) број 58 0 P 093905 17 Gž 2 од 24. августа 2018. године.

2. Podneskom од 29. novembra 2018. године апелантов пуномоћник је доставио тражену пуномоћ за заступање.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Кантоналног суда, Опćинског суда и туженог Dragana Markovine (у daljnjem tekstu: туžени) затражено је 26. februara 2020. године да доставе одговор на апелацију.

4. Кантонални суд, Опćински суд и туžени су доставили одговор на апелацију у периоду од 9. до 27. marta 2020. године.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacionih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Apelant је 19. maja 2011. године podnio tužbu radi naknade nematerijalne štete u iznosu од 5.500,00 KM zbog povrede ugleda i časti.

7. Odlučujući о tužbi, Općinski суд је donio Rješenje број 58 0 P 093905 11 P од 27. августа 2012. године kojim је tužba odbačena kao neblagovremena.

8. Odlučujući о apelantovoj žalbi protiv rješenja iz prethodne tačke, Кантонални суд је donio Rješenje број 58 0 P 093905 12 Gž од 5. decembra 2014. године kojim је žalba uvažena, osporeno rješenje ukinuto i предмет враћен prvostepenom sudu на ponovno odlučivanje.

9. Odlučujući у ponovnom postupku, Općinski суд је donio Presudu број 58 0 P 093905 16 P 2 од 14. marta 2017.

godine kojom je odbijen apelantov tužbeni zahtjev kao iz tačke 5. ove odluke.

10. Iz obrazloženja proizlazi da je Općinski sud kao prvo podsjetio na ranije odlučnje tog suda u kojem je utvrdio da je tužba neblagovremena. U vezi s tim, Općinski sud je ukazao da je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio da se apelant obratio sudu za zaštitu svojih prava nakon isteka roka iz člana 12. Zakona o zaštiti od klevete FBiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti od klevete). Naime, Općinski sud je pojasnio da je izvorni tekst tuženog objavljen na internetskom portalu www.tačno.net 16. februara 2011. godine, bez apelantovih fotografija, a da je apelant podnio tužbu sudu 18. maja 2011. godine, pozivajući se na tekst koji je bez saglasnosti tuženog prenesen i objavljen 18. maja 2011. godine na internetskom portalu www.abšarmedia.info pod naslovom "Suton jednog grada" koji je ilustriran s dvije apelantove fotografije.

11. Općinski sud je naveo da je apelant tokom postupka istraživao na tvrdnji da je za sporni tekst saznao tek nakon što je izvorni tekst s portala kojem je tuženi dao odobrenje za objavljivanje prenesen na drugom internetskom portalu, tj. nakon što je dva dana poslije prvog objavljivanja uz sporni tekst autor portala koji je prenio tekst tuženog dodao i dvije fotografije koje su očito i bile razlog za apelantovu reakciju.

12. Prema ocjeni Općinskog suda, postoji kontradiktornost između tužbe i obrazloženja razloga koji su do nje doveli jer je apelant tokom postupka istakao da nikada nije demantirao izvorni tekst tuženog koji je objavljen 16. februara 2011. godine na internetskom portalu www.tačno.net, već se zahtjevom za ispravku obratio samo portalu www.abšarmedia.info koji je 18. februara 2011. godine bez saglasnosti tuženog prenio izvorni tekst tuženog ilustriran s dvije apelantove fotografije, i to samo u odnosu na objavljene fotografije. Iz navedenog je Općinski sud utvrdio da se apelant nije obratio onom portalu i autoru koji su izvorno objavili tekst, bez spornih apelantovih fotografija koje su razlog za saznanje za tekst i očito jedini razlog za apelantovu reakciju.

13. S obzirom na to da se tužba podnosi u roku od tri mjeseca od dana saznanja za sporno izražavanje objavljeno na internetskom portalu www.tačno.net od 16. februara 2011. godine, očito je da je apelant prekoračio rok od tri mjeseca od dana objavljivanja izvornog, autentičnog teksta, pa apelant u odnosu na sam sadržaj teksta, koji bi za njega mogao biti na neki način neugodan, ne može ostvariti zaštitu. Dakle, iz provedenih dokaza proizlazi da apelant nije postupio prema članu 8. Zakona o zaštiti od klevete jer nije preduzeo sve potrebne mjere da navodnu štetu ublaži jer i sam potvrđuje da nikada nije zatražio ispravku netačnih navoda u odnosu na sadržaj teksta, već se samo obratio s navodnom ispravkom u vezi s dvije objavljene fotografije na internetskom portalu www.abrašmedia.info od 18. februara 2011. godine. Navedeni razlozi su rukovodili Općinski sud da tužbu odbaci kao neblagovremenu primjenom člana 12. Zakona o zaštiti od klevete.

14. Međutim, Kantonalni sud je uvažio žalbu uz obrazloženje da apelant potražuje naknadu štete zbog klevete za koju tvrdi da mu je nanesena u tekstu koji je objavljen pod nazivom "Suton jednog grada", čiji je autor tuženi, koji je prenesen i objavljen 18. februara 2011. godine na internetskom portalu www.abrašmedia.info, pa kako je tužba podnesena 19. maja 2011. godine, Kantonalni sud je zaključio da je tužba podnesena u roku propisanom članom 12. Zakona o zaštiti od klevete.

15. U vezi s tim, Općinski sud je naveo da i dalje ostaje pri ranijem stavu da je tužba neblagovremena jer iz dokaza provedenih u toku postupka proizlazi da apelant nikada nije demantirao sadržaj izvornog teksta koji je objavljen 16.

februara 2011. godine na internetskom portalu www.tačno.net, nego se zahtjevom za ispravku obratio samo u odnosu na fotografije, i to internetskom portalu www.abrašmedia.info koji je 18. februara 2011. godine prenio tekst tuženog, bez njegovog odobrenja, uz koji su objavljene i njegove dvije fotografije, pri čemu apelant u odnosu na sadržaj teksta nije postupio u skladu sa članom 8. Zakona o zaštiti od klevete, već samo u odnosu na sporne fotografije kojim je portal www.abrašmedia.info ilustrirao preneseni izvorni tekst tuženog.

16. Potom se Općinski sud pozvao na odredbe člana 200. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO), te člana 125. ZPP-a koje je citirao navodeći da je sud u svakom konkretnom slučaju dužan da prilikom dosuđivanja nematerijalne štete utvrdi jačinu duševnih bolova, kao i njihovo trajanje, jer svako drugačije dosuđivanje naknade za nematerijalnu štetu značilo bi da sud ima pravo da dosudi štetu po svom nahođenju. Dakle, nije dovoljno utvrditi da postoji šteta i odgovornost tuženog, već je apelant u konkretnom slučaju bio dužan da predloži vještačenje na okolnosti visine nematerijalne štete, a što apelant nije učinio, pa je sud primjenom pravila o teretu dokazivanja odlučio kao u izreci presude.

17. Odlučujući o apelantovoj žalbi, Kantonalni sud je donio Presudu broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 od 24. augusta 2018. godine kojom je žalbu odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

18. Iz obrazloženja presude proizlazi da apelant blagovremeno izjavljenom žalbom osporava prvostepenu presudu iz svih razloga propisanih članom 208. ZPP-a s prijedlogom da se žalba uvaži, presuda ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Kantonalni sud je u obrazloženju podsjetio na sadržaj žalbe u kojoj je navedeno da je apelant tokom postupka dokazao da ga je tuženi oklevetao tako što je objavio neistinu da se slikao s ustaškom kapom, a što je apelant dokazao tokom postupka, pa je sud trebao udovoljiti tužbenom zahtjevu za naknadu štete, pri čemu apelant tvrdi da nije bilo potrebno da se provodi vještačenje na okolnosti pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti, te da nije nastupila zastara potraživanja, pa zbog toga nije bilo moguće odbiti tužbu.

19. Kantonalni sud je ispitujući osporavanu presudu u granicama žalbenih razloga i razloga na koje sud pazi po službenoj dužnosti u smislu člana 221. ZPP-a zaključio da je žalba neosnovana.

20. U vezi s takvim zaključkom, Kantonalni sud je podsjetio da je apelant tužbu podnio 19. maja 2011. godine (potvrda o prijemu dokumenta), kojom potražuje naknadu štete zbog iznošenja neistina i klevete objavljenih u tekstu s fotografijama na internetskom portalu www.abrašmedia.info pod nazivom "Suton jednog grada" 18. februara 2011. godine.

21. Tokom postupka je utvrđeno da je urednik portala www.abrašmedia.info, bez saglasnosti tuženog kao autora teksta "Suton jednog grada", sadržaj teksta prenio s portala www.tačno.net na kojem je tekst istog autora i istog sadržaja objavljen 16. februara 2011. godine, bez apelantove fotografije u ustaškoj uniformi, te da za prijenos teksta i objavljivanje na internetskom portalu www.abrašmedia.info urednik nije imao saglasnost tuženog, da je apelant za objavljivanje fotografija tražio ispravku, koju je urednik navedenog portala objavio, te je utvrđeno da apelant nije na fotografijama objavljenim uz tekst "Suton jednog grada" na portalu www.abrašmedia.info od 18. februara 2011. godine. Kantonalni sud je naveo da su navedene činjenice utvrđene u postupku i da se one žalbom ne osporavaju.

22. Potom je Kantonalni sud podsjetio da je prvostepeni sud na osnovu utvrđenih činjenica zaključio da je potraživanje zastarjelo jer je apelant imao saznanja o objavljivanju teksta 16.

februara 2011. godine, a da je tužba podnesena sudu 19. maja 2011. godine, da vještačenjem nije dokazao intenzitet pretrpljenih duševnih bolova zbog objavljenog spornog sadržaja u sredstvima javnog informiranja, pa je zbog toga odbijen tužbeni zahtjev.

23. U vezi s takvim odlučanjem, Kantonalni sud je naveo da je odluka kojom je tužbeni zahtjev odbijen pravilna, ali ne zbog razloga koje je naveo prvostepeni sud.

24. Kantonalni sud je naveo da je tužba od 19. maja 2011. godine podnesena blagovremeno, u skladu sa članom 12. Zakona o zaštiti od klevete, uz obrazloženje da je predmet raspravljanja tekst tuženog s apelantovim fotografijama objavljen 18. februara 2011. godine na internetskom portalu www.abrašmedia.info, za koji tekst je apelant saznao 19. februara 2011. godine dolaskom na posao, a ne tekst istog sadržaja koji je objavljen 16. februara 2011. godine na internetskom portalu www.tačno.net.

25. Potom je Kantonalni sud podsjetio da za dosuđivanje nematerijalne štete zbog klevete nije potrebno utvrđivati intenzitet i dužinu pretrpljenih duševnih bolova oštećenog, već koliko spornim objavljivanjem intenzitet može škoditi časti i ugledu tog lica, pa se apelantov zahtjev nije mogao odbiti kao neosnovan ni zbog tog razloga.

26. Kantonalni sud je potom podsjetio na odredbu člana 6. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete shodno kojoj su za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni autor, urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem spornog izražavanja.

27. Iz sadržaja apelantove žalbe za koju je sud vezan proizlazi da apelant žalbom istrajava da je oklevetan zbog objavljenih fotografija na kojima je u ustaškoj uniformi, a za koje je utvrđeno da nisu autorsko djelo tuženog. Potom je Kantonalni sud podsjetio da je tokom postupka utvrđeno da je urednik internetskog portala www.abrašme.info bez saglasnosti tuženog kao autora teksta samoinicijativno uz tekst postavio fotografije na kojima je apelant u ustaškoj uniformi, a za koje je tokom postupka utvrđeno da nisu istinite. U takvim okolnostima tuženi kao autor teksta, na osnovu člana 6. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete, nije pasivno legitimiran za štetu koju je apelant pretrpio objavljivanjem fotografije jer objavljivanje fotografije ne predstavlja autorsko djelo tuženog, pa je zbog toga apelantov tužbeni zahtjev zbog objavljenih fotografija pravilno odbijen kao neosnovan.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

28. Apelant smatra da je presudom Kantonalnog suda povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i pravo na slobodu izražavanja iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije. Iz navoda apelacije proizlazi da apelant smatra da je Kantonalni sud prilikom donošenja svoje odluke proizvoljno primijenio materijalno pravo, što je to i prvostepena presuda. Apelant navodi da je Kantonalni sud pogrešno cijenio da je apelant u svojoj žalbi istrajao samo u tvrdnji da je oklevetan zbog objavljenih fotografija na kojima je apelant, navodno, u ustaškoj uniformi i za koje je utvrđeno da nisu autorsko djelo tuženog, nego ih je portal www.abrašmedia.info objavio uz tekst tuženog bez njegove saglasnosti. Takav zaključak Kantonalnog suda je nezakonit i nelogičan ukoliko se u obzir uzme sadržaj objavljenog autorskog teksta tuženog. Čak i kada bi objavljene fotografije uistinu prikazivale apelanta u ustaškoj uniformi, a tokom

postupka je utvrđeno da se ne radi o apelantu, jasno je da fotografija, sama po sebi, ne bi uzrokovala značajniju štetu, a možda čak i nikakvu štetu apelantovom ugledu da nisu objavljene uz tekst tuženog kojima se on grubo vrijeđa. Apelant tvrdi da je izostalo jasno obrazloženje drugostepenog suda i da je presuda kao takva proizvoljna i ne ispunjava uvjete iz člana 191. ZPP-a. Posebno se ističe da je isključivo kao posljedica nezakonitog i nepravilnog rada prvostepenog suda, a u drugoj fazi i drugostepenog suda, došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje u dijelu u kojem se jamči suđenje u razumnom roku jer s obzirom na prirodu štetne radnje i prirodu zakonom zaštićenih dobara apelanta kao fizičkog lica predmetni postupak je mogao i morao biti okončan znatno ranije. Predloženo je da se apelacija uvaži, da se utvrdi kršenje apelantovih prava na koja se pozvao u apelaciji, osporena presuda ukine i predmet vrati Kantonalnom sudu na ponovno odlučivanje.

b) Odgovor na apelaciju

29. Kantonalni i Općinski sud su sve apelacione navode ocijenili neosnovanim jer osporene odluke ne krše apelantova prava na koja se neosnovano pozvao u apelaciji, uz prijedlog da se apelacija odbije kao neosnovana.

30. U odgovoru na apelaciju tuženi je, između ostalog, naveo da mu je tužba kojom ga je apelant "počastio" 2012. godina bila nerealna i onda, ali da mu je sada nevjerovatna činjenica da apelant nakon osam godina na njoj i dalje insistira. Tuženi je u odgovoru naveo razloge koji su ga potaknuli da napiše tekst i javno ga objavi na internetskom portalu www.tačno.net, a to je apelantov javni istup, tada u ulozi gradskog vijećnika Mostara, u kojem je osporio inicijativu da se u službeni kalendar grada ponovo uvrsti 14. februar kao Dan oslobođenja Mostara od fašizma, tvrdeći da se radi o spornom datumu koji ne bi pridonio pozitivnom ozračju grada. Čitav problem je u tome što bi apelant rado bio visoki funkcioner bez ikakve odgovornosti za javno izgovorenu riječ i u javnom prostoru bi uzgajao cenzuru i dvostruke kriterije, a sve istovremeno se predstavljajući demokratom i antitotalitaristom, a što nije nikada išlo, niti će.

V. Relevantni propisi

31. Zakon o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH" br. 59/02, 19/03 i 73/05) u relevantnom dijelu glasi:

Odgovornost za klevetu

Član 6. st. (1) i (2)

(1) *Svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu, odgovorno je za klevetu.*

(2) *Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja.*

Obaveza ublažavanja štete

Član 8.

Oštećeni je dužan da poduzme sve potrebne mjere da ublaži štetu uzrokovanu izražavanjem neistinite činjenice, a naročito da štetniku podnese zahtjev za ispravku tog izražavanja.

Rokovi zastarjelosti

Član 12. stav (1)

(1) *Rok za podnošenje zahtjeva za naknadu štete u smislu ovog zakona iznosi tri (3) mjeseca od dana kada oštećeni sazna ili je trebao saznati za izražavanje neistinite činjenice i za identitet štetnika i taj se rok ni u kom slučaju ne može produžiti*

nakon isteka jedne (1) godine od dana kada je to izražavanje izneseno trećem licu.

32. **Zakon o parničnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15). Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH koji glasi:

Član 10.

(1) Stranka ima pravo da sud odluči o njenim zahtjevima i prijedlozima u razumnom roku.

(2) Sud je dužan provesti postupak bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja strankama pripadaju u postupku.

e) Granice ispitivanja prvostepene presude

Član 221.

Drugostepeni sud ispituje prvostepenu presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 2. tač. 2), 3), 8), 9), 12) i 13) ovog zakona koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje.

VI. Dopustivost

Dopustivost *ratione materiae*

33. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije u odnosu na navode o kršenju prava na slobodu izražavanja iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije, Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. stav (3) tačka h) Pravila Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu kad ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

Član 18. stav (3) tačka h) Pravila Ustavnog suda glasi:

(3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

*h) apelacija je *ratione materiae* inkompatibilna sa Ustavom;*

34. Apelant osporava presudu Kantonalnog suda tvrdeći da mu je tom presudom prekršeno pravo iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije.

Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana što uključuje:

h) Slobodu izražavanja.

Član 10. Evropske konvencije glasi:

(1) Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtijevaju dozvole za rad od radio, televizijskih i filmskih kompanija.

(2) Ostvarivanje ovih sloboda budući da uključuje obaveze i odgovornosti može podlijegati takvim formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili sankcijama predviđenim zakonom i koje su neophodne u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, sprečavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja i morala, ugleda ili prava drugih, sprečavanja širenja povjerljivih informacija ili u interesu očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

35. Iz apelacije i osporenih presuda nesumnjivo proizlazi da je apelant u konkretnoj pravnoj stvari bio u ulozi tužioca tražeći od suda zaštitu od klevete, što znači da tužbeni zahtjev nije bio upravljen protiv apelanta radi nekog njegovog

izražavanja. Kako član 10. Evropske konvencije štiti slobodu izražavanja, a stav 2. tog člana regulira u kojim slučajevima ta sloboda može biti ograničena, Ustavni sud smatra da apelant nije bio "žrtva" kršenja člana 10. Evropske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP 90/06* od 6. jula 2007. godine, tačka 18, dostupna na www.ustavnisud.ba). S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da se apelantovi navodi u vezi s povredom člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije moraju odbaciti kao *ratione materiae* inkompatibilni s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Dopustivost u odnosu na ostale navode

36. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

37. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

38. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 od 24. augusta 2018. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 11. septembra 2018. godine, a apelacija je podnesena 8. novembra 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija u odnosu na ostale navode ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očito (*prima facie*) neosnovana.

39. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

40. Apelant osporava presudu Kantonalnog suda tvrdeći da je tom presudom povrijeđeno njegovo pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, uključujući i segment suđenja u razumnom roku.

41. Ustavni sud zapaža da apelant, u suštini, smatra da je spornim izražavanjem, odnosno objavljenim fotografijama kojima je ilustriran tekst tuženog nanosena šteta njegovom ugledu, pri čemu svoje argumente pravno kvalificira kao kršenje prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije. Međutim, "pravo na ugled" zaštićeno je u okviru prava na privatni život iz člana 8. Evropske konvencije, pa će Ustavni sud, slijedeći praksu Evropskog suda, u konkretnom slučaju ispitati da li su redovni sudovi dali dovoljne i relevantne razloge za uskraćivanje zaštite prema tom članu, odnosno da li je osporenom odlukom postignuta pravična ravnoteža između dva suprotstavljena prava: prava na ugled i prava na slobodu izražavanja.

Pravo na zaštitu ugleda

Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

f) Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku.

Član 8. Evropske konvencije glasi:

1. *Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.*

2. *Javne vlasti se ne smiju miješati u ostvarivanje ovog prava osim ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesima nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.*

42. Suština apelacionih prigovora se odnosi na nezadovoljstvo obrazloženjem Kantonalnog suda koji je odbio apelantovu žalbu zbog promašene pasivne legitimacije, odnosno činjenice da objavljene fotografije nisu autorsko djelo tuženog, te da stoga tuženi, u smislu člana 6. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete, ne može snositi odgovornost za štetu koju apelant potražuje. S druge strane, apelant tvrdi da su se njegovi žalbeni prigovori odnosili i na sadržaj spornog teksta čiji je autor tuženi, te u tom pravcu tvrdi da je proizvoljan zaključak Kantonalnog suda da su se žalbeni prigovori odnosili samo na objavljene fotografije. U vezi s iznesenim prigovorima, Ustavni sud zapaža da se redovni sudovi nisu bavili analizom spornog teksta tuženog koji je objavljen na internetskom portalu www.abrašmedia.info. U tom smislu, Ustavni sud zapaža da je prvostepeni sud istrajava na stajalištu da je tužbeni zahtjev neblagovremen, ali i nedokazan (vidi tačke 15. i 16. ove odluke). Međutim, Kantonalni sud je cijeneći žalbene navode zaključio da je žalba neosnovana, pri čemu je prihvaćen stav prvostepenog suda da je tužbeni zahtjev neosnovan, ali ne zbog razloga koje je naveo prvostepeni sud, već zbog promašene pasivne legitimacije. Iz obrazloženja Kantonalnog suda proizlazi da je apelant u žalbi naveo da je oklevetan zbog objavljivanja fotografije na kojoj se on, navodno, slikao s ustaškom kapom, a što nije istina i što je apelant tokom postupka dokazao (vidi tačku 18. ove odluke). Shodno tome, Ustavni sud zapaža da je ispitivanje Kantonalnog suda u odnosu na osporenu presudu bilo ograničeno žalbenim navodima, pri čemu apelant u apelaciji nije pružio relevantnu argumentaciju za suprotno, odnosno tvrdnje da su se žalbeni prigovori odnosili i na sadržaj teksta tuženog (apelant uz apelaciju nije dostavio žalbu). Konačno, Ustavni sud zapaža da je apelant postupajući prema članu 8. Zakona o zaštiti od klevete zatražio demanti od urednika internetskog portala koji je bez saglasnosti tuženog objavio tekst tuženog i sporne fotografije, i to samo u odnosu na sporne fotografije, ali ne i u odnosu na sadržaj spornog izražavanja. U takvim okolnostima čine se kontradiktornim apelantovi navodi da fotografije, same po sebi, ne bi uzrokovale značajniju štetu, a možda čak i nikakvu štetu apelantovom ugledu da nisu objavljene uz tekst tuženog kojima se on grubo vrijeđa. Ustavni sud prihvata da je objavljivanje spornih fotografija, za koje je utvrđeno da nisu istinite, kod apelanta moglo izazvati nelagodu i neprijatnost, ali je apelant za traženju naknadu na ime povrede ugleda i časti zbog objavljenih fotografija tužbeni zahtjev trebao usmjeriti prema licu koje je odgovorno za objavljivanje fotografija, kako to propisuje član 6. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete.

43. U okolnostima kada iz raspoloživih dokumenata proizlazi da je apelant žalbu usmjerio samo u odnosu na sporne fotografije, što korespondira i s utvrđenjem redovnih sudova da se apelantovo postupanje prema članu 8. Zakona o zaštiti od klevete odnosilo isključivo na sporne fotografije za čije objavljivanje, kako je to utvrđeno, nije odgovoran tuženi, Ustavni sud smatra da osporenim presudom Kantonalnog suda kao konačnom odlukom u ovom predmetu nije prekršeno pravo na ugled iz člana 8. Evropske konvencije.

44. Stoga, Ustavni sud zaključuje da nije došlo do kršenja člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

45. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

46. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.

47. Ustavni sud, prije svega, ističe da se predmetni postupak odnosi na pitanje naknade nematerijalne štete zbog klevete, dakle nesporno se radi o predmetu građanskopravne prirode, te, stoga, apelant uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

A) U odnosu na osporenu presudu Kantonalnog suda

48. Apelant ukazuje da je osporena presuda donesena kao rezultat proizvoljne primjene prava. U vezi s tim, Ustavni sud, prije svega, naglašava da, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je, eventualno, došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminaciona. Dakle, u okviru apelacione nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima. Naime, Ustavni sud kao ni Evropski sud neće djelovati kao sudovi "četvrte instance" i dovoditi u pitanje presude domaćih sudova u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije, osim kada se njihovi zaključci mogu smatrati proizvoljnim ili očito nerazumnim (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Bochan protiv Ukrajine*, presuda od 5. februara 2015. godine, stav 61).

49. Dovodeći u vezu navedene stavove s konkretnim predmetom, Ustavni sud primjećuje da je Kantonalni sud, koji je donio konačnu odluku u ovom predmetu, krećući se u granicama žalbenih navoda, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava, kako to propisuje odredba člana 221. ZPP-a, ispitao relevantne okolnosti konkretnog slučaja utvrdivši da tuženi, shodno članu 6. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete, ne snosi odgovornost za objavljivanje spornih fotografija, pa je tužbeni zahtjev odbijen zbog promašene pasivne legitimacije kod tuženog. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je Kantonalni sud u svojoj odluci korigirao stav prvostepenog suda da je u predmetima koji pokreću pitanje klevete potrebno utvrđivati intenzitet i dužinu pretrpljenih duševnih bolova oštećenog provođenjem vještačenja po

vještaku medicinske struke (vidi tačku 25. ove odluke). Konačno, apelant u apelaciji nije ponudio relevantnu argumentaciju kojom bi potkrijepio apelacione prigovore, pa shodno iznesenom Ustavni sud zaključuje da osporenim presudom Kantonalnog suda kao konačnom odlukom u ovom predmetu nije prekršeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

B) Pravo na suđenje u "razumnom roku"

50. Ustavni sud zapaža da apelant smatra da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje u segmentu suđenja u razumnom roku isključivo kao posljedica nezakonitog i nepravilnog rada prvostepenog suda, a u drugoj fazi i drugostepenog suda, pri čemu smatra da je postupak zbog prirode štetne radnje i prirode zakonom zaštićenih dobara trebao biti okončan znatno ranije.

Relevantni principi

51. Ustavni sud, prije svega, ističe da se, prema konzistentnoj praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, razumnost dužine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim sudskom praksom Evropskog suda, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za apelanta (vidi Evropski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. februara 2002. godine, Izvještaj broj 2002-I, stav 38).

52. Osim toga, prema praksi Evropskog i Ustavnog suda, veliki broj predmeta uzetih u rad nije valjano opravdanje za prekomjerno odugovlačenje postupka, a stalno vraćanje odluke na ponovno suđenje može pokazati da postoje ozbiljni nedostaci u organizaciji sudskog sistema (vidi Evropski sud, *Probmeyer protiv Njemačke*, presuda od 1. jula 1997. godine, stav 64, Izvještaji 1997-IV).

53. Konačno, Ustavni sud, podržavajući praksu Evropskog suda, podsjeća na to da član 6. stav 1. Evropske konvencije nameće državama ugovornicama dužnost da organiziraju svoje pravosudne sisteme na način da sudovi mogu zadovoljiti uvjete tog člana, uključujući i obavezu da postupaju u predmetima u razumnom roku (vidi Evropski sud, *Marinović protiv Hrvatske*, presuda od 6. oktobra 2005. godine, stav 23).

Period koji se uzima u obzir

54. Ustavni sud zapaža da je apelant tužbu Općinskom sudu podnio 19. maja 2011. godine (kako je to utvrdio Kantonalni sud), a da je postupak pravosnažno okončan presudom Kantonalnog suda 24. augusta 2018. godine. Dakle, period u kojem je pravosnažno odlučeno na dvije sudske instance jeste period nešto duži od sedam godina (sedam godina i tri mjeseca).

Analiza dužine trajanja postupka

55. U predmetnom slučaju radi se o parničnom postupku pokrenutom zbog klevete koji po svojoj suštini nije hitan predmet. S obzirom na činjenična i pravna pitanja koja je u konkretnom slučaju trebalo riješiti, naročito dokaze koje je trebalo provesti, Ustavni sud smatra da se nije radilo o složenom predmetu.

56. Ustavni sud zapaža da apelant problematizira ukupnu dužinu trajanja postupka, koju dovodi u vezu s nezakonitim postupanjem redovnih sudova. Ustavni sud zapaža da su u relevantnom periodu donesene četiri odluke redovnih sudova. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud postupajući po apelantovoj tužbi u relativno kratkom periodu od nešto duže od godinu dana donio procesnu odluku o odbacivanju tužbe (27. august 2012. godine), koja je ukinuta odlukom

Kantonalnog suda (5. decembar 2014. godine), nakon čega je proveden ponovni postupak koji je na dvije sudske instance okončan 24. augusta 2018. godine, odnosno za tri godine i osam mjeseci. Dakle, imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud ne zapaža da su redovni sudovi bili posebno pasivni prilikom donošenja odluka, međutim, Ustavni sud u ovom predmetu uočava problem u činjenici da je postupak vraćen na ponovno odlučivanje, što je zapravo ključno utjecalo na ukupnu dužinu postupka.

57. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da stalno vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu ili organu ne predstavlja uvijek najbolji način da pojedinci ostvare i realiziraju svoja prava jer svako nepotrebno odugovlačenje, kao i vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu često dovodi do, *de facto*, lišavanja pojedinca njegovih prava, kao i gubitka djelotvornosti i povjerenja u pravni sistem. Pri tome, Ustavni sud zapaža da se redovni sudovi u odgovorima na apelaciju nisu uopće osvrnuli na navode o dužini trajanja predmetnog postupka.

58. Dakle, imajući u vidu sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud smatra da dužina predmetnog postupka u cjelini ne zadovoljava kriterij prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

59. Stoga, Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje apelantovog prava na suđenje u "razumnom roku" kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pitanje naknade na ime nematerijalne štete

60. Ustavni sud podsjeća da, prema članu 74. stav (1) Pravila Ustavnog suda, u odluci kojom usvaja apelaciju Ustavni sud može odrediti naknadu na ime nematerijalne štete. Prema članu 74. stav (2) Pravila Ustavnog suda, ako Ustavni sud odredi da je potrebno dodijeliti novčanu naknadu, odredit će je na osnovu pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda.

61. S obzirom na odluku u ovom predmetu, a imajući u vidu presude Evropskog suda protiv Bosne i Hercegovine (npr. vidi Evropski sud, *Dorić protiv BiH*, aplikacija broj 68811/13 od 7. novembra 2017. godine, *Škrbić i Vujičić protiv BiH*, aplikacije br. 37444/17 i 75271/17 od 6. juna 2019. godine i *Hadžajlić i ostali protiv BiH*, aplikacija broj 10770/18 od 16. januara 2020. godine), dosadašnju praksu, ekonomske uvjete u Bosni i Hercegovini (podaci dostupni na www.bhas.ba) i okolnosti konkretnog slučaja, prema članu 74. Pravila, odnosno članu 41. Evropske konvencije, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku apelantu treba isplatiti iznos od 1.000,00 KM. Navedeni iznos apelantu je dužna isplatiti Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

VIII. Zaključak

62. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na "suđenje u razumnom roku" kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije jer iz dostavljene dokumentacije proizlazi da je predmetni parnični postupak na dvije sudske instance ukupno trajao nešto duže od sedam godina, a na dužinu trajanja postupka ključno je utjecalo vraćanje predmeta na ponovni postupak, a vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu često dovodi do, *de facto*, lišavanja pojedinca njegovih prava, kao i gubitka djelotvornosti i povjerenja u pravni sistem.

63. S druge strane, Ustavni sud zaključuje da nema povrede prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava

Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje kada je Kantonalni sud ispitujući apelantovu žalbu shodno članu 221. ZPP-a odbio žalbu utvrdivši da tuženi, u smislu člana 6. stav (2) Zakona o zaštiti od klevete, ne snosi odgovornost za objavljene fotografije na portalu www.abrašmedia.info, a dato obrazloženje se ne doima proizvoljnim i suprotnim garancijama prava na pravično suđenje.

64. Nema ni kršenja prava iz člana II/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije jer je tokom postupka utvrđeno da se objavljivanje spornih fotografija, koje su nesporno kod apelanta mogle izazvati nelagodu, ne može dovesti u vezu s tuženim, te da shodno tome tuženi ne može biti ovlašten za naknadu štete koju apelant potražuje zbog objavljenih fotografija za koje se tokom postupka ispostavilo da nisu istinite.

65. Na osnovu člana 18. stav (3) tačka h), člana 59. st. (1), (2) i (3) i člana 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

66. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 6366/18**, rješavajući apelaciju **Danijela Vidovića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. stavak (3) tačka h), članka 57. stavak (2) tačka b), članka 59. st. (1), (2) i (3) i članka 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Ćeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 23. lipnja 2020. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Djelomično se usvaja apelacija **Danijela Vidovića**.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupku koji je okončan Presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 od 24. kolovoza 2018. godine.

Nalaže se Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona da, u skladu sa člankom 74. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, apelantu **Danijelu Vidoviću** u roku od tri mjeseca od dostave ove odluke isplati iznos od 1.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog kršenja prava na donošenje odluke u razumnom roku, uz obvezu da nakon isteka tog roka plati apelantu **Danijelu Vidoviću** zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene ovom odlukom.

Nalaže se Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona da, u skladu sa člankom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Danijela Vidovića** podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 od 24. kolovoza 2018. godine u odnosu na ostale aspekte prava iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i prava iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Odbacuje se kao nedozvoljena apelacija **Danijela Vidovića** podnesena protiv Presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 u odnosu na pravo iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda zato što je *ratione materiae* inkompatibilna s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Danijel Vidović (u daljnjem tekstu: apelant), kojeg zastupaju odvjetnici iz Zajedničkog odvjetničkog ureda iz Mostara "Sesar – Čurić – Miletić", podnio je 8. studenog 2018. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Kantonalnog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 od 24. kolovoza 2018. godine.

2. Podneskom od 29. studenog 2018. godine apelantov punomoćnik je dostavio traženu punomoć za zastupanje.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

3. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i tuženog Dragana Markovine (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 26. veljače 2020. godine da dostave odgovor na apelaciju.

4. Kantonalni sud, Općinski sud i tuženi su dostavili odgovor na apelaciju u razdoblju od 9. do 27. ožujka 2020. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacijskih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Apelant je 19. svibnja 2011. godine podnio tužbu radi naknade nematerijalne štete u iznosu od 5.500,00 KM zbog povrede ugleda i časti.

7. Odlučujući o tužbi, Općinski sud je donio Rješenje broj 58 0 P 093905 11 P od 27. kolovoza 2012. godine kojim je tužba odbačena kao nepravovremena.

8. Odlučujući o apelantovoj žalbi protiv rješenja iz prethodne točke, Kantonalni sud je donio Rješenje broj 58 0 P 093905 12 Gž od 5. prosinca 2014. godine kojim je žalba uvažena, pobijano rješenje ukinuto i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

9. Odlučujući u ponovnom postupku, Općinski sud je donio Presudu broj 58 0 P 093905 16 P 2 od 14. ožujka 2017. godine kojom je odbijen apelantov tužbeni zahtjev kao iz točke 5. ove odluke.

10. Iz obrazloženja proizlazi da je Općinski sud kao prvo podsjetio na ranije odlučivanje tog suda u kojem je utvrdio da je tužba nepravovremena. U svezi s tim, Općinski sud je ukazao da je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio da se apelant obratio sudu za zaštitu svojih prava nakon isteka roka iz članka 12. Zakona o zaštiti od klevete FBiH (u daljnjem tekstu: Zakon o zaštiti od klevete). Naime, Općinski sud je pojasnio da

je izvorni tekst tuženog objavljen na internetskom portalu www.tačno.net 16. veljače 2011. godine, bez apelantovih fotografija, a da je apelant podnio tužbu sudu 18. svibnja 2011. godine, pozivajući se na tekst koji je bez suglasnosti tuženog prenesen i objavljen 18. svibnja 2011. godine na internetskom portalu www.abšarmedia.info pod naslovom "Suton jednog grada" koji je ilustriran s dvije apelantove fotografije.

11. Općinski sud je naveo da je apelant tijekom postupka ustrajavao na tvrdnji da je za sporni tekst saznao tek nakon što je izvorni tekst s portala kojem je tuženi dao odobrenje za objavu prenesen na drugom internetskom portalu, tj. nakon što je dva dana poslije prve objave uz sporni tekst autor portala koji je prenio tekst tuženog dodao i dvije fotografije koje su očito i bile razlog za apelantovu reakciju.

12. Prema ocjeni Općinskog suda, postoji kontradiktornost između tužbe i obrazloženja razloga koji su do nje doveli jer je apelant tijekom postupka istaknuo da nikada nije demantirao izvorni tekst tuženog koji je objavljen 16. veljače 2011. godine na internetskom portalu www.tačno.net, već se zahtjevom za ispravku obratio samo portalu www.abšarmedia.info koji je 18. veljače 2011. godine bez suglasnosti tuženog prenio izvorni tekst tuženog ilustriran s dvije apelantove fotografije, i to samo u odnosu na objavljene fotografije. Iz navedenog je Općinski sud utvrdio da se apelant nije obratio onom portalu i autoru koji su izvorno objavili tekst, bez spornih apelantovih fotografija koje su razlog za saznanje za tekst i očito jedini razlog za apelantovu reakciju.

13. S obzirom na to da se tužba podnosi u roku od tri mjeseca od dana saznanja za sporno izražavanje objavljeno na internetskom portalu www.tačno.net od 16. veljače 2011. godine, očito je da je apelant prekoračio rok od tri mjeseca od dana objave izvornog, autentičnog teksta, pa apelant u odnosu na sam sadržaj teksta, koji bi za njega mogao biti na neki način neugodan, ne može ostvariti zaštitu. Dakle, iz provedenih dokaza proizlazi da apelant nije postupio prema članku 8. Zakona o zaštiti od klevete jer nije poduzeo sve potrebne mjere da navodnu štetu ublaži jer i sam potvrđuje da nikada nije zatražio ispravku netočnih navoda u odnosu na sadržaj teksta, već se samo obratio s navodnom ispravkom u svezi s dvije objavljene fotografije na internetskom portalu www.abrašmedia.info od 18. veljače 2011. godine. Navedeni razlozi su rukovodili Općinski sud da tužbu odbaci kao nepravovremenu primjenom članka 12. Zakona o zaštiti od klevete.

14. Međutim, Kantonalni sud je uvažio žalbu uz obrazloženje da apelant potražuje naknadu štete zbog klevete za koju tvrdi da mu je nanesena u tekstu koji je objavljen pod nazivom "Suton jednog grada", čiji je autor tuženi, koji je prenesen i objavljen 18. veljače 2011. godine na internetskom portalu www.abrašmedia.info, pa kako je tužba podnesena 19. svibnja 2011. godine, Kantonalni sud je zaključio da je tužba podnesena u roku propisanom člankom 12. Zakona o zaštiti od klevete.

15. U svezi s tim, Općinski sud je naveo da i dalje ostaje pri ranijem stavu da je tužba nepravovremena jer iz dokaza provedenih tijekom postupka proizlazi da apelant nikada nije demantirao sadržaj izvornog teksta koji je objavljen 16. veljače 2011. godine na internetskom portalu www.tačno.net, nego se zahtjevom za ispravku obratio samo u odnosu na fotografije, i to internetskom portalu www.abrašmedia.info koji je 18. veljače 2011. godine prenio tekst tuženog, bez njegovog odobrenja, uz koji su objavljene i njegove dvije fotografije, pri čemu apelant u odnosu na sadržaj teksta nije postupio u skladu sa člankom 8. Zakona o zaštiti od klevete, već samo u odnosu na sporne fotografije kojim je portal www.abrašmedia.info ilustrirao preneseni izvorni tekst tuženog.

16. Potom se Općinski sud pozvao na odredbe članka 200. Zakona o obligacijskim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO), te članka 125. ZPP-a koje je citirao navodeći da je sud u svakom konkretnom slučaju dužan prilikom dosuđivanja nematerijalne štete utvrditi jačinu duševnih bolova, kao i njihovo trajanje, jer svako drugačije dosuđivanje naknade za nematerijalnu štetu značilo bi da sud ima pravo dosuditi štetu po svom nahođenju. Dakle, nije dovoljno utvrditi da postoji šteta i odgovornost tuženog, već je apelant u konkretnom slučaju bio dužan predložiti vještačenje na okolnosti visine nematerijalne štete, a što apelant nije učinio, pa je sud primjenom pravila o teretu dokazivanja odlučio kao u izreci presude.

17. Odlučujući o apelantovoj žalbi, Kantonalni sud je donio Presudu broj 58 0 P 093905 17 GŽ 2 od 24. kolovoza 2018. godine kojom je žalbu odbio i prvostupanjsku presudu potvrdio.

18. Iz obrazloženja presude proizlazi da apelant pravovremeno izjavljenom žalbom pobija prvostupanjsku presudu iz svih razloga propisanih člankom 208. ZPP-a s prijedlogom da se žalba uvaži, presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Kantonalni sud je u obrazloženju podsjetio na sadržaj žalbe u kojoj je navedeno da je apelant tijekom postupka dokazao da ga je tuženi oklevetao tako što je objavio neistinu da se slikao s ustaškom kapom, a što je apelant dokazao tijekom postupka, pa je sud trebao udovoljiti tužbenom zahtjevu za naknadu štete, pri čemu apelant tvrdi da nije bilo potrebno provoditi vještačenje na okolnosti pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti, te da nije nastupila zastara potraživanja, pa zbog toga nije bilo moguće odbiti tužbu.

19. Kantonalni sud je ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i razloga na koje sud pazi po službenoj dužnosti u smislu članka 221. ZPP-a zaključio da je žalba neutemeljena.

20. U svezi s takvim zaključkom, Kantonalni sud je podsjetio da je apelant tužbu podnio 19. svibnja 2011. godine (potvrda o prijemu dokumenta), kojom potražuje naknadu štete zbog iznošenja neistina i klevete objavljenih u tekstu s fotografijama na internetskom portalu www.abrašmedia.info pod nazivom "Suton jednog grada" 18. veljače 2011. godine.

21. Tijekom postupka je utvrđeno da je urednik portala www.abrašmedia.info, bez suglasnosti tuženog kao autora teksta "Suton jednog grada", sadržaj teksta prenio s portala www.tačno.net na kojem je tekst istog autora i istog sadržaja objavljen 16. veljače 2011. godine, bez apelantove fotografije u ustaškoj uniformi, te da za prijenos teksta i objavu na internetskom portalu www.abrašmedia.info urednik nije imao suglasnost tuženog, da je apelant za objavu fotografija tražio ispravak, koji je urednik navedenog portala objavio, te je utvrđeno da apelant nije na fotografijama objavljenim uz tekst "Suton jednog grada" na portalu www.abrašmedia.info od 18. veljače 2011. godine. Kantonalni sud je naveo da su navedene činjenice utvrđene u postupku i da se one žalbom ne pobijaju.

22. Potom je Kantonalni sud podsjetio da je prvostupanjski sud na temelju utvrđenih činjenica zaključio da je potraživanje zastarjelo jer je apelant imao saznanja o objavi teksta 16. veljače 2011. godine, a da je tužba podnesena sudu 19. svibnja 2011. godine, da vještačenjem nije dokazao intenzitet pretrpljenih duševnih bolova zbog objavljenog spornog sadržaja u sredstvima javnog informiranja, pa je zbog toga odbijen tužbeni zahtjev.

23. U svezi s takvim odlučanjem, Kantonalni sud je naveo da je odluka kojom je tužbeni zahtjev odbijen pravilna, ali ne zbog razloga koje je naveo prvostupanjski sud.

24. Kantonalni sud je naveo da je tužba od 19. svibnja 2011. godine podnesena pravovremeno, u skladu sa člankom

12. Zakona o zaštiti od klevete, uz obrazloženje da je predmet raspravljana tekst tuženog s apelantovim fotografijama objavljen 18. veljače 2011. godine na internetskom portalu www.abrašmedia.info, za koji tekst je apelant saznao 19. veljače 2011. godine dolaskom na posao, a ne tekst istog sadržaja koji je objavljen 16. veljače 2011. godine na internetskom portalu www.tačno.net.

25. Potom je Kantonalni sud podsjetio da za dosuđivanje nematerijalne štete zbog klevete nije potrebno utvrđivati intenzitet i duljinu pretrpljenih duševnih bolova oštećenog, već koliko spornom objavom intenzitet može škoditi časti i ugledu te osobe, pa se apelantov zahtjev nije mogao odbiti kao neutemeljen ni zbog tog razloga.

26. Kantonalni sud je potom podsjetio na odredbu članka 6. stavak 2. Zakona o zaštiti od klevete shodno kojoj su za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni autor, urednik, izdavač, kao i osoba koja je na drugi način vršila nadzor nad sadržajem spornog izražavanja.

27. Iz sadržaja apelantove žalbe za koju je sud vezan proizlazi da apelant žalbom ustrajava da je oklevetan zbog objavljenih fotografija na kojima je u ustaškoj uniformi, a za koje je utvrđeno da nisu autorsko djelo tuženog. Potom je Kantonalni sud podsjetio da je tijekom postupka utvrđeno da je urednik internetskog portala www.abrašmedia.info bez suglasnosti tuženog kao autora teksta samoinicijativno uz tekst postavio fotografije na kojima je apelant u ustaškoj uniformi, a za koje je tijekom postupka utvrđeno da nisu istinite. U takvim okolnostima tuženi kao autor teksta, na temelju članka 6. stavak 2. Zakona o zaštiti od klevete, nije pasivno legitimiran za štetu koju je apelant pretrpio objavom fotografije jer objava fotografije ne predstavlja autorsko djelo tuženog, pa je zbog toga apelantov tužbeni zahtjev zbog objavljenih fotografija pravilno odbijen kao neutemeljen.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

28. Apelant smatra da je presudom Kantonalnog suda povrijeđeno njegovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i pravo na slobodu izražavanja iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije. Iz navoda apelacije proizlazi da apelant smatra da je Kantonalni sud prilikom donošenja svoje odluke proizvoljno primijenio materijalno pravo, te je zbog toga odluka tog suda proizvoljna i neutemeljena, kao što je to i prvostupajnska presuda. Apelant navodi da je Kantonalni sud pogrešno cijenio da je apelant u svojoj žalbi ustrajao samo u tvrdnji da je oklevetan zbog objavljenih fotografija na kojima je apelant, navodno, u ustaškoj uniformi i za koje je utvrđeno da nisu autorsko djelo tuženog, nego ih je portal www.abrašmedia.info objavio uz tekst tuženog bez njegove suglasnosti. Takav zaključak Kantonalnog suda je nezakonit i nelogičan ukoliko se u obzir uzme sadržaj objavljenog autorskog teksta tuženog. Čak i kada bi objavljene fotografije uistinu prikazivale apelanta u ustaškoj uniformi, a tijekom postupka je utvrđeno da se ne radi o apelantu, jasno je da fotografija, sama po sebi, ne bi uzrokovala značajniju štetu, a možda čak i nikakvu štetu apelantovom ugledu da nisu objavljene uz tekst tuženog kojima se on grubo vrijeđa. Apelant tvrdi da je izostalo jasno obrazloženje drugostupajnskog suda i da je presuda kao takva proizvoljna i ne ispunjava uvjete iz članka 191. ZPP-a. Posebno se ističe da je isključivo kao posljedica nezakonitog i nepravilnog rada prvostupajnskog suda, a u drugoj fazi i drugostupajnskog suda, došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje u

dijelu u kojem se jamči suđenje u razumnom roku jer s obzirom na prirodu štetne radnje i prirodu zakonom zaštićenih dobara apelanta kao fizičke osobe predmetni postupak je mogao i morao biti okončan znatno ranije. Predloženo je da se apelacija uvaži, da se utvrdi kršenje apelantovih prava na koja se pozvao u apelaciji, pobijana presuda ukine i predmet vrati Kantonalnom sudu na ponovno odlučivanje.

b) Odgovor na apelaciju

29. Kantonalni i Općinski sud su sve apelacijske navode ocijenili neutemeljenim jer pobijane odluke ne krše apelantova prava na koja se neutemeljeno pozvao u apelaciji, uz prijedlog da se apelacija odbije kao neutemeljena.

30. U odgovoru na apelaciju tuženi je, između ostalog, naveo da mu je tužba kojom ga je apelant "počastio" 2012. godina bila nerealna i onda, ali da mu je sada nevjerovatna činjenica da apelant nakon osam godina na njoj i dalje inzistira. Tuženi je u odgovoru naveo razloge koji su ga potaknuli da napiše tekst i javno ga objavi na internetskom portalu www.tačno.net, a to je apelantov javni istup, tada u ulozi gradskog vijećnika Mostara, u kojem je pobijao inicijativu da se u službeni kalendar grada ponovno uvrsti 14. veljače kao Dan oslobođenja Mostara od fašizma, tvrdeći da se radi o spornom datumu koji ne bi pridonio pozitivnom ozračju grada. Čitav problem je u tome što bi apelant rado bio visoki funkcioner bez ikakve odgovornosti za javno izgovorenu riječ i u javnom prostoru bi uzgajao cenzuru i dvostruke kriterije, a sve istodobno se predstavljajući demokratom i antitotalitaristom, a što nije nikada išlo, niti će.

V. Relevantni propisi

31. **Zakon o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine** ("Službene novine FBiH" br. 59/02, 19/03 i 73/05) u relevantnom dijelu glasi:

Odgovornost za klevetu

Članak 6. st. (1) i (2)

(1) Svaka osoba koja prouzrokuje štetu ugledu fizičke ili pravne osobe iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući tu pravnu odnosno fizičku osobu trećoj osobi, odgovorna je za klevetu.

(2) Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog priopćavanja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i osoba koja je na drugi način vršila nadzor nad sadržajem tog izražavanja.

Obveza ublažavanja štete

Članak 8.

Oštećeni je dužan poduzeti sve potrebne mjere kako bi ublažio štetu prouzrokovanu izražavanjem neistinite činjenice, a posebno od štetnika podnijeti zahtjev za ispravku tog izražavanja.

Rokovi zastarjelosti

Članak 12. stavak (1)

(1) Rok za podnošenje zahtjeva za naknadu štete u smislu ovog zakona iznosi tri (3) mjeseca od dana kada oštećeni sazna ili je trebao saznati za izražavanje neistinite činjenice i za identitet štetnika, i taj se rok ni u kom slučaju ne može produžiti nakon isteka jedne (1) godine od dana kada je to izražavanje izneseno trećoj osobi.

32. **Zakon o parničnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15). Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst sačinjen u Ustavnom sudu BiH koji glasi:

Članak 10.

(1) Stranka ima pravo da sud odluči o njezinim zahtjevima i prijedlozima u razumnom roku.

(2) Sud je dužan provesti postupak bez odugovlačenja i sa što manje troškova, te onemogućiti svaku zlouporabu prava koja strankama pripadaju u postupku.

e) Granice ispitivanja prvostupajnske presude

Članak 221.

Drugostupajnski sud ispituje prvostupajnsku presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnoga postupka iz članka 209. stavak 2. toč. 2), 3), 8), 9), 12) i 13) ovoga zakona koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje.

VI. Dopustivost

Dopustivost *ratione materiae*

33. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije u odnosu na navode o kršenju prava na slobodu izražavanja iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije, Ustavni sud je pošao od odredaba članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 18. stavak (3) točka h) Pravila Ustavnog suda.

Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.

Članak 18. stavak (3) točka h) Pravila Ustavnog suda glasi:

(3) Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

h) apelacija je ratione materiae inkompatibilna sa Ustavom;

34. Apelant pobija presudu Kantonalnog suda tvrdeći da mu je tom presudom prekršeno pravo iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije.

Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

h) Slobodu izražavanja.

Članak 10. Europske konvencije glasi:

1. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo obuhvaća slobodu vlastitog mišljenja, primanja i priopćavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da zahtijevaju dozvole za rad radio, televizijskih i kinematografskih poduzeća.

2. Pošto ostvarivanje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja otkrivanja informacija dobivenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

35. Iz apelacije i pobijanih presuda nesumnjivo proizlazi da je apelant u konkretnoj pravnoj stvari bio u ulozi tužitelja tražeći od suda zaštitu od klevete, što znači da tužbeni zahtjev nije bio upravljen protiv apelanta radi nekog njegovog izražavanja. Kako članak 10. Europske konvencije štiti slobodu izražavanja, a stavak 2. tog članka regulira u kojim slučajevima ta sloboda može biti ograničena, Ustavni sud smatra da apelant nije bio "žrtva" kršenja članka 10. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 90/06 od 6. srpnja 2007. godine, točka 18., dostupna na www.ustavnisud.ba). S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da se apelantovi navodi u svezi s povredom članka

II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije moraju odbaciti kao *ratione materiae* inkompatibilni s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Dopustivost u odnosu na ostale navode

36. U skladu sa člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

37. U skladu sa člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

38. U konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom je Presuda Kantonalnog suda broj 58 0 P 093905 17 Gž 2 od 24. kolovoza 2018. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, pobijanu presudu apelant je primio 11. rujna 2018. godine, a apelacija je podnesena 8. studenog 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija u odnosu na ostale navode ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očito (*prima facie*) neutemeljena.

39. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

40. Apelant pobija presudu Kantonalnog suda tvrdeći da je tom presudom povrijeđeno njegovo pravo iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, uključujući i segment suđenja u razumnom roku.

41. Ustavni sud zapaža da apelant, u biti, smatra da je spornim izražavanjem, odnosno objavljenim fotografijama kojima je ilustriran tekst tuženog nanosena šteta njegovom ugledu, pri čemu svoje argumente pravno kvalificira kao kršenje prava na pravično suđenje iz članka 6. Europske konvencije. Međutim, "pravo na ugled" zaštićeno je u okviru prava na privatni život iz članka 8. Europske konvencije, pa će Ustavni sud, slijedeći praksu Europskog suda, u konkretnom slučaju ispitati jesu li redovni sudovi dali dovoljne i relevantne razloge za uskraćivanje zaštite prema tom članku, odnosno je li pobijanom odlukom postignuta pravična ravnoteža između dva suprotstavljena prava: prava na ugled i prava na slobodu izražavanja.

Pravo na zaštitu ugleda

Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

f) Pravo na privatni i obiteljski život, dom i dopisivanje.

Članak 8. Europske konvencije glasi:

1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i prepiske.

2. Javne vlasti se ne smiju miješati u ostvarivanje ovog prava osim ako to nije sukladno zakonu i neophodno u demokratskom društvu u interesima nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili gospodarske dobrobiti zemlje, radi

sprječavanja nereda ili kriminala, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

42. Suština apelacijskih prigovora se odnosi na nezadovoljstvo obrazloženjem Kantonalnog suda koji je odbio apelantovu žalbu zbog promašene pasivne legitimacije, odnosno činjenice da objavljene fotografije nisu autorsko djelo tuženog, te da stoga tuženi, u smislu članka 6. stavak 2. Zakona o zaštiti od klevete, ne može snositi odgovornost za štetu koju apelant potražuje. S druge strane, apelant tvrdi da su se njegovi žalbeni prigovori odnosili i na sadržaj spornog teksta čiji je autor tuženi, te u tom pravcu tvrdi da je proizvoljan zaključak Kantonalnog suda da su se žalbeni prigovori odnosili samo na objavljene fotografije. U svezi s iznesenim prigovorima, Ustavni sud zapaža da se redovni sudovi nisu bavili analizom spornog teksta tuženog koji je objavljen na internetskom portalu www.abraimedia.info. U tom smislu, Ustavni sud zapaža da je prvostupanjski sud ustrajao na stajalištu da je tužbeni zahtjev nepravovremen, ali i nedokazan (vidi točke 15. i 16. ove odluke). Međutim, Kantonalni sud je cijeneći žalbene navode zaključio da je žalba neutemeljena, pri čemu je prihvaćen stav prvostupanjskog suda da je tužbeni zahtjev neutemeljen, ali ne zbog razloga koje je naveo prvostupanjski sud, već zbog promašene pasivne legitimacije. Iz obrazloženja Kantonalnog suda proizlazi da je apelant u žalbi naveo da je oklevetan zbog objave fotografije na kojoj se on, navodno, slikao s ustaškom kapom, a što nije istina i što je apelant tijekom postupka dokazao (vidi točku 18. ove odluke). Shodno tome, Ustavni sud zapaža da je ispitivanje Kantonalnog suda u odnosu na pobijanu presudu bilo ograničeno žalbenim navodima, pri čemu apelant u apelaciji nije pružio relevantnu argumentaciju za suprotno, odnosno tvrdnje da su se žalbeni prigovori odnosili i na sadržaj teksta tuženog (apelant uz apelaciju nije dostavio žalbu). Konačno, Ustavni sud zapaža da je apelant postupajući prema članku 8. Zakona o zaštiti od klevete zatražio demanti od urednika internetskog portala koji je bez suglasnosti tuženog objavio tekst tuženog i sporne fotografije, i to samo u odnosu na sporne fotografije, ali ne i u odnosu na sadržaj spornog izražavanja. U takvim okolnostima čine se kontradiktornim apelantovi navodi da fotografije, same po sebi, ne bi uzrokovale značajniju štetu, a možda čak i nikakvu štetu apelantovom ugledu da nisu objavljene uz tekst tuženog kojima se on grubo vrijeđa. Ustavni sud prihvaća da je objava spornih fotografija, za koje je utvrđeno da nisu istinite, kod apelanta moglo izazvati nelagodu i neprijatnost, ali je apelant za traženu naknadu na ime povrede ugleda i časti zbog objavljenih fotografija tužbeni zahtjev trebao usmjeriti prema osobi koja je odgovorna za objavu fotografija, kako to propisuje članak 6. stavak 2. Zakona o zaštiti od klevete.

43. U okolnostima kada iz raspoloživih dokumenata proizlazi da je apelant žalbu usmjerio samo u odnosu na sporne fotografije, što korespondira i s utvrđenjem redovnih sudova da se apelantovo postupanje prema članku 8. Zakona o zaštiti od klevete odnosilo isključivo na sporne fotografije za čiju objavu, kako je to utvrđeno, nije odgovoran tuženi, Ustavni sud smatra da pobijanom presudom Kantonalnog suda kao konačnom odlukom u ovom predmetu nije prekršeno pravo na ugled iz članka 8. Europske konvencije.

44. Stoga, Ustavni sud zaključuje da nije došlo do kršenja članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

45. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

46. Članak 6. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom.

47. Ustavni sud, prije svega, ističe da se predmetni postupak odnosi na pitanje naknade nematerijalne štete zbog klevete, dakle nesporno se radi o predmetu građanskopravne prirode, te, stoga, apelant uživa garancije prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

A) U odnosu na pobijanu presudu Kantonalnog suda

48. Apelant ukazuje da je pobijana presuda donesena kao rezultat proizvoljne primjene prava. U svezi s tim, Ustavni sud, prije svega, naglašava da, prema praksi Europskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita je li, eventualno, došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacijske nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Europske konvencije u postupku pred redovnim sudovima. Naime, Ustavni sud kao ni Europski sud neće djelovati kao sudovi "četvrtice instance" i dovođiti u pitanje presude domaćih sudova u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije, osim kada se njihovi zaključci mogu smatrati proizvoljnim ili očito nerazumnim (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud, *Bochan protiv Ukrajine*, presuda od 5. veljače 2015. godine, stavak 61).

49. Dovodeći u vezu navedene stavove s konkretnim predmetom, Ustavni sud primjećuje da je Kantonalni sud, koji je donio konačnu odluku u ovom predmetu, krećući se u granicama žalbenih navoda, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava, kako to propisuje odredba članka 221. ZPP-a, ispitao relevantne okolnosti konkretnog slučaja utvrdivši da tuženi, shodno članku 6. stavak 2. Zakona o zaštiti od klevete, ne snosi odgovornost za objavu spornih fotografija, pa je tužbeni zahtjev odbijen zbog promašene pasivne legitimacije kod tuženog. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je Kantonalni sud u svojoj odluci korigirao stav prvostupanjskog suda da je u predmetima koji pokreću pitanje klevete potrebno utvrđivati intenzitet i duljinu pretrpljenih duševnih bolova oštećenog provođenjem vještačenja po vještaku medicinske struke (vidi točku 25. ove odluke). Konačno, apelant u apelaciji nije ponudio relevantnu argumentaciju kojom bi potkrijepio apelacijske prigovore, pa shodno iznesenom Ustavni sud zaključuje da pobijanom presudom Kantonalnog suda kao konačnom odlukom u ovom predmetu nije prekršeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

B) Pravo na suđenje u "razumnom roku"

50. Ustavni sud zapaža da apelant smatra da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje u segmentu suđenja u razumnom roku isključivo kao posljedica nezakonitog i nepravilnog rada prvostupanjskog suda, a u drugoj fazi i drugostupanjskog suda, pri čemu smatra da je postupak zbog prirode štetne radnje i prirode zakonom zaštićenih dobara trebao biti okončan znatno ranije.

Relevantna načela

51. Ustavni sud, prije svega, ističe da se, prema konzistentnoj praksi Europskog suda i Ustavnog suda, razumnost duljine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o kriterijima uspostavljenim sudskom praksom Europskog suda, a naročito o složenosti predmeta, ponašanju strana u postupku i nadležnog suda ili drugih javnih vlasti, te o značaju koji konkretna pravna stvar ima za apelanta (vidi Europski sud, *Mikulić protiv Hrvatske*, aplikacija broj 53176/99 od 7. veljače 2002. godine, Izvješće broj 2002-I, stavak 38.).

52. Osim toga, prema praksi Europskog i Ustavnog suda, veliki broj predmeta uzetih u rad nije valjano opravdanje za prekomjerno odugovlačenje postupka, a stalno vraćanje odluke na ponovno suđenje može pokazati da postoje ozbiljni nedostaci u organizaciji sudskog sustava (vidi Europski sud, *Probmeier protiv Njemačke*, presuda od 1. srpnja 1997. godine, stavak 64., Izvješće 1997-IV).

53. Konačno, Ustavni sud, podržavajući praksu Europskog suda, podsjeća na to da članak 6. stavak 1. Europske konvencije nameće državama ugovornicama dužnost da organiziraju svoje pravosudne sustave na način da sudovi mogu zadovoljiti uvjete tog članka, uključujući i obvezu da postupaju u predmetima u razumnom roku (vidi Europski sud, *Marinović protiv Hrvatske*, presuda od 6. listopada 2005. godine, stavak 23.).

Razdoblje koje se uzima u obzir

54. Ustavni sud zapaža da je apelant tužbu Općinskom sudu podnio 19. svibnja 2011. godine (kako je to utvrdio Kantonalni sud), a da je postupak pravomoćno okončan presudom Kantonalnog suda 24. kolovoza 2018. godine. Dakle, razdoblje u kojem je pravomoćno odlučeno na dvije sudske instance jeste razdoblje nešto dulje od sedam godina (sedam godina i tri mjeseca).

Analiza duljine trajanja postupka

55. U predmetnom slučaju radi se o parničnom postupku pokrenutom zbog klevete koji po svojoj suštini nije hitan predmet. S obzirom na činjenična i pravna pitanja koja je u konkretnom slučaju trebalo riješiti, naročito dokaze koje je trebalo provesti, Ustavni sud smatra da se nije radilo o složenom predmetu.

56. Ustavni sud zapaža da apelant problematizira ukupnu duljinu trajanja postupka, koju dovodi u vezu s nezakonitim postupanjem redovnih sudova. Ustavni sud zapaža da su u relevantnom razdoblju donesene četiri odluke redovnih sudova. U svezi s tim, Ustavni sud zapaža da je Općinski sud postupajući po apelantovoj tužbi u relativno kratkom razdoblju od nešto dulje od godinu dana donio procesnu odluku o odbacivanju tužbe (27. kolovoza 2012. godine), koja je ukinuta odlukom Kantonalnog suda (5. prosinca 2014. godine), nakon čega je proveden ponovni postupak koji je na dvije sudske instance okončan 24. kolovoza 2018. godine, odnosno za tri godine i osam mjeseci. Dakle, imajući u vidu okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud ne zapaža da su redovni sudovi bili posebno pasivni prilikom donošenja odluka, međutim, Ustavni sud u ovom predmetu uočava problem u činjenici da je

postupak vraćen na ponovno odlučivanje, što je zapravo ključno utjecalo na ukupnu duljinu postupka.

57. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje da stalno vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu ili organu ne predstavlja uvijek najbolji način da pojedinci ostvare i realiziraju svoja prava jer svako nepotrebno odugovlačenje, kao i vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu često dovodi do, *de facto*, lišavanja pojedinca njegovih prava, kao i gubitka djelotvornosti i povjerenja u pravni sustav. Pri tome, Ustavni sud zapaža da se redovni sudovi u odgovorima na apelaciju nisu uopće osvrnuli na navode o duljini trajanja predmetnog postupka.

58. Dakle, imajući u vidu sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja, Ustavni sud smatra da duljina predmetnog postupka u cjelini ne zadovoljava kriterij prava na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

59. Stoga, Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje apelantovog prava na suđenje u "razumnom roku" kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Pitanje naknade na ime nematerijalne štete

60. Ustavni sud podsjeća da, prema članku 74. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, u odluci kojom usvaja apelaciju Ustavni sud može odrediti naknadu na ime nematerijalne štete. Prema članku 74. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, ako Ustavni sud odredi da je potrebno dodijeliti novčanu naknadu, odredit će ju na temelju pravednosti, uzimajući u obzir standarde koji proizlaze iz prakse Ustavnog suda.

61. S obzirom na odluku u ovom predmetu, a imajući u vidu presude Europskog suda protiv Bosne i Hercegovine (npr. vidi Europski sud, *Dorić protiv BiH*, aplikacija broj 68811/13 od 7. studenog 2017. godine, *Škrbić i Vujičić protiv BiH*, aplikacije br. 37444/17 i 75271/17 od 6. lipnja 2019. godine i *Hadžajlić i ostali protiv BiH*, aplikacija broj 10770/18 od 16. siječnja 2020. godine), dosadašnju praksu, ekonomske uvjete u Bosni i Hercegovini (podaci dostupni na www.bhas.ba) i okolnosti konkretnog slučaja, prema članku 74. Pravila, odnosno članku 41. Europske konvencije, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju na ime naknade nematerijalne štete zbog nedonošenja odluke u razumnom roku apelantu treba isplatiti iznos od 1.000,00 KM. Navedeni iznos apelantu je dužna isplatiti Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke. Ova odluka Ustavnog suda u dijelu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete predstavlja izvršnu ispravu.

VIII. Zaključak

62. Ustavni sud zaključuje da postoji kršenje prava na "suđenje u razumnom roku" kao jednog od elemenata prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije jer iz dostavljene dokumentacije proizlazi da je predmetni parnični postupak na dvije sudske instance ukupno trajao nešto dulje od sedam godina, a na duljinu trajanja postupka ključno je utjecalo vraćanje predmeta na ponovni postupak, a vraćanje predmeta od višeg ka nižem sudu često dovodi do, *de facto*, lišavanja pojedinca njegovih prava, kao i gubitka djelotvornosti i povjerenja u pravni sustav.

63. S druge strane, Ustavni sud zaključuje da nema povrede prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije u odnosu na ostale aspekte prava na pravično suđenje kada je Kantonalni sud ispitujući apelantovu žalbu shodno članku 221. ZPP-a odbio žalbu utvrdivši da tuženi, u smislu članka 6. stavak (2) Zakona o zaštiti od klevete, ne snosi odgovornost za objavljene fotografije na portalu www.abrašmedia.info, a dano

образложење se ne doima proizvoljnim i suprotnim garancijama prava na pravično suđenje.

64. Nema ni kršenja prava iz članka II/3.(f) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 8. Europske konvencije jer je tijekom postupka utvrđeno da se objava spornih fotografija, koje su nesporno kod apelanta mogle izazvati nelagodu, ne može dovesti u vezu s tuženim, te da shodno tome tuženi ne može biti ovlašten za naknadu štete koju apelant potražuje zbog objavljenih fotografija za koje se tijekom postupka ispostavilo da nisu istinite.

65. Na temelju članka 18. stavak (3) točka h), članka 59. st. (1), (2) i (3) i članka 74. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

66. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 6366/18**, рјешавајући апелацију **Данијела Видовића**, на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (3) тачка х), члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1), (2) и (3) и члана 74 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, председник
Мато Тадић, потпредседник
Мирсад Ћеман, потпредседник
Валерија Галић, судија
Миодраг Симовић, судија
Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 23. јуна 2020. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Дјелимично се усваја апелација **Данијела Видовића**.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на доношење одлуке у разумном року у поступку који је окончан Пресудом Кантоналног суда у Мостару број 58 0 П 093905 17 Гж 2 од 24. августа 2018. године.

Налаже се Влади Херцеговачко-неретванског кантона да, у складу са чланом 74 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, апеланту **Данијелу Видовићу** у року од три мјесеца од достављања ове одлуке исплати износ од 1.000,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због кршења права на доношење одлуке у разумном року, уз обавезу да након истека тог рока плати апеланту **Данијелу Видовићу** законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене овом одлуком.

Налаже се Влади Херцеговачко-неретванског кантона да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одбија се као неоснована апелација **Данијела Видовића** поднесена против Пресуде Кантоналног суда у Мостару број 58 0 П 093905 17 Гж 2 од 24. августа 2018. године у односу на остале аспекте права из члана II/3е)

Устава Босне и Херцеговине, члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и права из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Одбацује се као недозвољена апелација **Данијела Видовића** поднесена против Пресуде Кантоналног суда у Мостару број 58 0 П 093905 17 Гж 2 у односу на право из члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода зато што је *ratione materiae* инкомпатибилна с Уставом Босне и Херцеговине.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Данијел Видовић (у даљњем тексту: апелант), којег заступају адвокати из Заједничке адвокатске канцеларије из Мостара "Сесар – Ђурић – Милетић", поднио је 8. новембра 2018. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Кантоналног суда у Мостару (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 58 0 П 093905 17 Гж 2 од 24. августа 2018. године.

2. Поднеском од 29. новембра 2018. године апелантов пуномоћник је доставио тражену пуномоћ за заступање.

II. Поступак пред Уставним судом

3. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Кантоналног суда, Општинског суда и туженог Драгана Марковине (у даљњем тексту: тужени) затражено је 26. фебруара 2020. године да доставе одговор на апелацију.

4. Кантонални суд, Општински суд и тужени су доставили одговор на апелацију у периоду од 9. до 27. марта 2020. године.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произлазе из апелационих навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

6. Апелант је 19. маја 2011. године поднио тужбу ради накнаде нематеријалне штете у износу од 5.500,00 КМ због повреде угледа и части.

7. Одлучујући о тужби, Општински суд је донио Рјешење број 58 0 П 093905 11 П од 27. августа 2012. године којим је тужба одбачена као неблагоприятна.

8. Одлучујући о апелантовој жалби против рјешења из претходне тачке, Кантонални суд је донио Рјешење број 58 0 П 093905 12 Гж од 5. децембра 2014. године којим је жалба уважена, оспорено рјешење укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање.

9. Одлучујући у поновном поступку, Општински суд је донио Пресуду број 58 0 П 093905 16 П 2 од 14. марта 2017. године којом је одбијен апелантов тужбени захтјев као из тачке 5 ове одлуке.

10. Из образложења произлази да је Општински суд као прво подсјетио на раније одлучење тог суда у којем је утврдио да је тужба неблагоприятна. У вези с тим, Општински суд је указао да је наконведеног доказног поступка утврдио да се апелант обратио суду за заштиту својих права након истека рока из члана 12 Закона о заштити од клевете ФБиХ (у даљњем тексту: Закон о заштити од клевете). Наиме, Општински суд је појаснио да

је изворни текст туженог објављен на интернет порталу www.tačno.net 16. фебруара 2011. године, без апелантових фотографија, а да је апелант поднио тужбу суду 18. маја 2011. године, позивајући се на текст који је без сагласности туженог пренесен и објављен 18. маја 2011. године на интернет порталу www.abrašmedia.info под насловом "Сутон једног града" који је илустрован с двије апелантове фотографије.

11. Општински суд је навео да је апелант током поступка истраживао на тврдњи да је за спорни текст сазнао тек након што је изворни текст с портала којем је тужени дао одобрење за објављивање пренесен на другом интернет порталу, тј. након што је два дана послје првог објављивања уз спорни текст аутор портала који је пренио текст туженог додао и двије фотографије које су очигледно и биле разлог за апелантову реакцију.

12. Према оцјени Општинског суда, постоји контрадикторност између тужбе и образложења разлога који су до ње довели јер је апелант током поступка истакао да никада није демантовао изворни текст туженог који је објављен 16. фебруара 2011. године на интернет порталу www.tačno.net, већ се захтјевом за исправку обратио само порталу www.abrašmedia.info који је 18. фебруара 2011. године без сагласности туженог пренио изворни текст туженог илустрован с двије апелантове фотографије, и то само у односу на објављене фотографије. Из наведеног је Општински суд утврдио да се апелант није обратио оном порталу и аутору који су изворно објавили текст, без спорних апелантових фотографија које су разлог за сазнање за текст и очигледно једини разлог за апелантову реакцију.

13. С обзиром на то да се тужба подноси у року од три мјесеца од дана сазнања за спорно изражавање објављено на интернет порталу www.tačno.net од 16. фебруара 2011. године, очигледно је да је апелант прекорачио рок од три мјесеца од дана објављивања изворног, аутентичног текста, па апелант у односу на сам садржај текста, који би за њега могао бити на неки начин неугодан, не може остварити заштиту. Дакле, из проведених доказа произлази да апелант није поступио према члану 8 Закона о заштити од клевете јер није предузео све потребне мјере да наводну штету ублажи јер и сам потврђује да никада није затражио исправку нетачних навода у односу на садржај текста, већ се само обратио с наводном исправком у вези с двије објављене фотографије на интернет порталу www.abrašmedia.info од 18. фебруара 2011. године. Наведени разлози су руководили Општински суд да тужбу одбаца као неблагоприятну примјеном члана 12 Закона о заштити од клевете.

14. Међутим, Кантонални суд је уважио жалбу уз образложење да апелант потражује накнаду штете због клевете за коју тврди да му је нанесена у тексту који је објављен под називом "Сутон једног града", чији је аутор тужени, који је пренесен и објављен 18. фебруара 2011. године на интернет порталу www.abrašmedia.info, па како је тужба поднесена 19. маја 2011. године, Кантонални суд је закључио да је тужба поднесена у року прописаном чланом 12 Закона о заштити од клевете.

15. У вези с тим, Општински суд је навео да и даље остаје при ранијем ставу да је тужба неблагоприятна јер из доказа проведених у току поступка произлази да апелант никада није демантовао садржај изворног текста који је објављен 16. фебруара 2011. године на интернет порталу www.tačno.net, него се захтјевом за исправку обратио само у односу на фотографије, и то интернет порталу www.abrašmedia.info који је 18. фебруара 2011. године пренио текст туженог, без његовог одобрења, уз који су

објављене и његове двије фотографије, при чему апелант у односу на садржај текста није поступио у складу са чланом 8 Закона о заштити од клевете, већ само у односу на спорне фотографије којим је портал www.abrašmedia.info илустровао пренесени изворни текст туженог.

16. Потом се Општински суд позвао на одредбе члана 200 Закона о облигационим односима (у даљњем тексту: ЗОО), те члана 125 ЗПП-а које је цитирао наводећи да је суд у сваком конкретном случају дужан да приликом досуђивања нематеријалне штете утврди јачину душевних болова, као и њихово трајање, јер свако другачије досуђивање накнаде за нематеријалну штету значило би да суд има право да досуди штету по свом нахођењу. Дакле, није довољно утврдити да постоји штета и одговорност туженог, већ је апелант у конкретном случају био дужан да предложи вјештачење на околности висине нематеријалне штете, а што апелант није учинио, па је суд примјеном правила о терету доказивања одлучио као у изреци пресуде.

17. Одлучујући о апелантовој жалби, Кантонални суд је донио Пресуду број 58 0 П 093905 17 Гж 2 од 24. августа 2018. године којом је жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

18. Из образложења пресуде произлази да апелант благовремено изјављеном жалбом оспорава првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 208 ЗПП-а с приједлогом да се жалба уважи, пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. Кантонални суд је у образложењу подсјетио на садржај жалбе у којој је наведено да је апелант током поступка доказао да га је тужени оклеветао тако што је објавио неистину да се сликао с усташком капом, а што је апелант доказао током поступка, па је суд требао удовољити тужбеном захтјеву за накнаду штете, при чему апелант тврди да није било потребно да се спроводи вјештачење на околности претрпљених душевних болова због повреде угледа и части, те да није наступила застара потраживања, па због тога није било могуће одбити тужбу.

19. Кантонални суд је испитујући оспоравану пресуду у границама жалбених разлога и разлога на које суд пази по службеној дужности у смислу члана 221 ЗПП-а закључио да је жалба неоснована.

20. У вези с таквим закључком, Кантонални суд је подсјетио да је апелант тужбу поднио 19. маја 2011. године (потврда о пријему документа), којом потражује накнаду штете због изношења неистина и клевете објављених у тексту с фотографијама на интернет порталу www.abrašmedia.info под називом "Сутон једног града" 18. фебруара 2011. године.

21. Током поступка је утврђено да је уредник портала www.abrašmedia.info, без сагласности туженог као аутора текста "Сутон једног града", садржај текста пренио с портала www.tačno.net на којем је текст истог аутора и истог садржаја објављен 16. фебруара 2011. године, без апелантове фотографије у усташкој униформи, те да за пренос текста и објављивање на интернет порталу www.abrašmedia.info уредник није имао сагласност туженог, да је апелант за објављивање фотографија тражио исправку, коју је уредник наведеног портала објавио, те је утврђено да апелант није на фотографијама објављеним уз текст "Сутон једног града" на порталу www.abrašmedia.info од 18. фебруара 2011. године. Кантонални суд је навео да су наведене чињенице утврђене у поступку и да се оне жалбом не оспоравају.

22. Потом је Кантонални суд подсјетио да је првостепени суд на основу утврђених чињеница закључио

да је потраживање застарјело јер је апелант имао сазнања о објављивању текста 16. фебруара 2011. године, а да је тужба поднесена суду 19. маја 2011. године, да вјештачењем није доказао интензитет претрпљених душевних болова због објављеног спорног садржаја у средствима јавног информисања, па је због тога одбијен тужбени захтјев.

23. У вези с таквим одлучењем, Кантонални суд је навео да је одлука којом је тужбени захтјев одбијен правилна, али не због разлога које је навео првостепени суд.

24. Кантонални суд је навео да је тужба од 19. маја 2011. године поднесена благовремено, у складу са чланом 12 Закона о заштити од клевете, уз образложење да је предмет расправљања текст туженог с апелантовим фотографијама објављен 18. фебруара 2011. године на интернет порталу www.abrašmedia.info, за који текст је апелант сазнао 19. фебруара 2011. године доласком на посао, а не текст истог садржаја који је објављен 16. фебруара 2011. године на интернет порталу www.tačno.net.

25. Потом је Кантонални суд подсјетио да за досуђивање нематеријалне штете због клевете није потребно утврђивати интензитет и дужину претрпљених душевних болова оштећеног, већ колико спорним објављивањем интензитет може шкодити части и угледу тог лица, па се апелантов захтјев није могао одбити као неоснован ни због тог разлога.

26. Кантонални суд је потом подсјетио на одредбу члана 6 став 2 Закона о заштити од клевете сходно којој су за клевету изнесу у средствима јавног информисања одговорни аутор, уредник, издавач, као и лице које је на други начин вршило надзор над садржајем спорног изражавања.

27. Из садржаја апелантове жалбе за коју је суд везан произлази да апелант жалбом истрајава да је оклеветан због објављених фотографија на којима је у усташкој униформи, а за које је утврђено да нису ауторско дјело туженог. Потом је Кантонални суд подсјетио да је током поступка утврђено да је уредник интернет портала www.abrašmedia.info без сагласности туженог као аутора текста самоиницијативно уз текст поставио фотографије на којима је апелант у усташкој униформи, а за које је током поступка утврђено да нису истините. У таквим околностима тужени као аутор текста, на основу члана 6 став 2 Закона о заштити од клевете, није пасивно легитимисан за штету коју је апелант претрпио објављивањем фотографије јер објављивање фотографије не представља ауторско дјело туженог, па је због тога апелантов тужбени захтјев због објављених фотографија правилно одбијен као неоснован.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

28. Апелант сматра да је пресудом Кантоналног суда повријеђено његово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) и право на слободу изражавања из члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције. Из навода апелације произлази да апелант сматра да је Кантонални суд приликом доношења своје одлуке произвољно примијенио материјално право, те је због тога одлука тог суда произвољна и неоснована, као што је то и првостепена пресуда. Апелант наводи да је Кантонални суд погрешно цијенио да је апелант у својој жалби истрајао само у тврдњи да је оклеветан због објављених фотографија на

којима је апелант, наводно, у усташкој униформи и за које је утврђено да нису ауторско дјело туженог, него их је портал www.abrašmedia.info објавио уз текст туженог без његове сагласности. Такав закључак Кантоналног суда је незаконит и нелогичан уколико се у обзир узме садржај објављеног ауторског текста туженог. Чак и када би објављене фотографије уистину приказивале апеланта у усташкој униформи, а током поступка је утврђено да се не ради о апеланту, јасно је да фотографија, сама по себи, не би узроковала значајнију штету, а можда чак и никакву штету апелантовом угледу да нису објављене уз текст туженог којима се он грубо вријеђа. Апелант тврди да је изостало јасно образложење другостепеног суда и да је пресуда као таква произвољна и не испуњава услове из члана 191 ЗПП-а. Посебно се истиче да је искључиво као посљедица незаконитог и неправилног рада првостепеног суда, а у другој фази и другостепеног суда, дошло до повреде апелантовог права на правично суђење у дијелу у којем се јемчи суђење у разумном року јер с обзиром на природу штетне радње и природу законом заштићених добара апеланта као физичког лица предметни поступак је могао и морао бити окончан знатно раније. Предложено је да се апелација уважи, да се утврди кршење апелантових права на која се позвао у апелацији, оспорена пресуда укине и предмет врати Кантоналном суду на поновно одлучивање.

б) Одговор на апелацију

29. Кантонални и Општински суд су све апелационе наводе оцијенили неоснованим јер оспорене одлуке не крше апелантова права на која се неосновано позвао у апелацији, уз приједлог да се апелација одбије као неоснована.

30. У одговору на апелацију тужени је, између осталог, навео да му је тужба којом га је апелант "почастио" 2012. година била нереална и онда, али да му је сада неvjероватна чињеница да апелант након осам година на њој и даље инсистира. Тужени је у одговору навео разлоге који су га потакнули да напише текст и јавно га објави на интернет порталу www.tačno.net, а то је апелантов јавни иступ, тада у улози градског вијећника Мостара, у којем је оспорио иницијативу да се у службени календар града поново уврсти 14. фебруар као Дан ослобођења Мостара од фашизма, тврдећи да се ради о спорном датуму који не би придонио позитивној атмосфери града. Читав проблем је у томе што би апелант радо био високи функционер без икакве одговорности за јавно изговорену ријеч и у јавном простору би узгајао цензуру и двоструке критеријуме, а све истовремено се представљајући демократом и антитоталитаристом, а што није никада ишло, нити ће.

V. Релевантни прописи

31. Закон о заштити од клевете Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ" бр. 59/02, 19/03 и 73/05; за потребе ове одлуке користи се текст прописа како је објављен у службеним гласилима јер није објављен на свим службеним језицима и писмима) у релевантном дијелу гласи:

Одговорност за клевету

Члан 6. ст. (1) и (2)

(1) Свако лице које проузрокује штету угледу физичког или правног лица изношењем или проношењем изражавања неистините чињенице, идентифицирајући то правно односно физичко лице трећем лицу, одговорно је за клевету.

(2) За клевету изнесу у средствима јавног информирања одговорни су аутор, одговорни уредник, издавач, као и лице које је на други начин вршило надзор над садржајем тог изражавања.

Обавеза ублажавања штете

Члан 8.

Оштећени је дужан да подузме све потребне мјере да ублажи штету узроковану изражавањем неистините чињенице, а нарочито да штетнику поднесе захтјев за исправку тог изражавања.

Рокови застарјелости

Члан 12. став (1)

(1) Рок за подношење захтјева за накнаду штете у смислу овог закона износи три (3) мјесеца од дана када оштећени сазна или је требао сазнати за изражавање неистините чињенице и за идентитет штетника и тај се рок ни у ком случају не може продужити након истека једне (1) године од дана када је то изражавање изнесено трећем лицу.

32. **Закон о парничном поступку** ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 53/03, 73/05, 19/06 и 98/15). За потребе ове одлуке користи се неслужбени пречишћени текст сачињен у Уставном суду БиХ који гласи:

Члан 10.

(1) Странка има право да суд одлучи о њеним захтјевима и приједлозима у разумном року.

(2) Суд је дужан да спроведе поступак без одуговлачења и са што мање трошкова, те да онемогући сваку злоупотребу права која странкама припадају у поступку.

е) Границе испитивања првостепене пресуде

Члан 221.

Другостепени суд испитује првостепену пресуду у оном дијелу у коме се побија жалбом, у границама разлога наведених у жалби, пажећи по службеној дужности на примјену материјалног права и повреде одредаба парничног поступка из члана 209. став 2. тач. 2., 3., 8., 9., 12. и 13. овог закона које се односе на страначку способност и заступање.

VI. Допустивост

Допустивост *ratione materiae*

33. При испитивању допустивости апелације у односу на наводе о кршењу права на слободу изражавања из члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције, Уставни суд је пошао од одредби члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 став (3) тачка х) Правила Уставног суда.

Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.

Члан 18 став (3) тачка х) Правила Уставног суда гласи:

(3) Апелација није допуштена ако постоји неки од следећих случајева:

х) апелација је *ratione materiae* инкомпатибилна са Уставом;

34. Апелант оспорава пресуду Кантоналног суда тврдећи да му је том пресудом прекршено право из члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције.

Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

х) Слободу изражавања.

Члан 10 Европске конвенције гласи:

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право обухвата слободу сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мијешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтијевају дозволе за рад радио, телевизијских и кинематографских предузећа.

2. Пошто остваривање ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбједности, територијалног интегритета или јавне безбједности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања информација добијених у повјерењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

35. Из апелације и оспорених пресуда несумњиво произлази да је апелант у конкретној правној ствари био у улози тужиоца тражећи од суда заштиту од клевете, што значи да тужбени захтјев није био управљен против апеланта ради неког његовог изражавања. Како члан 10 Европске конвенције штити слободу изражавања, а став 2 тог члана регулише у којим случајевима та слобода може бити ограничена, Уставни суд сматра да апелант није био "жртва" кршења члана 10 Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП 90/06 од 6. јула 2007. године, тачка 18, доступна на www.ustavnisud.ba). С обзиром на наведено, Уставни суд сматра да се апелантови наводи у вези с повредом члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције морају одбацити као *ratione materiae* инкомпатибилни с Уставом Босне и Херцеговине.

Допустивост у односу на остале наводе

36. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

37. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако је поднесена у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

38. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Кантоналног суда број 58 0 П 093905 17 Гж 2 од 24. августа 2018. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 11. септембра 2018. године, а апелација је поднесена 8. новембра 2018. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација у односу на остале наводе испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки други формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

39. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

40. Апелант оспорава пресуду Кантоналног суда тврдећи да је том пресудом повријеђено његово право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, укључујући и сегмент суђења у разумном року.

41. Уставни суд запажа да апелант, у суштини, сматра да је спорним изражавањем, односно објављеним фотографијама којима је илустрован текст туженог нанесена штета његовом угледу, при чему своје аргументе правно квалификује као кршење права на правично суђење из члана 6 Европске конвенције. Међутим, "право на углед" заштићено је у оквиру права на приватни живот из члана 8 Европске конвенције, па ће Уставни суд, слиједећи праксу Европског суда, у конкретном случају испитати да ли су редовни судови дали довољне и релевантне разлоге за ускраћивање заштите према том члану, односно да ли је оспореном одлуком постигнута правична равнотежа између два супротстављена права: права на углед и права на слободу изражавања.

Право на заштиту угледа

Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

ф) Право на приватни и породични живот, дом и преписку.

Члан 8 Европске конвенције гласи:

1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавне власти се не смију мијешати у остваривање овог права осим ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересима националне безбједности, јавне безбједности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, ради заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

42. Суштина апелационих приговора се односи на незадовољство образложењем Кантоналног суда који је одбио апелантову жалбу због промашене пасивне легитимације, односно чињенице да објављене фотографије нису ауторско дјело туженог, те да стога тужени, у смислу члана 6 став 2 Закона о заштити од клевете, не може сносити одговорност за штету коју апелант потражује. С друге стране, апелант тврди да су се његови жалбени приговори односили и на садржај спорног текста чији је аутор тужени, те у том правцу тврди да је произвољан закључак Кантоналног суда да су се жалбени приговори односили само на објављене фотографије. У вези с изнесеним приговорима, Уставни суд запажа да се редовни судови нису бавили анализом спорног текста туженог који је објављен на интернет порталу www.abrašmedia.info. У том смислу, Уставни суд запажа да је првостепени суд истрајао на стајалишту да је тужбени захтјев неблаговремен, али и недоказан (види тачке 15 и 16 ове одлуке). Међутим, Кантонални суд је цијенећи жалбене наводе закључио да је жалба неоснована, при чему је прихваћен став првостепеног суда да је тужбени захтјев неоснован, али не због разлога које је навео првостепени суд, већ због промашене пасивне легитимације. Из

образложења Кантоналног суда произлази да је апелант у жалби навео да је оклеветан због објављивања фотографије на којој се он, наводно, сликао с усташком капом, а што није истина и што је апелант током поступка доказао (види тачку 18 ове одлуке). Сходно томе, Уставни суд запажа да је испитивање Кантоналног суда у односу на оспорену пресуду било ограничено жалбеним наводима, при чему апелант у апелацији није пружио релевантну аргументацију за супротно, односно тврдње да су се жалбени приговори односили и на садржај текста туженог (апелант уз апелацију није доставио жалбу). Коначно, Уставни суд запажа да је апелант поступајући према члану 8 Закона о заштити од клевете затражио деманти од уредника интернет портала који је без сагласности туженог објавио текст туженог и спорне фотографије, и то само у односу на спорне фотографије, али не и у односу на садржај спорног изражавања. У таквим околностима чине се контрадикторним апелантови наводи да фотографије, саме по себи, не би узроковале значајнију штету, а можда чак и никакву штету апелантовом угледу да нису објављене уз текст туженог којима се он грубо вријеђа. Уставни суд прихвата да је објављивање спорних фотографија, за које је утврђено да нису истините, код апеланта могло изазвати нелагоду и непријатност, али је апелант за тражену накнаду на име повреде угледа и части због објављених фотографија тужбени захтјев требао усмјерити према лицу које је одговорно за објављивање фотографија, како то прописује члан 6 став 2 Закона о заштити од клевете.

43. У околностима када из расположивих докумената произлази да је апелант жалбу усмјерио само у односу на спорне фотографије, што кореспондира и с утврђењем редовних судова да се апелантово поступање према члану 8 Закона о заштити од клевете односило искључиво на спорне фотографије за чије објављивање, како је то утврђено, није одговоран тужени, Уставни суд сматра да оспореном пресудом Кантоналног суда као коначном одлуком у овом предмету није прекршено право на углед из члана 8 Европске конвенције.

44. Стога, Уставни суд закључује да није дошло до кршења члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције.

Право на правично суђење

45. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези с кривичним поступком.

46. Члан 6 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом.

47. Уставни суд, прије свега, истиче да се предметни поступак односи на питање накнаде нематеријалне штете због клевете, дакле неспорно се ради о предмету грађанскоправне природе, те, стога, апелант ужива гаранције права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

А) У односу на оспорену пресуду Кантоналног суда

48. Апелант указује да је оспорена пресуда донесена као резултат произвољне примјене права. У вези с тим, Уставни суд, прије свега, наглашава да, према пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене материјалног права (види Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допустивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, генерално, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је, евентуално, дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминациона. Дакле, у оквиру апелационе надлежности Уставни суд се бави искључиво питањем евентуалне повреде уставних права или права из Европске конвенције у поступку пред редовним судовима. Наиме, Уставни суд као ни Европски суд неће дјеловати као судови "четврте инстанце" и доводити у питање пресуде домаћих судова у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције, осим када се њихови закључци могу сматрати произвољним или очигледно неразумним (види, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Bochan против Украјине*, пресуда од 5. фебруара 2015. године, став 61).

49. Доводећи у везу наведене ставове с конкретним предметом, Уставни суд примјећује да је Кантонални суд, који је донио коначну одлуку у овом предмету, крећући се у границама жалбених навода, пажећи по службеној дужности на примјену материјалног права, како то прописује одредба члана 221 ЗПП-а, испитао релевантне околности конкретног случаја утврдивши да тужени, сходно члану 6 став 2 Закона о заштити од клевете, не сноси одговорност за објављивање спорних фотографија, па је тужбени захтјев одбијен због промашене пасивне легитимације код туженог. При томе, Уставни суд запажа да је Кантонални суд у својој одлуци кориговао став првостепеног суда да је у предметима који покрећу питање клевете потребно утврђивати интензитет и дужину претрпљених душевних болова оштећеног спровођењем вјештачења по вјештаку медицинске струке (види тачку 25 ове одлуке). Коначно, апелант у апелацији није понудио релевантну аргументацију којом би поткријепио апелационе приговоре, па сходно изнесеном Уставни суд закључује да оспореном пресудом Кантоналног суда као коначном одлуком у овом предмету није прекршено апелантово право на правично суђење из члана III/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Б) Право на суђење у "разумном року"

50. Уставни суд запажа да апелант сматра да му је повријеђено право на правично суђење у сегменту суђења у разумном року искључиво као последица незаконитог и неправилног рада првостепеног суда, а у другој фази и другостепеног суда, при чему сматра да је поступак због природе штетне радње и природе законом заштићених добара требао бити окончан знатно раније.

Релевантни принципи

51. Уставни суд, прије свега, истиче да се, према конзистентној пракси Европског суда и Уставног суда, разумност дужине трајања поступка мора оцијенити у свјетлу околности појединог предмета, водећи рачуна о критеријумима успостављеним судском праксом Европског суда, а нарочито о сложености предмета, понашању страна у поступку и надлежном суду или других јавних власти, те о значају који конкретна правна ствар има за апеланта (види Европски суд, *Микулић против Хрватске*, апликација број 53176/99 од 7. фебруара 2002. године, Извјештај број 2002-I, став 38).

52. Осим тога, према пракси Европског и Уставног суда, велики број предмета узетих у рад није ваљано оправдање за прекомјерно одуговлачење поступка, а стално враћање одлуке на поновно суђење може показати да постоје озбиљни недостаци у организацији судског система (види Европски суд, *Prohmeier против Њемачке*, пресуда од 1. јула 1997. године, став 64, Извјештаји 1997-IV).

53. Коначно, Уставни суд, подржавајући праксу Европског суда, подсјећа на то да члан 6 став 1 Европске конвенције намеће државама уговорницама дужност да организују своје правосудне системе на начин да судови могу да задовоље услове тог члана, укључујући и обавезу да поступају у предметима у разумном року (види Европски суд, *Мариновић против Хрватске*, пресуда од 6. октобра 2005. године, став 23).

Период који се узима у обзир

54. Уставни суд запажа да је апелант тужбу Општинском суду поднио 19. маја 2011. године (како је то утврдио Кантонални суд), а да је поступак правоснажно окончан пресудом Кантоналног суда 24. августа 2018. године. Дакле, период у којем је правоснажно одлучено на двије судске инстанце јесте период нешто дужи од седам година (седам година и три мјесеца).

Анализа дужине трајања поступка

55. У предметном случају ради се о парничном поступку покренутом због клевете који по својој суштини није хитан предмет. С обзиром на чињенична и правна питања која је у конкретном случају требало ријешити, нарочито доказе које је требало провести, Уставни суд сматра да се није радило о сложеном предмету.

56. Уставни суд запажа да апелант проблематизује укупну дужину трајања поступка, коју доводи у везу с незаконитим поступањем редовних судова. Уставни суд запажа да су у релевантном периоду донесене четири одлуке редовних судова. У вези с тим, Уставни суд запажа да је Општински суд поступајући по апелантовој тужби у релативно кратком периоду од нешто дуже од годину дана донио процесну одлуку о одбацивању тужбе (27. август 2012. године), која је укинута одлуком Кантоналног суда (5. децембар 2014. године), након чега је проведен поновни поступак који је на двије судске инстанце окончан 24. августа 2018. године, односно за три године и осам мјесеци. Дакле, имајући у виду околности конкретног случаја, Уставни суд не запажа да су редовни судови били посебно пасивни приликом доношења одлука, међутим, Уставни суд у овом предмету уочава проблем у чињеници да је поступак враћен на поновно одлучивање, што је заправо кључно утицало на укупну дужину поступка.

57. У вези с тим, Уставни суд указује да стално враћање предмета од вишег ка нижем суду или органу не представља увијек најбољи начин да појединци остваре и реализују своја права јер свако непотребно одуговлачење,

као и враћање предмета од вишег ка nižем суду често доводи до, *de facto*, лишавања појединца његових права, као и губитка дјелотворности и повјерења у правни систем. При томе, Уставни суд запажа да се редовни судови у одговорима на апелацију нису уопште осврнули на наводе о дужини трајања предметног поступка.

58. Дакле, имајући у виду све релевантне околности конкретног случаја, Уставни суд сматра да дужина предметног поступка у цјелини не задовољава критеријум права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције.

59. Стога, Уставни суд закључује да постоји кршење апелантовог права на суђење у "разумном року" као једног од елемената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Питање накнаде на име нематеријалне штете

60. Уставни суд подсјећа да, према члану 74 став (1) Правила Уставног суда, у одлуци којом усваја апелацију Уставни суд може да одреди накнаду на име нематеријалне штете. Према члану 74 став (2) Правила Уставног суда, ако Уставни суд одреди да је потребно додијелити новчану накнаду, одредиће је на основу праведности, узимајући у обзир стандарде који произлазе из праксе Уставног суда.

61. С обзиром на одлуку у овом предмету, а имајући у виду пресуде Европског суда против Босне и Херцеговине (нпр. види Европски суд, *Дорић против БиХ*, апликација број 68811/13 од 7. новембра 2017. године, *Шкрбић и Вујичић против БиХ*, апликације бр. 37444/17 и 75271/17 од 6. јуна 2019. године и *Хаџалић и остали против БиХ*, апликација број 10770/18 од 16. јануара 2020. године), досадашњу праксу, економске услове у Босни и Херцеговини (подаци доступни на www.bhas.ba) и околности конкретног случаја, према члану 74 Правила, односно члану 41 Европске конвенције, Уставни суд сматра да у конкретном случају на име накнаде нематеријалне штете због недоношења одлуке у разумном року апеланту треба исплатити износ од 1.000,00 КМ. Наведени износ апеланту је дужна да исплати Влада Херцеговачко-неретванског кантона у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке. Ова одлука Уставног суда у дијелу који се односи на накнаду нематеријалне штете представља извршну исправу.

VIII. Закључак

62. Уставни суд закључује да постоји кршење права на "суђење у разумном року" као једног од елемената права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције јер из достављене документације произлази да је предметни парнични поступак на двије судске инстанце укупно трајао нешто дуже од седам година, а на дужину трајања поступка кључно је утицало враћање предмета на поновни поступак, а враћање предмета од вишег ка nižем суду често доводи до, *de facto*, лишавања појединца његових права, као и губитка дјелотворности и повјерења у правни систем.

63. С друге стране, Уставни суд закључује да нема повреде права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције у односу на остале аспекте права на правично суђење када је Кантонални суд испитујући апелантову жалбу сходно члану 221 ЗПП-а одбио жалбу утврдивши да тужени, у смислу члана 6 став (2) Закона о заштити од клевете, не сноси одговорност за објављене фотографије на порталу www.abrašmedia.info, а дато образложење се не доима произвољним и супротним гаранцијама права на правично суђење.

64. Нема ни кршења права из члана II/3ф) Устава Босне и Херцеговине и члана 8 Европске конвенције јер је током поступка утврђено да се објављивање спорних фотографија, које су неспорно код апеланта могле изазвати nelaгоду, не може довести у везу с туженим, те да сходно томе тужени не може бити овлашћен за накнаду штете коју апелант потражује због објављених фотографија за које се током поступка испоставило да нису истините.

65. На основу члана 18 став (3) тачка х), члана 59 ст. (1), (2) и (3) и члана 74 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

66. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.

S A D R Ź A J

VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE

446	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	1	Rješenje o imenovanju članova Upravnog odbora Agencije za promidžbu inozemnih investicija u Bosni i Hercegovini ispred Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	9
	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	1	Rješenje o imenovanju članova Upravnog odbora Agencije za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini ispred Savjeta ministara Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	9
447	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	2	455 Rješenje o imenovanju predsjednika Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	9
	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	2	Rješenje o imenovanju predsjednika Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	9
	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	3	Rješenje o imenovanju predsjednika Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine (srpski jezik)	9
448	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	3		
	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	4	BOSNA I HERCEGOVINA	
449	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	4	UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE	
	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	4	456 Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o carinskom terminalu (bosanski jezik)	10
	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	4	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o carinskom terminalu (hrvatski jezik)	10
	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	4	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o carinskom terminalu (srpski jezik)	11
450	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	5	457 Odluka o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinственог računa za period juli - septembar 2020. godine (bosanski jezik)	12
	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	5	Odluka o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinственог računa za razdoblje srpanj - rujan 2020. godine (hrvatski jezik)	12
451	Odluka o stjecanju državljanstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	6	Odluka o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinственог računa za period juli - septembar 2020. godine (srpski jezik)	13
	Odluka o sticanju državljanstva Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	6	DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU - DERK	
452	Odluka o dopunama Odluke o vizama (bosanski jezik)	7	458 Odluka o izboru predsjedavajućeg Državne regulatorne komisije za električnu energiju (bosanski jezik)	13
	Odluka o dopunama Odluke o vizama (hrvatski jezik)	7	Odluka o izboru predsjedatelja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (hrvatski jezik)	13
453	Rješenje o imenovanju vršioca dužnosti direktora Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja (bosanski jezik)	8	Odluka o izboru predsjedavajućeg Državne regulatorne komisije za električnu energiju (srpski jezik)	14
	Rješenje o imenovanju vršitelja dužnosti direktora Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja (hrvatski jezik)	8	AGENCIJA ZA POŠTANSKI PROMET	
	Rješenje o imenovanju vršioca dužnosti direktora Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja (srpski jezik)	8	BOSNE I HERCEGOVINE	
454	Rješenje o imenovanju članova Upravnog odbora Agencije za unapređenje stranih investicija u Bosni i Hercegovini ispred Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	8	459 Rješenje broj 01-02-1-29-1-UP1-31-6/20 (bosanski jezik)	14
			Rješenje broj 01-02-1-29-1-UP1-31-6/20 (hrvatski jezik)	15

Pjешење број 01-02-1-29-1-УП1-31-6/20 (српски језик)	15	Упутство о стављању ван снаге Упутства за израду визуелних и инструменталних процедура за летење (српски језик)	35
DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE	464	Instrukcija o stavljanju van snage Instrukcije za izdavanje aerodromske prognoze (TAF) (bosanski jezik)	35
460 Pravilnik o uspostavljanju okvira za stavaranje jedinstvenog evropskog neba (bosanski jezik)	16	Instrukcija o stavljanju van snage Instrukcije za izdavanje aerodromske prognoze (TAF) (hrvatski jezik)	35
Pravilnik o uspostavljanju okvira za stavaranje jedinstvenog evropskog neba (hrvatski jezik)	22	Instrukcija o stavljanju van snage Instrukcije za izdavanje aerodromske prognoze (TAF) (srpski jezik)	35
Правилник о успостављању оквира за стварање јединственог европског неба (српски језик)	27	Инструкција о стављању ван снаге Инструкције за издавање аеродромске прогнозе (TAF) (српски језик)	35
461 Pravilnik o stavljanju van snage Pravilnika o radu zrakoplovne meteorološke službe Bosne i Hercegovine (bosanski jezik)	33	PRAVOBRANILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE	
Pravilnik o stavljanju van snage Pravilnika o radu zrakoplovne meteorološke službe Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik)	33	465 Rješenje o imenovanju rukovodećeg državnog službenika - pomoćnik pravobranioca (bosanski jezik)	36
Правилник о стављању ван снаге Правилника о раду ваздухопловне метеоролошке службе Босне и Херцеговине (српски језик)	33	Rješenje o imenovanju rukovodećeg državnog službenika - pomoćnik pravobranitelja (hrvatski jezik)	36
462 Pravilnik o stavljanju van snage Pravilnika o uspostavljanju mreže i načinu rada zrakoplovnih meteoroloških stanica (bosanski jezik)	34	Рјешење о именовању руководећег државног службеника - помоћник правобраниоца (српски језик)	36
Pravilnik o stavljanju van snage Pravilnika o uspostavljanju mreže i načinu rada zrakoplovnih meteoroloških postaja (hrvatski jezik)	34	USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE	
Правилник о стављању ван снаге Правилника о успостављању мреже и начину рада ваздухопловних метеоролошких станица (српски језик)	34	466 Odluka broj AP 4364/18 (bosanski jezik)	36
463 Uputstvo o stavljanju van snage Uputstva za izradu vizuelnih i instrumentalnih procedura za letenje (bosanski jezik)	34	Odluka broj AP 4364/18 (hrvatski jezik)	43
Naputak o stavljanju van snage Naputka za izradu vizualnih i instrumentalnih procedura za letenje (hrvatski jezik)	35	Одлука број АП 4364/18 (српски језик)	50
		467 Odluka broj AP 6366/18 (bosanski jezik)	57
		Odluka broj AP 6366/18 (hrvatski jezik)	63
		Одлука број АП 6366/18 (српски језик)	69

MATO TADIĆ

**UPRAVNO I RADNO
PRAVO PREMA PROGRAMU
PRAVOSUDNOG ISPITA**

ČETVRTO IZMIJENJENO I DOPUNJENO IZDANJE

Sarajevo, 2020.

MATO TADIĆ

PRIVREDNO PRAVO

PREMA PROGRAMU
PRAVOSUDNOG ISPITA

(četvrto dopunjeno i izmijenjeno izdanje)

Sarajevo, 2020.

dr. NERMIN HALILAGIĆ

POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE KAO ODGOVOR NA ORGANIZOVANI KRIMINAL

Sarajevo, 2019.

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretarka Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Gordana Živković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2020. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM